

Scouterna gör unga redo för livet genom äventyr och utmaningar som får dem att växa som individer.
Våra värderingar genomsyrar allt vi gör - vi är schyssta kompisar!

Scouterna

Våga utmana!

dig själv

andra

Livet

dina idéer

ideal

världen

kärleken

Scouternas program

PROFILKORT 1

Läs mer om målspåren och fyll i profilkortet under din första personliga utmaning, Början. Ta bara ett eller två målspår åt gången, så du hinner reflektera emellan. Läs mer om personliga utmaningar på sidan 92.

Målspår	Hur långt har du kommit i din utveckling i det här målspåret?	Hur viktigt känns det för dig att utvecklas i det här målspåret?
Ledarskap	Inte alls långt – En liten bit – Ganska långt – Valdigt långt	Inte alls viktigt – Lite viktigt – Ganska viktigt – Valdigt viktigt
Aktiv i gruppen	Inte alls långt – En liten bit – Ganska långt – Valdigt långt	Inte alls viktigt – Lite viktigt – Ganska viktigt – Valdigt viktigt
Relationer	Inte alls långt – En liten bit – Ganska långt – Valdigt långt	Inte alls viktigt – Lite viktigt – Ganska viktigt – Valdigt viktigt
Förståelse för omvärlden	Inte alls långt – En liten bit – Ganska långt – Valdigt långt	Inte alls viktigt – Lite viktigt – Ganska viktigt – Valdigt viktigt
Känsla för naturen	Inte alls långt – En liten bit – Ganska långt – Valdigt långt	Inte alls viktigt – Lite viktigt – Ganska viktigt – Valdigt viktigt
Aktiv i samhället	Inte alls långt – En liten bit – Ganska långt – Valdigt långt	Inte alls viktigt – Lite viktigt – Ganska viktigt – Valdigt viktigt
Existens	Inte alls långt – En liten bit – Ganska långt – Valdigt långt	Inte alls viktigt – Lite viktigt – Ganska viktigt – Valdigt viktigt
Egna värderingar	Inte alls långt – En liten bit – Ganska långt – Valdigt långt	Inte alls viktigt – Lite viktigt – Ganska viktigt – Valdigt viktigt
Självinsikt och självkänsla	Inte alls långt – En liten bit – Ganska långt – Valdigt långt	Inte alls viktigt – Lite viktigt – Ganska viktigt – Valdigt viktigt
Fysiska utmaningar	Inte alls långt – En liten bit – Ganska långt – Valdigt långt	Inte alls viktigt – Lite viktigt – Ganska viktigt – Valdigt viktigt
Ta hand om sin kropp	Inte alls långt – En liten bit – Ganska långt – Valdigt långt	Inte alls viktigt – Lite viktigt – Ganska viktigt – Valdigt viktigt
Problemlösning	Inte alls långt – En liten bit – Ganska långt – Valdigt långt	Inte alls viktigt – Lite viktigt – Ganska viktigt – Valdigt viktigt
Kritiskt tänkande	Inte alls långt – En liten bit – Ganska långt – Valdigt långt	Inte alls viktigt – Lite viktigt – Ganska viktigt – Valdigt viktigt
Fantasi och kreativt uttryck	Inte alls långt – En liten bit – Ganska långt – Valdigt långt	Inte alls viktigt – Lite viktigt – Ganska viktigt – Valdigt viktigt

Målspar	Vad skulle du vilja göra eller träna på för att utvecklas i det här målspar?	Skriv ner ett exempel på när du använt dig av det här målspar, i eller utanför Scouterna?
Ledarskap		
Aktiv i gruppen		
Relationer		
Förståelse för omvärlden		
Känsla för naturen		
Aktiv i samhället		
Existens		
Egna värderingar		
Självsikt och självkänsla		
Fysiska utmaningar		
Ta hand om sin kropp		
Problemlösning		
Kritiskt tänkande		
Fantasi och kreativt uttryck		

Tips: På www.aktivitetsbanken.se/marken finns profilkortet att ladda ner om du vill skriva ut.

Våga utmana!

Programutvecklingsgruppen, som ansvarat för helheten av programmet, har under arbetet med boken bestått av: Arne Jämtrot, Gustav Öhrn, Sara-Linnéa Andersson

Projektledare: Fredrik Svensson

Författare: Anna Bratt, Arne Jämtrot, Charlotte Neumann, Erik Hellström, Fredrik Svensson, Gustav Öhrn, Johanna Eklundh, Karin Nolke, Katarina Djäken, Linda Fröström, Patrik Hedljung, Sara-Linnéa Andersson, Sara Nilsson, Sofia Hallonsten, Åsa Kahn

Foto: Jonas Elmqvist, Jesper Landby, Anders Forsell, iStockphoto, Åsa Kahn, Magnus Fröderberg, Sara-Linnéa Andersson, Charlotte Neumann, Paul Kubalek, Lena Moberg, Pehter Abrahamsson, Lisa Lannergård, Ida Berglund.

Formgivning: Jonas Elmqvist, Jesper Landby

Texterna bearbetade av: Doris Produktion

ISBN: 978-91-978593-4-9

Copyright: Svenska Scoutrådet 2010

Första upplagan, första tryckningen

Tryck: Ljungbergs tryckeri, Klippan 2010

Scoutförlaget AB/ Svenska Scoutrådet

Miljö

Ljungbergs tryckeri arbetar för en hållbar utveckling och är ett Svanenlicensierat tryckeri. Råmaterialet i pappret kommer från hållbart brukade skogar och bruket som producerat pappret är ISO 14001 certifierat. Pappret är blekt i enlighet med ECF (Elementarklorfri) tekniken.

Scouternas program är utvecklat i samarbete med:

Scouternas huvudpartner:

Innehållsförteckning Våga utmana!

Inledning	6
Att jobba tillsammans	11
Bygga gemenskap – hur blir man en grupp	15
Konsten att lyssna	19
Reflektion och dokumentation	20
Mentorskap i Scouterna	24
Mål att sikta mot	27
Scoutmetoden	49
Världen för dina fötter	59
Guide till att åka utomlands	64
Planera program	71
Projekt	81
Projektspelet	84
Utmaningar	90
Personliga utmaningar	92
Patrullutmaningar	94
Exempel på utmaningar	98
Fler idéer	106
Gör nå't!	113
A.S.I.S.T. – en guide till en aktiv samhällsinsats	118
Demokrati och organisation	122
Påverka! Ta plats!	124
Att vara ute	129
Ledarskap du har nytta av	139
Att bli redo för livet	146
Vem är du?	149
Boosta din självkänsla	152
Festen	156
En scout söker sin tro och respekterar andras	160
Skitsnack – om att råka kränka	162
Roligare att vara fler	165
Vandra vidare	171
Scouternas märkessystem	174
Scoutigheter	176
Författare	179

INLEDNING

Varsågod, en ny bok. 180 sidor med fakta, tips, artiklar, bra-att-ha och tänka på. Det är din bok; din att fylla med reflektioner, understrykningar, utropstecken och frågor. Under din tid som utmanarscout kommer du att ha nytta av det mesta, men kanske inte i den ordning det står i boken och kanske inte allt på en gång. Den är skriven för att du ska kunna bläddra lite hur som helst, och läsa i den ordning du tycker att det passar. Det är meningen att du ska kunna ha den med på hajken, likväl som att läsa den hemma i sängen; det gör inget om den blir tummad och sliten, lite bucklig eller fläckig: Varje märke är i sig en souvenir; del av ett scoutminne; en upplevelse och värt en tanke.

Det är bara du som vet vad du själv tycker är att roligt att göra. Den här boken är till för att ge dig och dina kompisar redskap och inspiration för att tillsammans, med stöd av ledare, skapa ert program. I Scouternas program finns

bland annat en speciell pedagogik, scoutmetoden, och mål att sikta mot som du kan läsa mer om i boken. Allt för att hjälpa er att utveckla er själva och andra genom häftiga projekt och aktiviteter.

Det mesta i den här boken kommer du inte bara att ha nytta av i Scouterna. Att vara utmanarscout handlar mycket om att jobba i projekt och kapitlet om projektmetodik på sidorna 81-90 har du till exempel nytta av vare sig du planerar att renovera ditt rum, familjen planerar en semester eller du får en större uppgift i skolan. Att fundera kring vem du är och vad du tror på behöver man göra lite då och då, tillsammans och för sig själv. I kapitlet Vem är du? på sidorna 148-163 finns flera intressanta diskussionsfrågor som ni kan ta upp i patrullen, och uppslag till aktiviteter som ni kan göra för att lära känna varandra och er själva. Vi har helt enkelt fyllt boken med massor av saker på temat Våga utmana. Våga utmana dig själv och andra. Letar du efter surrningar och knopar eller fakta om hur man lägger första förband hittar du däremot inte så mycket. Det är nog så viktig kunskap, men den hittar du bäst i andra typer av böcker, på nätet och genom att lära dig av någon som är grymt duktig på just det. Trevlig läsning och ha det så skoj!

Vi har ingen avbytarbänk

CHALLENGER SCOUTS

Träffar du folk från andra länder, kan det vara bra att veta att utmanarscout heter Challenger Scout på engelska.

Vi gör det i skogen

Vi brinner

"En och annan tror visst, att scouting bara är knutar.
Man kan leva på fyra knopar – och dö på dom om
dom råkar vara fel slagna."

Din bok av Eilertz Fryland, Scoutförlaget 1959

Utmanarscouting, vad är det?

Saker händer, eller så kan man få dem att hända. Vågar du utmana dig själv och andra? Vad utmanarscouting är och vad ni gör kan ni bara bestämma tillsammans. Fyll ert program med projekt och aktiviteter som ni tycker är roliga och utmanande. Det är sällan roliga saker bara händer. Risker är att man inte är där när det händer, inte har rätt grejer eller att det kostar en massa pengar. Någon brukar ha planerat de aktiviteter som du deltar i, så varför inte planera dem själva, så de blir som DU vill att de ska vara?

En utmanarscout är mellan 15-19 år och medlem i Scouterna. Där slutar nog egentligen alla likheter, för alla är ju olika och det är det som gör att vi lyckas så bra med att samarbeta i Scouterna. Någon har kanske precis kommit med i Scouterna, andra har varit med sedan barnsben. Men säkert är nog att alla är engagerade och intresserade av världen vi lever i och människorna i den.

Grundmurat

Tillsammans med 38 miljoner människor i hela världen är du med i en organisation som delar samma vilja och värderingar. På olika håll och på olika sätt är alla med om aktiviteter med målet att utvecklas som person och bli redo för livet. 1907 samlades de första scouterna under

ledning av Robert Baden-Powell för det första lägret. Redan då var syftet med verksamheten att unga människor skulle få möjlighet till personlig utveckling och fostras för att bland annat förbättra deras "andliga och fysiska svaghet". Kanske kan det låta lite ålderdomligt och drygt 100 år senare har både vår organisation och samhället förändrats mycket, men grunden är i stort densamma. I våra stadgar beskrivs att syftet för scouting i Sverige är att "möjliggöra för unga människor att utvecklas till ansvarsfulla världsmedborgare utifrån de värderingar som uttrycks i scoutlagen och scoutlöftet". Men vad innebär det egentligen? Ett sätt att uttrycka värderingarna är genom rubrikerna nedan.

Vi har ett stort hjärta

Vi vill ha fler ungdomsgäng

Vi söker

All världens scouter organiseras genom WOSM (World Organization of the Scout Movement) och WAGGGS (World Association of Girl Guides and Girl Scouts).
Se www.scout.org och www.wagggs.org.

Vi leder som vi lär

Kan man göra vad som helst i Scouterna?

Scouting finns i hela världen och naturligtvis ser verksamheten olika ut i olika länder. På samma sätt ser förutsättningar och verksamhet olika ut i olika patruller och scoutkårer i Sverige. Alla finns i olika miljöer och i olika sammanhang. Syftet och värderingarna är ändå desamma. Scoutprogrammet, som består av böcker som denna och annat material för planering och genomförande, beskriver grunden och ger stöd för er verksamhet.

Scoutprogrammet är summan av **vad** vi gör, **varför** vi gör det (våra mål och syften), och **hur** vi gör det (scoutmetoden, vår pedagogik).

En tanke med det vi gör

Det som är speciellt med scoutprogrammet är alltså att det inte bara består av aktiviteter (vad), utan att det finns ett syfte med alla aktiviteter (varför). Eftersom verksamheten i Scouterna vill hjälpa dig att utvecklas är det viktigt att tänka igenom varför och hur vi gör våra aktiviteter. Vi kan göra nästan vad som helst i Scouterna, bara vi vet vad det syftar till och använder oss av scoutmetoden. Det finns sällan patentlösningar som fungerar i alla sammanhang och efter alla förutsättningar. Men genom att tänka igenom varför och hur ni genomför ett projekt eller en aktivitet utmanas ni mest inom det ni vill, på er nivå och efter era förutsättningar. Det kan handla om allt från vilken typ av projekt ni bestämmer er för, varför en hajk är upplagd som den är eller vilka symboler ni använder.

På sidorna 27-46 kan du läsa mer om **varför**, alltså målen i scoutprogrammet. Där får du tips om syften för projekt och aktiviteter, alltså hur Scouterna vill bidra till att du utvecklas som individ och vart ni ska sikta när ni planerar ert program.

På sidorna 48-57 har vi samlat information och hjälp om **hur**, alltså scoutmetoden. Metoden består av sju delar och innehåller allt ifrån ett system för att jobba med små grupper (patruller) till att använda symboler.

När vi är medvetna om målen (varför), och hur vi ska lägga upp det vi gör, kan vi utifrån det planera roliga projekt och aktiviteter, alltså vad vi gör. Tips för att komma på de bästa aktiviteterna och projekten hittar du i på sidorna 71-79.

Utmaningar för dig och patrullen

Att göra saker tillsammans kan vara bland det roligaste som finns och i den här boken finns också massor med tips om hur ni kan planera och genomföra projekt. Det finns också åtta utmaningar. Vi har tagit fram rubriker och märken som ni kan ha som grund för att göra kul projekt tillsammans. Dessutom finns det två personliga utmaningar i utmanarprogrammet som går ut på att lära känna sig själv, få koll på vad du själv vill och var du står. Oavsett om du varit scout länge eller är helt ny i sammanhanget passar det perfekt att börja med den första personliga utmaningen i början av utmanartiden och göra den sista när du är på väg att lämna utmanarscouterna. Som hjälp har du de två profilkorten. På sidan 92 hittar du mer information om din första utmaning och hur du går till väga för att planera den. Lycka till med den, och hoppas att din bok, med sina hundöron, kaffebläckor, anteckningar och repor blir en souvenir fylld med härliga scoutminnen och djupa tankar.

varför & hur >> vad

Vi har schyssta värderingar
Vi är engagerade
Vi kämpar för en bättre värld
Vi har roligt tillsammans

Att jobba tillsammans

I Scouterna jobbar vi ofta i den lilla gruppen, patrullen, för att alla ska få chans att vara med och utvecklas. Hur det rent praktiskt går till skiljer sig mellan olika scoutkårer och olika åldersgrupper. Patrullsystemet, som är en del av scoutmetoden, kan du läsa om på sida 53. I det här avsnittet har vi samlat allt om hur ni kan skapa gemenskap i gruppen, hur ni kan organisera er och tips på reflektion. I slutet av kapitlet kommer också lite tips på mentorskap.

Patrullen som projektgrupp

I en del scoutkårer finns det bara en utmanarpatrull och på andra håll är man tillräckligt många för att dela upp sig i flera. Hur man delar upp sig kan variera. I vissa blir de som kommer upp från äventyrarscouterna automatiskt en ny utmanarpatrull, i andra blandar man åldrarna. Ytterligare andra delar upp patrullerna efter intressen, till exempel en klätterpatrull och en geocaching-patrull. Hur ni än gör är det viktigt att alla har tydliga roller och ansvarsområden.

Att vara utmanarscout handlar mycket om att jobba med olika typer av projekt, och patrullen är den självklara projektgruppen. Patrullens medlemmar har ofta olika roller i olika projekt och det kan vara olika personer som är patrull- och projektledare. Eftersom ni förhoppningsvis kommer att jobba med många olika sorters projekt i er utmanargrupp så att flera får utveckla sin ledarroll, är det viktigt att er patrullledare står för stabilitet och kontinuitet och inte

byts så ofta. Yngre scouter byter patrullledare ofta för att alla ska få prova på ledarrollen. Utmanarpatrullledaren är den som håller ihop patrullen och ser till att ingen trillar av tåget, och har blicken framåt, mot nya projekt. Men vilka projekt ni ska satsa på bestämmer naturligtvis gruppen tillsammans.

Din patrull och ert program är unikt och behovet av roller och ansvarsområden är också speciellt. Ni måste själva bestämma vad ni behöver och ställa om när era behov ändras: Ett nytt projekt kanske kräver andra roller, någon vandrar vidare till Rover, någon slutar och några nya kommer till. Det viktigaste är att vara tydlig med vilka roller man har och vad man förväntar sig av varandra. Är ni flera patruller så tveka inte inför att jobba i andra konstellationer ibland. Kanske bildar ni en projektgrupp med personer från olika patruller eller att några i en patrull gör ett projekt och andra ett annat.

KAPPAUKERNAS Ledarskap

Vi besökte utmanargänget Kapaukerna i Falenberg för att få veta hur de jobbar med ledarskap. Scoutkåren bildades redan 1910, och namnet Kapaukerna har funnits med sedan tidigt 1960-tal. Gruppen består för tillfället av nio utmanarscouter, men två av dem är av inte så aktiva för tillfället.

Ida Berglund är Kapaukernas patrulledare. Hon är också projektledare för Badkarsracet, som är det som engagerar gruppen just nu. Victor Johnsson är "patrullmamma", en av de roller som scouterna bestämt att de behöver. "Patrullmaman" är den som pysslar om patrullens medlemmar, muntrar upp när det är motigt och lyssnar om någon behöver prata.

– Ibland behövs det någon som säger till vad som ska göras, säger Ida. Alla är inte alltid så självgående, och ibland så behöver man säga till att 'nu får du göra upp eld och du går och hämtar ved'.

Att Ida fått både projektledarrollen och patrulledarrollen beror på att gruppen är ganska liten och Ida är en tjej som har både fart och koll. I höstas var Victor patrulledare, men eftersom

han har mycket med sitt andra intresse teatern är han borta mycket, och gruppen kände att man behövde någon som kunde vara på plats mer.

– Ida är bra, hon har koll! Jag tror att det är bra att ha en ledare i patrullen i fall man kommer vilse. Då är det bra att någon visar vägen, även om vi är en bra grupp där alla tar ansvar och är schyssta mot varandra och vi bestämmer allt tillsammans, säger Victor.

Alla tar inte lika mycket initiativ i en grupp. Det kan till exempel vara svårt att vara ny, och kanske tar man en lite avvaktande roll i utkannten av gruppen. Om det inte finns tydliga roller i gruppen kan det bli så att de andra irriterar sig på en för man är passiv, eller att man helt enkelt glöms bort, och till slut tröttnar och slutar. Här har både patrulledaren och en "patrullmamma" viktiga roller: Patrulledaren har en överblick över vad som ska göras och kan ge personen en uppgift, och "patrullmaman" kan känna av läget och se till att personen kommer in i gruppen socialt.

– Jag tror att det var för att det inte fanns nå-

gon utsedd ledare som vårt teaterprojekt gick åt pipan, säger Victor och syftar på en teatergrupp han var med i, utanför Scouterna.

– När vi hade gjort de två första föreställningarna lämnade regissören över ansvaret för fortsättningen till gruppen. Men ingen tog tag i det, tiden gick och det blev liksom inget mer. Till slut blev en som ingen egentligen hade förtroende för fram och skulle styra upp, men då ville ingen fortsätta.

Troligtvis hade det blivit ett bättre resultat om regissören och gruppen gemensamt kommit överens om vem som skulle överta ansvaret för att sammankalla gruppen och göra bokningar.

Kapaukerna träffas varje söndag och mötena ser oftast ganska lika ut. Man börjar med en ceremoni: Alla tar en tändsticka. Sedan tänder den till vänster om patrulledaren sin tändsticka och lågan vandrar snabbt genom ringen till patrulledaren, som tänder det äppelgröna patrullljuset. I början av terminen bestämmer Kapaukerna tillsammans hur programmet ska se ut, vilka projekt de ska jobba med och vem som ansvara för vad. Mötena ägnar de ibland helt åt något projekt, men ofta gör de någon aktivitet tillsammans som tar de första 90 minuterna. Ibland har de vuxna ledarna förberett någon aktivitet och andra gånger ansvarar någon av scouterna för aktiviteten. Sedan händer det att någon ur Rovergänget tittar in. Mötet avslutas genom att man tillsammans blåser ut ljuset och skriver i loggboken. Sedan äter man pizza.

Victor tror att han kan ha nytta senare i livet av att ha varit scout.

– Jag vill jobba i elektronikaffär, och då behöver man kunna ta alla sorters människor. Jag ska läsa pedagogiskt ledarskap i trean på gymnasiet, och då kommer jag också att ha nytta av det jag lärt mig i Scouterna. Jag tror att det är nyttigt att träna sitt ledarskap, för att våga ta ställning och få folk att lyssna på en. Det behöver alla!

I patrullen har man chansen att prova olika roller och olika ansvarsområden. Man är utmanare länge, så passa på att till exempel vara ansvarig

för hajk- och lägermenyerna under ett helt år. Växla mellan olika roller i olika projekt, tänk på att göra en smart övergång och lämna över erfarenheter och goda råd, likaväl som dokumentation när ni lämnar över till någon annan. Var är det bäst att handla, vem är allergisk, vem avskyr gröna ärtor?

I Scouterna finns alla möjligheter att utveckla sitt ledarskap både i sin egen scoutkår och vid andra tillfällen. Varje år ordnas massor av kul arrangemang nationellt och internationellt, kolla in www.scout.se för vad som är aktuellt just nu. Eller passa på att gå en ledarskapsutbildning, mer om ledarskap och vilken nytta du kan ha av det hittar du i på sidan 139.

Kända ledare som varit scouter

Flera stora företagsledare och makthavare säger att de har fått sin första ledarskapsträning inom Scouterna:

Carl-Henric Svanberg
Tidigare VD för Ericsson

Anna Takkanen
Göteborgs stadsteaters konstnärliga ledare

Tony Blair
Storbritanniens förre premiärminister

Barack Obama
USA:s president

Betty Boothroyd
Det brittiska underhusets första kvinnliga talman

David Beckham
Engelsk fotbollsstjärna som
var lagkapten i engelska landslaget.

SE UPP FÖR FIKADÖDEN!

Att fika tillsammans kan vara det mysigaste som finns. Men se upp för fikadöden! Det kan helt enkelt bli för mycket fikande och för lite tid till att göra kul saker tillsammans. Till slut blir det en ond spiral som är svår att komma ur. Om det inte händer så mycket tycker man inte det är så kul i Scouterna, och då slutar man komma på mötena, och då blir det ännu mindre gjort och till slut finns det inga utmanare kvar.

Orsakerna till fikadöden ligger ofta i att gruppen inte har några tydliga roller och man blir som vilket kompisgäng som helst. Ofta är man så mycket kompisar att ingen vill kliva fram och driva på; man vill inte stöta sig med varandra eller verka vara den som vill bestämma. Om inte den vuxne ledaren går in och pekar med hela handen så händer det inget i en grupp som drabbats av fikadöden. Men om scoutledaren pekar med hela handen blir det också fel, på flera sätt: Då kan det kännas som att det blir som i skolan eller att det är tråkigt att ledaren bestämmer hela tiden.

Ni klarar av att göra ert eget program och driva era egna projekt, ta egna beslut och genomföra nästan vad som helst själva! Er ledare är där för att vara bollplank, hjälpa er med tips och råd, och för att ni ibland behöver någon med körkort.

Dela upp ansvar för olika saker mellan er. Då blir det också tydligt för andra i gruppen vem man ska ringa till om man inte kan komma till mötet, vem som har hand om utrustningen om man skulle vilja låna ett stormkök, och vem kårordföranden ska kontakta om motionen ni lämnade in. Att fika hinner ni garanterat med på scoutmötet det också.

KAFFE/TE-CEREMONI

Vet du hur en etiopisk kaffeceremoni eller en japansk teceremoni går till? Håll en tillsammans och ni jobbar med målsåret Förståelse för omvärlden.

SCOUTFIKA

Baka tillsammans så övar ni på att samarbeta samtidigt. Baka ute och testa nya metoder så får ni samarbeta och pröva något nytt samtidigt som ni lever friluftsliv.

Kolla vad rättvisemärkning och ekologiskt odlat betyder och pröva olika kaffesorter: Kan ni känna skillnad? Ni får dessutom pröva något nytt, bry er om miljön och visa att ni är engagerade i samhället.

BYGGA GEMENSKAP

— HUR BLIR MAN EN GRUPP?

Kommer du ihåg första gången du kom till Scouterna? Oavsett hur gammal du var, om du kom med en kompis eller själv, var det säkert lite nervöst, lite pirrigt och förmodligen kände du dig lite osäker. Likadant kändes det kanske första gången du klev in i ditt nya klassrum, träffade din tjejs eller killes kompisar första gången eller deltog i ett styrelsemöte. Varje gång vi möter en ny grupp tar det ett tag innan man hittar sin plats, sitt utrymme.

Vi har pratat tidigare om vikten av att det finns en tydlig rollfördelning i en grupp för att gruppen ska bli effektiv och fungera tillsam-

mans. Då har vi framför allt pratat om ansvarsområden och arbetsuppgifter. Men grupper handlar ju inte bara om att jobba bra tillsammans; man ska ju trivas tillsammans också, tycka om varandra och må bra tillsammans. Och det kommer inte automatiskt bara för att alla får ett eget ansvarsområde.

Det finns mycket forskning kring det som kallas grupprocesser och gruppdynamik, och många olika modeller för att beskriva hur grupper generellt fungerar. Här ska vi kortfattat presentera en av de teorier som används mest i ledarskapsutveckling.

IMGD

Integrative Model of Group Development – En förenande modell för grupputveckling
IMGD är en vidareutveckling av gruppteorin FIRO, Fundamental Interpersonal Relations Orientation, och har forskats fram av professor Susan Wheelan. Det är den modell som nu används mest. Enligt Wheelan går grupper igenom fem definierade stadier: tillhörighet och trygghet, opposition och konflikt, tillit och struktur, arbete och produktivitet och avslut. Det finns inget som säger att en grupp måste gå igenom alla stadier, och ibland kommer man förbi ett stadium utan att egentligen lägga märke till det.

1. Tillhörighet och trygghet

I det här stadiet känner sig medlemmarna i gruppen osäkra och testar gränserna i gruppen. Du känner efter om gruppen passar dig, om du är välkommen och vad gruppen har för värderingar och ideal. Gruppen känner efter om du passar in. Ofta är man ganska passiv och ifrågasätter inte så mycket. Man vill inte gärna avvika för mycket och tar inte gärna egna initiativ, eftersom man inte litar på att få stöd från de andra. Eftersom ingen riktigt vågar säga vad den tycker eller vill så är gruppen sällan särskilt effektiv i det här stadiet, utan man fastnar ofta i diskussioner för att lära känna varandra. Gruppens medlemmar vänder sig ofta till ledaren, som man vill ska styra upp och tala om vad som behöver göras. Ledaren i en grupp som befinner sig i det här stadiet måste vara beredd på att vara styrande, tydlig och självsäker, och uppmuntra gruppmedlemmarna att våga vara öppna mot varandra. Ledaren måste också själv ha koll på gruppens gemensamma mål och syfte, och kanske också vara den som fördelar rollerna i gruppen till att börja med.

2. Opposition och konflikt

Den utlösande faktorn för att gruppen skall ta steget från första till andra stadiet är att de får en uppgift som kräver hela gruppens gemensamma kompetens och utmanar gruppen i genomförandet. Det är oftast några av gruppens medlemmar som börjar styra och ställa och det sätter igång dynamiken i gruppen. Det här kan man kalla kan-självfasen. Gruppen "gör revolution" och försöker göra sig oberoende av ledaren. Gruppmedlemmarna börjar ifrågasätta gruppens struktur och hur målen är uppsatta. Ibland bildas grupper i gruppen – vissa ifrågasätter ledaren medan andra stöttar den, och det kan bli konflikter. Man börjar bli så trygg att man kan säga ifrån om man inte är nöjd med sin plats i gruppen och ofta slutar det med att man byter uppgifter och ansvarsområden. Medlemmarna vill också ta större ansvar för gruppens mål. Här måste gruppens ledare våga backa, vara prestigelös, låta gruppen förändras och stötta och motivera gruppen, annars utvecklas den inte vidare. Det är bra med aktiviteter som tränar samarbete men inte innebär konkurrens mellan gruppens medlemmar.

3. Tillit och struktur

Konflikter och bråk kan vara nödvändiga för att gruppen ska komma vidare, och man måste våga bråka. Efter att diskussionen har lagt sig så infinner sig ett visst lugn och man litar mer på varandra och på ledaren. En del grupper kommer aldrig hit, utan pendlar mellan första och andra fasen.

Gruppens gemensamma mål blir viktigare. Man vågar säga vad man tycker till varandra och ge varandra kritik och feedback och även om man ibland kan bli osams så handlar det sällan om att man tycker illa om varandra, utan att mer om att man har olika åsikter om hur man ska nå målet. De konflikter som uppstår löser man omedelbart. Gemensamma symboler och ceremonier blir viktiga för att visa att ”vi hör samman – vi tycker om varandra”.

Nu är det läge för ledaren att lämna över mer ansvar och fler uppgifter till gruppen och vara handledare i högre grad än styrande ledare. Ledaren ska berömma, belöna initiativ och ifrågasättande. Ledaren måste också vara lite vaksam på om relationerna i gruppen börjar bli viktigare än de gemensamma målen och det projekt som gruppen håller på med för tillfället, för annars är det risk för att projektet aldrig kommer i hamn.

4. Arbete och produktivitet

När man litar på varandra och sig själv kan man koncentrera sig på det projekt man håller på med. Man behöver inte spilla tid på att bråka, utan alla gör det som behöver göras. När gruppen är i det här stadiet har alla hittat sin egen roll och litar på att de andra gör det de ska. Nu är gruppen stabil. Även om man delar upp arbetet och uppgifterna finns det ingen konkurrens mellan medlemmarna, utan alla tar ansvar för att målet ska nås.

Ledaren behöver i det här stadiet bara finnas till, vara expert då och då och hålla koll på att gruppen inte trillar tillbaka in i opposition och konfliktfasen. Det är särskilt viktigt om det kommer in någon ny i gruppen, om någon försvinner eller när man avslutar ett större projekt. Det är också bra om ledaren har lite koll framåt; vad kan bli nästa projekt, vad kan vi göra för att gruppen ska utvecklas ännu mer?

5. Avslutning

Många utmanargrupper kommer aldrig till det här stadiet, utan nya kommer till, gamla försvinner i en jämn takt. I andra kårer börjar alla utmanarna tillsammans och följs åt hela utmanartiden, och när sista utmanaråret är slut avvecklas patrullen. Då går man in i avslutsstadiet.

När man sammanfattar och utvärderar sin tid tillsammans lär man sig massor som är nyttigt att ha med sig in i framtiden. I avslutsstadiet kan man trilla tillbaka till något annat stadium och ledaren och strukturen kan bli viktigare igen. Man kan behöva en ledare som håller ihop gruppen. Även om ni inte avslutar gruppen så kommer ni att avsluta många projekt tillsammans. För att ni ska kunna ta med er så många erfarenheter som möjligt in i nästa projekt och vidare i livet bör ni samlas och reflektera kring vad som har hänt, och hur ni har utvecklats. Att alla får ett positivt avslut är viktigt för att de ska ha lust att ge sig in i ett nytt projekt.

Våga lära känna varandra

För att gruppen ska funka så bra som möjligt så fort som möjligt bör man lära känna varandra. Det bästa sättet att göra det är att göra roliga och utmanande saker tillsammans.

Men ta det lite lugnt i början, så ingen behöver känna att de inte kan hänga med. Kanske har ni inte träffats så mycket under sommarlovet och kanske har ni flera nya utmanare i gruppen när höstterminen börjar. Då kan det vara bra att börja med att låta var och en, gamla som nya, fundera en liten stund över några frågor:

- *Varför vill jag vara med i den här gruppen?*
- *Vilken roll vill jag ha i den här gruppen, nu, om ett halvår, nästa år?*
- *Vad är jag orolig för?*
- *Hur vill jag fungera?*

Presentera sedan era svar för varandra. De kan vara en bra grund när ni ska fördela uppgifterna i patrullen.

Professor Wheelan, hon med IMGD, tycker inte att man bara ska fokusera på det individuella och personliga, utan också inrikta sig på gruppens gemensamma syfte och mål. Man lär känna varandra under tiden ändå. Därför kan man fortsätta att fundera över några frågor till:

- *Hur vill vi att gruppen ska utvecklas under den närmaste tiden?*
- *Vad är våra drömmar?*
- *Vad har vi för mål?*
- *Hur vill vi att gruppen ska fungera?*

Här är det viktigt att alla får chansen att berättat vad de har för förväntningar på gruppen. Därför kan det vara bra att låta alla tänka efter själva först och sedan sätta upp sina svar på till exempel post-it-lappar, eller att man går en runda så alla får säga sitt.

Våga leka

Att leka och skratta tillsammans är bra sätt att lära känna varandra och snabbare bli en bra grupp. Spela trashockey eller Twister, lek kull, ordna stafetter och lek lekar som ni gjorde som små spårarscouts. Har ni glömt alla lekar så kolla Aktivitetsbanken på www.scout.se

Lös alla problem

Samarbetsövningar i form av problemlösningar är bra för att våga säga sin åsikt och ifrågasätta varandras idéer. Det finns många exempel på sådana uppgifter, till exempel vem som ska få den sista fallskärmen när planet störtar eller vad som är viktigast att ta med sig till en öde ö. Praktiska samarbetsövningar och upplevelser är också bra: att ta sig över en å, laga en trerätters middag på tid, bygga en portal... Egentligen vad som helst där man utför något tillsammans. Även här finns mycket att hitta i Aktivitetsbanken.

Spela spel

Det finns många roliga lära känna varandra-spel, till exempel Orangino, där man avslöjar saker om sig själv och varandra på ett roligt och lättsamt sätt, eller Cranium, där man spelar i lag och utför uppdrag tillsammans.

Huvudsaken är att ni har kul tillsammans, lär känna varandra, lär er lita på varandra och vågar vara ärliga och erkänna era svagheter och styrkor. Då blir ni en bra patrull!

KONSTEN ATT LYSSNA

I Sverige finns en konsensuskultur, alltså att vi alltid vill vara överens om allting. Därför blir många illa berörda om de måste diskutera och tycka olika. För tänk om man blir osams! Det kan ju ändå sluta med ett handslag eller en kram – antingen har man lyckats övertyga den andra, eller så har man bestämt sig för att tycka olika, men man respekterar varandra ändå. Hur är det i er patrull?

När man ska diskutera i en patrull är det viktigt att alla får komma till tals och får säga vad de tycker och känner. Ibland har man massor att säga och ibland nästan ingenting. Vissa har väldigt lätt för att ta för sig och andra är mer tillbakadragna. Det kan lätt bli så att bara en eller ett par pratar medan resten hamnar i skymundan. Men hur ska man då gå tillväga för att låta alla komma till tals?

Först och främst är det viktigt att atmosfären i gruppen tillåter alla typer av åsikter. Ingen ska behöva vara rädd för att säga vad den tycker och tänker om saker och ting. Svaret måste inte vara politiskt korrekt – en åsikt är en åsikt, den kan varken vara rätt eller fel. Men den kan diskuteras.

När man ska samtala eller diskutera i grupp kan det vara bra att sätta sig i en ring, antingen på golvet eller runt ett bord. På så sätt ser alla varandra och man kan söka ögonkontakt med den som pratar.

Det kan vara bra att utse en ordförande för kvällen, som tar lite extra ansvar för diskussionen, och ser till att diskussionen flyter på och att alla kommer till tals.

Har ni planerat diskussionen är det bra att komma förberedd: tänk igenom din åsikt hemma. Har du bra argument? Bygger din åsikt enbart på känslor, eller finns det fakta som stödjer den?

Det finns olika sätt att bestämma vem som ska börja prata. Ett exempel är att skicka runt en boll eller annat föremål, eller en egen diskussions-talisman, unik för er patrull. Den som håller i föremålet är också den personen som får prata. När personen känner sig klar skickar den vidare till personen bredvid som då får säga sitt. Det bästa är att man skickar den runt, så att

alla får bollen. Kör man med handuppräckning finns det risk att några inte kommer till tals i alla fall. Vet man med sig att några gärna pratar för länge kan man begränsa taltiden med ett timglas eller en timer.

Men om man verkligen inte har något att säga då? Ja, då ska man såklart inte sitta och vändas över det, det är helt ok att passa.

PROVA ROLLER

Ett annat sätt man kan arbeta på är att ge alla i gruppen specifika roller. Det är lite mer avancerat och kräver lite mer av er, men det är väldigt utvecklande, så prova gärna! Här är några roller att ta:

Prataren – den som har ordet och får prata fritt.

Lyssnaren – lyssnar och ta in det som prataren säger.

Frågeställaren – ställer frågor till prataren om det som han eller hon berättar.

TIPS PÅ ÄMNET:

Vad är respekt?

Finns det ett liv efter döden?

Vilken är den bästa filmen eller boken?

Alla diskussioner är inte planerade och ibland uppstår diskussioner som inte leder någon vart. Hjälpas åt att ta ansvar för diskussionen! Om tonen blir fördömande eller om man verkligen blir osams kan det stoppa upp gruppens utveckling. Bryt då! Vem som helst kan gå in och säga: "Den här diskussionen för inte framåt. Vi pratar mer någon annan gång och funderar tills dess." Glöm sedan inte att följa upp, och börja gärna med en runda som beskrivits ovan, där alla får berätta hur de ser på saken. Kanske enas man om att det var en onödig konflikt, eller så har man i alla fall lugnat ner sig och kan diskutera på ett mer konstruktivt sätt.

Första hjälpen

i reflektion och dokumentation:

Vad behövs? Ett block och en penna eller en dator.

Vem skriver? Ha gärna ett rullande schema så att alla får skriva någon gång.

När ska vi reflektera? Man kan i stort sett reflektera när som helst: I planeringsstadiet av en aktivitet, efter aktiviteten eller när något särskilt har hänt.

Hur lång tid behöver vi? Det är upp till varje patrull att avgöra. 10 till 15 minuter är dock att rekommendera.

Bra frågor att reflektera över

i planeringsstadiet:

- Har vi gjort denna typ av aktivitet innan?
- Hur gick det då?
- Vad kan vi ta med oss från den gången och vad ska vi lämna kvar?

Efter aktiviteten:

- Hur gick det?
- Vad hade vi kunnat göra annorlunda?
- Vad var roligt och tråkigt med aktiviteten?
- Vad kan vi ta med oss till nästa aktivitetstillfälle?
- När något oväntat hänt:
- Varför hände detta?
- Hur kan vi fortsätta nu?
- Hur kan vi göra nästa gång för att detta inte ska inträffa igen?

REFLEKTION och dokumentation

Genom att reflektera kring något har vi möjlighet att utvecklas och komma vidare och lära oss vad som fungerar bra och vad som fungerar mindre bra.

Det kan vara bra att dokumentera reflektionen. Låt oss säga att man har en reflektionsstund varje scoutträff, och att man träffas 40 gånger per år – det blir väldigt många tankar att hålla reda på. Ni kan dokumentera reflektionerna i grupp eller ensamma, antingen i ett block eller en bok, på en hemsida eller i ett album. Huvudsaken är att ni får ner tankarna ni haft och har om dagens aktivitet.

Er logg är inte bara guld värd som grund för vidare diskussioner, utan även intressant som dagbok. Det man tänker och tycker förändras med åren och det kan vara roligt att se hur ens åsikter utvecklats. Det är också kul för dem som kommer efter er att kunna spåra utmanargruppens historia i kåren.

Värde-mätaren

Man enas om en fråga, till exempel ”vad tyckte du om dagens aktivitet?” Sedan visar alla samtidigt med handen: högt eller lågt? Sen går man en runda och de som vill får säga något om varför de satte värde-mätaren där de gjorde.

Statyer

Man enas om en fråga, till exempel ”hur mår du just nu” eller ”vad tycker du om det här beslutet?” Efter en kort betänketid visar alla genom att ställa sig som en staty som uttrycker den känsla man har. Avsluta med runda.

Fler tips finns på aktivitetsbanken.

Dokumentera med bilder eller ljud

Din mobil är ett fantastiskt dokumentations-verktyg! Med de flesta telefoner kan du både fota, spela in ljudanteckningar och film. De flesta bloggsajter har en mobilbloggsfunktion. Med den går det supersnabbt att dokumentera, även när ni är mitt ute i skogen eller håller på med en rekryteringsaktivitet: skicka bara ett sms eller mms till bloggen!

I efterhand kan man komplettera med kommentarer eller lägga till information. När ni sedan ska söka bidrag från Ungdomsstyrelsen, distriktet eller er kommun kan ni hänvisa till er dokumentationslogg genom att skicka en länk till sidan.

Med mobilkamera eller bärbar dator med inbyggd mikrofon och kamera kan ni också dokumentera aktiviteten, mötet eller något skoj som händer och skicka till medlemmar som inte kunde vara med. Det finns flera gratis program som hjälper er att göra snygga bildspel. Filmer och bildspel kan läggas upp på Youtube eller Vimeo – men glöm inte kolla så det är ok med dem som kan identifieras på bilderna! Länka till kårens hemsida eller bädda in i er blogg.

I USA är det ganska vanligt med Podcasts om scouting, det vill säga små radioprogram med diskussioner kring scouting, eller små reportage från läger eller aktiviteter. Sådana är också lätta att spela in med gratisprogram som till exempel Audacity. Eftersom Podcasts är ganska tunga behöver man lägga upp dem hos en host. Det finns flera på nätet som är gratis. Sök på free podcast host service. På nätet finns också information om hur ni spelar in och bäst publicerar era podcasts.

REFLEKTIONENS GYLLENE REGLER:

- Din åsikt är guld värd!
- Det finns inga rätt och fel när man reflekterar!
- Säg precis det du känner!
- Låt alla komma till tals, om de vill!
- Lyssna!

VISSTE DU ATT:

Ordet blogg kommer från det engelska ordet weblog, alltså nätlogg. Nästan med en gång förkortades det till blog. På svenska stavar man både webb och blogg med två b repektive två g.

Scouts' Own – en stund med dina egna tankar

Alldes för sällan tillåter vi oss att stanna upp och bara vara stilla med sina tankar. Vissa gör det regelbundet när de firar andakt eller bönestund, andra mera sällan eller aldrig.

Ett sätt att skapa sådana tillfällen är att hålla Scouts' Own, scoutens egen stund. Scouts' Own kan se ut på många sätt: Det som är viktigt är att man skapar möjlighet till eftertanke och avslappning. Här är några exempel:

– Vi höll riddarvaka. Vår ledare berättade om riddarna kring det runda bordet och om riddarnas lag. Sedan fick vi ta varsin lykta och sätta oss på en äng, en bit ifrån varandra. Det var alldeles mörkt, förutom skenet från varje lykta. Man fick sitta så länge man ville. Det enda man hörde var gräshopporna och prasslet från någons kläder. Det var skönt att bara sitta tyst och tänka. Efter en stund gick vi en och en fram till skinnnet med scoutlagen som satt uppspänt mellan två träd och de som ville fick avlägga scoutlöftet igen. Sedan fikade vi och spelade kort tills det var dags att lägga sig.

– I vår kår turas vi om att lägga ljusspår åt varandra. Ibland lägger vi åt spårarna. Då brukar vi mest lägga ut vackra saker eller bilder. Det är jätteroligt att se hur de för en gång skull är alldeles tysta. Små speglar är häftigt att hänga upp, eller massor av reflexer som glittrar. Vi lade ett ljusspår på ett föräldramöte en gång, och en av papporna började nästan gråta för han tyckte det var så fint.

– Under en period valde scouterna dikter att ta med sig och läsa upp under Scouts' Own. Vi tände ljus och bara lyssnade och kände in dikten. Sedan gick vi en runda, och de som ville fick berätta vad de fått för associationer och känslor. Ibland var det dikter som scouterna skrivit själva, och ibland var det dikter som de tyckte om eller som något rekommenderat. Vi hörde många bra dikter!

– Vi avslutar varje möte med en kort tacksägelse för att vi fått vara tillsammans. Sedan gör vi gnistan.

mentorskap i scouterna

Ibland är det himla skönt att ha någon att prata med som inte är kompis eller familj, någon som kan se ens problem från en annan synvinkel och som har varit med om samma saker och kan ge en råd. Att lyssna på andras tankar, diskutera dem och jämföra med sina egna erfarenheter och åsikter ger också nya perspektiv, och man lär sig mycket om sig själv.

Det är vanligt att man som liten scout har en fadder – någon som är lite äldre, som tar emot när man börjar och visar en till rätta. Det känns tryggt att när man byter avdelning finns faddern redan där och hjälper en att komma in i det nya igen. När man blir lite äldre förändras behovet, och det är kanske inte samma saker som man behöver hjälp och stöd med. Det är då fadderskapet går över i mentorskap.

Ordet mentor kommer ifrån det klassiska grekiska verket Odysséen, som bland annat ligger till grund för filmen Troja från 2006. När Odysseus lämnar sin hemö för att kriga ber han en trogen tjänare att vara stöd för sonen medan han är borta, och hjälpa sonen att växa och utvecklas till man. Tjänarens namn var Mentor.

Kan vem som helst vara mentor?

Ja. Du bör vara lite äldre än din adept, den som du är mentor för. Om du blir mentor som utmanare kanske din adept är första års äventyrare. Din egen mentor kanske är en av roverscouterna eller en av de yngre ledarna. Ju äldre du är, desto större ålderskillnad kan det vara mellan mentor och adept. Det viktigaste är att du som mentor är beredd att förutsättningslöst lyssna och kunna dela med dig av dina egna erfarenheter.

Hur gör man?

Om din kår har en mentorsansvarig så kan han eller hon para ihop mentorer och adepter, utifrån gemensamma intressen eller önskemål. Kanske har du redan fått frågan om du vill vara mentor? Se det som en komplimang! Men det är också fullkomligt naturligt att känna sig osäker och undra vad man förväntas göra.

Mentorskontrakt

För att relationen ska fungera måste man ha samma förväntningar. Det är därför bra att upprätta ett mentorskontrakt där ni klargör hur ni vill ha det – hur ofta ni ska träffas, var ni ska ses och vad ni ska prata om de närmaste gångerna.

Kanske behöver du som adept hjälp med vilken inriktning du ska välja i din utbildning, eller lite hjälp att staka ut vägen mot ett speciellt mål i livet. När man till exempel söker sommarjobb eller genomför ett speciellt projekt kan man behöva någon att bolla idéer med. Kanske vill du diskutera din tro eller funderar på hur du kan påverka, inom eller utanför scouterna. Ni bör också bestämma vad som gäller om någon av er vill avsluta relationen.

Det viktigaste i en mentor-adept-relation är förtroende. Ni måste båda vara överens om vad som får föras vidare och vad som stannar mellan er båda. Men kom ihåg att det finns vissa saker som du som mentor aldrig kan lova att hålla hemligt! Om du får reda på att någon far illa, blir utnyttjad eller mobbas måste du föra det vidare för att personen som utsätts kan få hjälp. Du kan aldrig göra mer än lyssna och stödja – att lösa sådana svåra problem måste adepten få hjälp med av proffs. Men att du finns där och lyssnar och stöttar på vägen betyder massor!

Dokumentera eller inte?

Beroende på hur ofta ni bestämmer att träffas kan det vara bra att anteckna vad ni har pratat om och vad ni har kommit fram till i samtalet. Ibland så kan mentorskapet likna, eller till och med vara, projekthandledning, och då är det viktigt att både mentor och adept har klart för sig om det finns något som man ska göra tillsammans nästa gång man ses. Hur gärna man än vill minnas, är det lätt att glömma detaljer.

Vissa dokumenterar i kalendern i mobilen, andra har en vacker anteckningsbok som de skriver i tillsammans, någon har en blogg eller ett gemensamt dokument på nätet. Ni väljer själva hur ni vill dokumentera.

Hur kommer man igång?

Lär känna varandra! Gör saker tillsammans och prata om saker som ni har gemensamt. Kanske kan kåren ha en mentorsdag där ni gör samsarbetsövningar, lagar mat och har kul tillsammans med andra mentorer och adepter. När ni lärt känna varandra blir det lättare att ta upp saker som man behöver utveckla.

Vad gör man om det inte funkar?

Mentorsrelationen bygger mycket på personkemi, och man ska inte vara rädd för att avsluta en mentorsrelation som inte funkar. Men det är viktigt att göra det på ett snyggt sätt och inte lämna en massa frågor hängande i luften. Berätta för din mentor eller adept att du upplever att inte er relation fungerar, och varför. Kanske kan ni lösa det, kanske bör ni avveckla er relation. Undvik inte att prata om det som du upplever som problematiskt, men se till att framföra det du anser vara problemet på ett sätt som inte anklagar eller skuldbelägger. Om du är mentor, be att få rekommendera en annan mentor och förmedla den kontakten till din adept.

Måste min mentor vara scout?

Nej. Kanske har du just nu behov av en mentor som har full koll på entreprenörskap, eller som kan skriva böcker. Känner du någon som har de kunskaper du behöver, fråga dem! Om du inte känner någon, be din ledare om hjälp att hitta någon.

Jag kan inte hjälpa min adept, vad gör jag då?

Det är inte meningen att du ska kunna allt eller kunna svara på alla frågor. Tillsammans kan ni hjälpas åt att hitta svaren. Du ska aldrig bli terapeut, kurator eller psykolog, men du kan hjälpa din adept att söka hjälpen hos de som är det.

Känsla för naturen

Förståelse för omvärlden

Fysiska utmaningar

Ta hand om sin kropp

Aktiv i samhället

Relationer

Ledarskap

Självsikt och självkänsla

Existens

Problemlösning

Aktiv i gruppen

Egna värderingar

Kritiskt tänkande

Fantasi och kreativt uttryck

Vid ballongerna hittar du de formella målen för just utmanarscouting. Det finns liknande formuleringar för alla åldersgrupper. Texterna i den här boken är samma som i scouternas programförklaring - programmets grunddokument.

mål att sikta mot

Scoutings tanke är att alla som är med ska bli redo för livet, bli redo för alla typer av utmaningar och utvecklas till ansvarsfulla världsmedborgare. Det handlar helt enkelt om att få utvecklas som människa. För att hjälpa dig, dina kompisar och era ledare finns det mål för varje åldersgrupp som programmet ska sikta mot. I det här avsnittet får du full koll på de 14 målspåren.

Genom att bestämma varför ni gör en speciell aktivitet eller syftet med ett visst projekt blir scouting så mycket mer än att bara ha roligt tillsammans. Det finns 14 mål för varje åldersgrupp och om man lägger målen för alla åldersgrupper intill varandra kan man se att de följer 14 olika spår från spårarscout till roverscout. Dessa kallas för målspår.

På följande sidor beskrivs målspåren tillsammans med tips på aktiviteter och projekt till varje målspår. När ni planerar vad ni ska göra tillsammans i Scouterna är det bra att börja med att ställa sig frågan ”Varför ska vi göra det här projektet?” Eller ”Vad vill vi med det här?” som du kan läsa mer om i inledningen och programplanering från sida 71. Målspåren hjälper er att fundera på vad ni vill fokusera på i era aktiviteter och vad ni ska sikta på när ni planerar ert program.

Målspåren innehåller inte mål som säger att

du måste kunna en viss sak, utan istället beskriver de vad du kan träna på och vad ni kan upptäcka tillsammans. Helt enkelt hur du kan utvecklas som människa i Scouterna. Alla målen är lika viktiga och det är just för att få med alla olika aspekter som de är så många. Man kan inte jobba med alla målen på en gång; Fundera på vad ni har jobbat mest med innan och vad ni vill jobba med nu. På sikt är det viktigt att alla målspåren kommer med, men välj gärna att fokusera extra på några i varje projekt eller aktivitet. Flera av målspåren liknar varandra och därför är de grupperade tillsammans i bilden här bredvid. Välj målspår från de olika ballonggrupperna så får ni den bästa mixen. Se ballongbilden som en liknelse: genom att fylla alla ballonger så mycket som möjligt når ni oanade höjder, men skulle ni strunta i några av ballongerna lyfter ni inte lika högt och går alla ballonger sönder kommer ni ingen vart alls.

Ledarskap

Vi ställs ofta inför situationer där vi behöver ta ansvar i en grupp, och genom att våga ta ett ledaransvar kan du lära dig mycket. I Scouterna får du chans att öva på ledarskap som du kan ha nytta av i många områden i livet, läs från sida 139 om ledarskap. Att jobba med det här målspåret innebär att träna på ledarskap. Som alltid i Scouterna är det viktigaste att testa och sedan reflektera över hur det gick för att lära sig mer, både om sig själv och hur man beter sig i olika situationer.

Som scout lär du dig att leda genom att lyssna på andra och vara ett bra stöd, stödjande och lyssnande ledarskap är en del av scoutmetoden, läs mer på sida 49. Att vara den som har ansvaret för ett lägerbygge, att hålla i en aktivitet eller att hålla koll på och uppmuntra så att alla gör vad ni kommit överens om utvecklar din förmåga att vara en bra ledare.

I Scouterna kan det också handla om att leda ett större projekt, där du organiserar, motiverar och driver arbetet framåt. Ibland är det skönt att vara två personer som leder tillsammans, då kan man dela på ansvaret och har någon att vända sig till när tuffa beslut måste tas. Man blir också mindre känslig om någon till exempel blir sjuk om man är två som kan täcka upp för varandra. Att jobba i projekt, som är en viktig

del av utmanarprogrammet, kan ställa annorlunda krav på ledarskapet och då kan det vara bra att ha olika personer som är patrulledare och projektledare. Patrulledaren kan ha ansvaret och blicken för det som händer längre fram i tiden och vad ni gör när ni inte håller på med projektet, medan projektledaren har full koll på det pågående projektet.

Både en patrulledare och en projektledare behöver klara av att höra och ta hänsyn till vad alla i patrullen vill, och hitta en väg framåt som fungerar för gruppen. Genom att lägga märke till vilka olika behov och förmågor personerna i gruppen har och känna till vilka förväntningar alla har på varandra ger du dig själv bättre förutsättningar att leda på ett sätt som fungerar bra för alla. Om du dessutom ger konstruktiv återkoppling och peppar dina patrullkompisar så är du en både lyssnande och stödjande ledare och har goda förutsättningar att uppfattas som en bra ledare som skapar bra stämning.

Men att jobba med målspåret ledarskap kan du förstås göra även om du inte är patrull- eller projektledare. Att ansvara för sjukvårdutrustning, matplanering eller att vara den som har kontakt med kommunen för att genomföra en demonstration är också att öva på ledarskap.

Utmanarscouten leder både i och utanför den egna patrullen, i större eller nya grupper och projekt. Ledarskapet utvecklas så att scouten lär sig ta fram det bästa bland sina kamrater eller yngre scouter, och lär sig se alla individers olika förmågor, roller och behov. Scouten känner sig trygg med sin kunskap och vågar leda andra.

TIPS:

- Roterat projektledarskapet så att alla får vara projektledare för ett projekt.
- Diskutera hur en bra ledare är och vilken typ av ledare du själv är.
- Prova att vara mentor för yngre scouter.
- Ansvara för en aktivitet för andra scouter, yngre eller äldre.
- Testa hur det är att vara ledare för olika åldersgrupper och upplev skillnaderna.
- Gör ett rollspel om härskartekniker.
- Växla ledarskapet varje dag under en hajk eller ett läger och utvärdera varje kväll hur ledarskapet varit.

Aktiv i gruppen

Vi är alla olika och det är ofta just det som krävs för att en grupp ska fungera och för att vi tillsammans ska lyckas med olika projekt. Kanske är du den som tar tag i saker, den som kommer på de bästa idéerna, har specialkunskap på ett speciellt område eller den som först upptäcker när någon inte mår bra. Alla är bra på olika saker och alla tillför något till gruppen. Blandningen är det som bildar helheten, hur skulle det bli om alla var likadana? En grupp funkade alltid som bäst när alla är med och hjälper till, och du är viktig för gruppen oavsett vad du bidrar med. Det är roligare att göra ett projekt när alla bidrar än om någon bara glider med, och en patrull där alla får säga vad de tycker löser ofta problem lättare än om bara en person bestämmer.

För att utvecklas längs det här målsåret är det viktigt att alla i gruppen är aktiva och står på sig. Samtidigt handlar det om att kunna ta ett

steg tillbaka, lämna plats för andra och att våga lita på dina kompisar.

Vad är bäst för gruppen? Se till att du får du tillfälle att utmana dig själv och prova på nya roller för att lära dig vad som är dina styrkor och svagheter. Genom att känna till dem blir det lättare att acceptera dig själv som den du är och lyfta fram dina styrkor, samtidigt som du kan be om stöd när du ska göra något du inte känner dig lika trygg med. Du lär dig också att se och uppskatta de andras styrkor och att stötta dina patrullkamrater.

För att utvecklas är det viktigt att kunna ge och ta emot konstruktiv kritik i gruppen. Det innebär helt enkelt att när man berättar för varandra vad man tycker är fel, då gör man det på ett sätt som kan göra saker bättre, inte sämre. När du tar emot konstruktiv kritik förstår du förhoppningsvis dig själv lite bättre.

Samarbetet och det egna ansvaret för gruppens bästa vidareutvecklas som utmanare. Scouten lär sig ta olika roller, både för att bidra till gruppens bästa och för att utmana sig själv. Scouten känner sig trygg i sin kompetens men kan samtidigt be om stöd.

TIPS:

- Definiera roller och ansvarsområde för alla i varje projekt.
- Gå en runda i början av varje möte när alla får säga om det hänt något särskilt sedan sist och hur de mår just nu.
- Diskutera varandras styrkor och svagheter.
- Ansträng dig aktivt för att ta roller som du inte brukar ta eller göra andra saker än du brukar göra i patrullen.
- Fundera för er själva över vem som skulle passa för att göra vad innan ni fördelar rollerna i projektet. Jämför sedan, har ni delat upp lika? Varför/Varför inte? Vad tycker du själv att du passar bäst för att göra?
- Gör samarbetsövningar och diskutera efter vem som gjorde vad och varför.
- Ge alla ett handikapp, till exempel att vara döv, stum, inte kunna gå eller bara ha en arm, och prova att laga mat och äta tillsammans.

Relationer

Vänner, partners, syskon, föräldrar, klasskompisar, patrullkompisar och ledare. Listan kan göras lång, vi har alla någon form av relation till alla vi träffar. Några av personerna är viktiga för oss och några har vi svårare att komma överens med. Genom att jobba med målspåret relationer, fundera, diskutera och bara umgås med andra människor kan du få större förståelse och lätt visa vad du känner och tycker. Det kan handla om att bli bättre på att lyssna och förstå andras känslor, men också om att hantera de känslor som uppstår hos dig själv. Hur stort tålamod har du till exempel på en hajk när du är hungrig, blöt och arg? Att vara en schysst person har förstås också att göra med hur du är mot folk som är yngre eller äldre än dig själv och inte bara jämnåriga. Goda relationer betyder inte att man

kommer jättebra överens med alla, utan att kunna hantera att man inte kommer överens med vissa, och klara av att samarbeta med dem ändå. Allra mest handlar det om att visa alla människor respekt, oavsett ålder, kön och ursprung. Respekten mot andra är inte minst viktig när det gäller kärleksrelationer och sex – och massor av folk blir kära i varandra i Scouterna. Förhoppningsvis känner du att du kan prata med både dina patrullkompisar och dina ledare om kärlek och sex. Försök skapa ett öppet klimat, men respektera den som inte vill prata om det.

Hänsyn, respekt, empati, ärlighet och integritet – det är egenskaper som värdesätts av de flesta, och genom att jobba med målspåret relationer får du möjlighet att öva på egenskaperna och därigenom bli en bättre person.

Utmanaren utvecklar förståelse för sina känslor, verktyg för att hantera dem och förmågan att sätta sig in i andras känslor. Scouten bygger goda relationer och tar hand om sina medmänniskor. Scouten får möjlighet att reflektera över kärlek, sex och lustfyllda relationer.

TIPS:

- Sätt upp gruppregler, hur jobbar vi ihop i den här gruppen?
- Gå en runda (där alla i tur och ordning får prata utan att bli avbrutna) och berätta om en stark känsla ni haft. "Den här gången var jag riktigt kär" "Så här kändes det när jag var superledsen".
- Gör ett projekt för en grupp av människor ni vanligen inte skulle träffa
- Ta med låtar/dikter/bilder som ni tycker är de bästa som finns, och förklara varför ni gillar dem så mycket.
- Gör rollspel/charader och uttryck känslor. Börja med att överdriva känslorna och spela dem mindre och mindre. Hur lite behövs för att de andra ska förstås vilken känsla det är?
- Se en romantisk komedi från Hollywood och diskutera efteråt: känns kärlek så här för er?
- Gör ett rollspel under en hajk där alla får varsin egenskap i förväg (t.ex. "jag är jättebra på att läsa kartan", "jag vägrar gå när jag blir hungrig", "jag är en auktoritär ledare").

personlig utveckling

I Scouterna utvecklas hela människan utifrån sina förutsättningar. Alla får chans att utvecklas i tanken (intellektuell utveckling), i gruppen (social utveckling), i sina relationer till andra (känslomässig utveckling), när det gäller tro och livsfrågor (andlig utveckling) och kroppsligt (fysisk utveckling). Allt detta får ni med genom att jobba med målspären.

Förståelse för omvärlden

Vet du varför olika kulturer ser ut som de gör? Att Scouterna är en av världens största fredsrörelser har du säkert hört. Tanken är att om man har förståelse för allas olikheter och vanor vill man hjälpa varandra i stället för att bygga upp motsättningar. I Scouterna uppnår vi ofta det genom att mötas. Genom att förstå mer av hur världen fungerar både i Sverige och i andra länder får du bättre förutsättningar för att faktiskt kunna göra en insats. Du får mer insikt i att människor världen runt lever på en mängd olika sätt och under väldigt olika förhållanden, och varför det är så. Krig beror på konflikter, intolerans beror på okunskap. Vi måste känna till och förstå konflikterna och motarbeta okunskapen för att kunna arbeta för en bättre värld. I det här sammanhanget är det lätt att bara tänka på det som händer långt från oss. Det var väldigt många år sedan det var krig i Sverige och vårt land är hyfsat jämfört jämfört med många andra länder. Men målsättningen för om-

världen handlar både om det som är nära och det som är långt borta. Vi kan väl aldrig vara nöjda när något bara är hyfsat, och vårt sätt att leva här påverkar ju människors livsvillkor i helt andra delar av världen.

Känner du förresten till alla de olika kulturer som finns i Sverige? Genom utbyte och kunskap ökar förståelsen från alla håll och vi kan göra något aktivt för att förbättra vårt samhälle. Scouterna som organisation finns i nästan alla världens länder och det finns enorma möjligheter att träffa scouter både från andra länder och från andra scoutkårer i Sverige. Dra nytta av Scouternas nätverk och gemenskap. Vad sägs om att chatta med någon från Sydamerika eller åka på ett scoutläger i Afrika?

För att kunna veta åt vilket håll vi strävar är det viktigt att veta hur vår omgivning ser ut idag. Lär er mer om omvärlden både nära och långt borta. Med den kunskapen finns det många projekt ni kan göra som gör världen lite bättre!

Utmanaren får möjlighet att reflektera över och lära sig om varför människor (i Sverige och i världen) har olika villkor och förutsättningar. Under sin tid i utmanarna kommer scouten till insikt om hur hans eller hennes handlande kan få globala konsekvenser samt hur omvärlden påverkar hans eller hennes dagliga liv.

TIPS:

- Ta reda på vilken typ av certifieringar/märkningar det finns för olika produkter som ni ofta använder, till exempel för mat, böcker, kläder, friluftsutrustning och ge förslag på hur scoutkåren kan ta ett socialt ansvar vid inköp.
- Besök en flyktingförläggning.
- Åk utomlands med Scouterna eller bjud in utländska scouter till ert läger.
- Se en film som tar upp någon samhällsfråga och diskutera, till exempel Bananas! Blood Diamond, hotel Rwanda.
- Fira en högtid som ni vanligen inte firar med scouter från en annan scoutkår. Till exempel Eid al-fitr, Chanukka, Diwali eller Vesakh.
- Anordna ett Thinking Day firande för er scoutkår med inriktning på social rättvisa.
- Besök ett varuhus, en restaurang och en kyrka och fundera på hur det skulle vara att rullstolsburen, hörselskadad eller blind i de sammanhangen. Kommer man in? Kan man delta i verksamheten? Tänk också på hur er scoutlokal är utformad.

Känsla för naturen

Den som har upplevt naturen vill också skydda och ta tillvara på den. I Scouterna använder vi friluftsliv som en metod, läs mer på sidan 54, och som en arena för utveckling. ”En scout lär känna och vårdar naturen” heter det i scoutlagen. Att jobba med att få en känsla för naturen handlar bland annat om att känna sig hemma utomhus och våga testa olika sätt att möta naturen. Det kan lika gärna handla om den närmaste parken i staden där det är massor av folk, som på det öde kalvfjället. Genom att vara ute får du ofta häftiga upplevelser och du får se olika typer av natur. Ju mer erfarenhet du får desto lättare blir det att välja vad och hur du vill göra i naturen, både ensam och tillsammans med

andra. Det finns också oändliga möjligheter att känna sig som en del av naturen och lära sig om djur och växter. Då upptäcker ni säkert om något inte står rätt till. Ligger det massa skräp på en fin klippställ, har det varit ett miljöfarligt utsläpp i en å eller kan ni se att glaciärerna blir mindre? För att kunna göra något åt det gäller det att veta hur det står till och varför det är som det är. Genom att få bättre kunskaper om hur naturen fungerar kan du också bli bättre på att känna ansvar och se vilket avtryck dina egna handlingar gör på miljön. Har det någon betydelse för planeten om du väljer miljömärkta varor eller tar tåget istället för flyget?

Utmanaren får möjlighet att reflektera över hur vi på olika sätt påverkar ekosystemen och hur de i sin tur påverkar oss. Scouten agerar på ett sätt som värnar naturen både lokalt och globalt. Målet är också att scouten söker naturupplevelser ensam och i grupp.

TIPS:

- Testa att ha ett planeringsmöte utomhus eller gör något annat utomhus som ni oftast gör inomhus.
- Diskutera vad miljövänlig mat är och köp det till hajken.
- Genomför en ensamhajak.
- Upptäck naturen i ett annat land.
- Testa scoutkårens koldioxidavtryck.
- Ta reda på var ert dricksvatten kommer ifrån och vart ert avlopp tar vägen.
- Åk med patrullen och utöva friluftsliv på ett sätt eller i en miljö ni inte provat tidigare.
- Gör en fototävling eller fotomaraton på ett naturtema t.ex. vatten, skogen, djur, träd.
- Arrangera en kväll för yngre scouter som verkligen ger dem en häftig naturupplevelse.

I miljölådan Love Earth finns stöd för att utforska de fyra elementen, människans påverkan och hur allt hänger samman. I lådan finns faktakort, lekar, aktiviteter, värderingsövningar och spel. Använd det under ett möte eller som tema för hela terminen. I lådan blandas både korta aktiviteter och längre projekt.

Aktiv i samhället

Det finns många orättvisor i samhället, både nära oss och långt borta. I Scouterna vill vi göra något åt att det är så. Dels för att bidra till en bättre värld, dels för att det hjälper oss att utvecklas som personer. Att vara aktiv i samhället hänger tätt ihop med att utveckla en känsla för naturen och få en förståelse för omvärlden. Men om du bara läser på, känner och förstår händer ju inget. Som utmanarscout gäller det att se behoven och möjligheterna, att vara aktiv och engagera dig i frågor du tycker är viktiga – det kan vara alltifrån att åka till främmande länder som volontär, påverka kommunpolitikerna, plocka skräp på stranden, ställa upp för sjöräddningen, engagera sig i eller samarbeta med Amnesty eller andra organisationer, välja rättvisemärkta varor, förgylla tillvaron för de boende på ett ålderdomshem eller något helt annat. Från sidan 71 och framåt kan du läsa mer konkreta tips på aktiviteter och projekt. Det behöver inte vara ett dugg svårt att vara aktiv.

Att vara aktiv handlar också om demokrati och att se till att bidra i beslut som rör dig – i scouterna och i världen omkring dig. Vet du vilka som sitter i scoutkårens styrelse, vad bestämdes på senaste årsmötet? Vilka bestämmer om skolan i er kommun? Om du vill förbättra något eller veta vad som händer gäller det att göra din röst hörd. Gör du det jobbar du också med att vara aktiv i samhället och du tränar på att upptäcka problem och bidra till en bättre värld. Samtidigt utvecklas du som individ genom att lära dig om demokrati i praktiken och inte bara genom att läsa en bok. Learning by doing, helt enkelt. Problem finns i hela världen och ibland är det lättare att upptäcka problem i andra länder. Några sätt att bidra då kan vara att samla in pengar, vara med på ett utbyte eller åka iväg som volontär. Men glöm inte bort den nära omvärlden – vad händer i bostadsområdet, längs svenska kusten, hur sopsorterar ni i scoutkåren, varifrån kommer maten ni köper till lägret?

Utmanarscouten utvecklar förmågan att se orättvisor och samhällsproblem och skapar möjligheter för sig själv och andra att aktivt bidra till lösningar. Scouten är en aktiv del av demokratiska processer på olika nivåer, både i Scouterna och i övriga samhället.

TIPS:

- Sätt er in i vad som ska diskuteras på ett årsmöte eller styrelsemöte, medverka och presentera vad ni tycker.
- Kontakta politiker för att påverka dem i en fråga ni tycker är viktig.
- Gör en "god gärning" varje dag.
- Rekrytera medlemmar till scoutkåren.
- Tag kontakt med Stadsmissionen eller liknande organisation och diskutera vad ni kan bidra med i deras verksamhet.
- Nät- eller nattvandra.
- Skaffa ett fadderbarn.
- Anordna en loppmarknad eller basar till förmån för t.ex. Scouternas världsfonder.
- Bygg en sopsorteringsstation eller rullstolsramp till scoutlokalen.
- Lek med barnen på ett barnsjukhus.

35

Existens

Vem är jag? Vem vill jag vara? Vad är meningen med livet? Titt som tätt dyker livets stora frågor upp och det gäller att våga söka svar på frågorna. Kanske vet du redan vad du tror på, men det finns alltid mer att lära och upptäcka. Att tro på något är inte att vara färdig, det är att veta vad man söker och var man ska leta. Ta vara på chansen att diskutera de här frågorna och sök svaren tillammans med scoutkompisarna. Men passa också på att prata med scouter från andra scoutkårer i Sverige och andra länder när ni träffas på arrangemang eller utbyten. Fundera också på vilka konsekvenser det du tror på får för ditt sätt att leva i vardagen.

Att prata om livets stora frågor är också ett sätt att lära känna sig själv. Att tvingas fundera

på vad du tror på eller vilken typ av liv du lever gör att känner dig tryggare i vem du är och det blir lättare att ta ställning även utanför scouterna. Därför jobbar vi med existentiella frågor i Scouterna.

Inga frågor är för stora för att pratas om, se till att allas funderingar blir tagna på allvar. Dela med dig av vad du tänker och respektera vad andra tycker. Men det är inte bara diskussionen som är viktig, minst lika viktig kan själva upplevelsen vara. Mitt ute på fjället, vid en lägereld eller när man tittar upp mot stjärnorna börjar många av oss att fundera på den här typen av frågor och får möjlighet att känna oss som en del av en större helhet. Försök att skapa sådana tillfällen och ta vara på dem.

Utmanarscouten får diskutera och pröva sin livsåskådning i mötet med andra människor och söka kunskap om olika livsstilar. Utmanaren får tillfälle att låta sin livsåskådning få konsekvenser i vardagen och att göra tydliga ställningstaganden, samt att respektera andras val. Scouten känner sig trygg med sina ställningstaganden, både i och utanför Scouterna.

TIPS:

- Fundera på om och vad du tror på och diskutera med dina scoutkompisar.
- Arrangera andakter eller stunder för reflektion.
- Delta i möten hos olika samfund.
- Genomför hajk långt från "civilisationen", till exempel långt ute på havet eller långt upp på kalfjället.
- Fundera på vilka livsval du har gjort och presentera det för dina kompisar.
- Diskutera hur olika personer valt att leva sitt liv och varför.

Egna värderingar

Vet du alltid vad du tycker och vem du är? Dina värderingar – vad du gör och vad du tycker formar dig till den du är och genom att bli utmanad och tvingas ta ställning utvecklas du som person.

Värderingar är inte samma sak som åsikter. Värderingarna är mer grundläggande och påverkar alla dina val, det handlar om vad du tycker är viktigt och hur du vill leva ditt liv. Scouternas värderingar uttrycks genom scoutlagen och scoutlöftet. Vad tycker du om dem? Står du bakom dem och på vilket sätt märks det i sådana fall i din vardag? Använd gärna scoutlagen och scoutlöftet för att pröva dina egna ställningstaganden!

Dina värderingar är en del av den du är. Att bli medveten om och formulera dina värderingar är en viktig del i att utvecklas som person. På samma sätt som att du växer upp och förändras så växer dina värderingar med dig. Genom att utmanas och diskutera det du tror på kan du både känna dig mer säker på vad du tycker och utveckla dina värderingar. Som utmanarscout gäller det att hitta tillfällen att pröva och ompröva dina värderingar.

Det kan vara jobbigt att behöva ifrågasätta något som är så grundläggande för den du är som dina värderingar, men när du kommer ur den prövningen kommer du vara säkrare på vem du är och vad du står för.

Scouten utmanas att ta ställning och provoceras i sina värderingar och uppmuntras att pröva egna och andras ställningstaganden genom diskussion och handling. Scouten prövar sina egna etiska ställningstaganden i relation till Scouternas värdegrund, scoutlag och scoutlöfte och ser dess konsekvenser.

TIPS:

- Gör spelregler för hur ni ska vara mot varandra.
- Gå in i och spela andra roller under en kväll eller en hajk.
- Diskutera scoutlagen och dess innebörd.
- Diskutera och ta egen ställning i frågor som tro, alkohol, droger, matvanor, aktuella frågor i politiken.
- Genomför värderingsövningar.
- Spela Respekt-spelet (finns på www.scout.se/shop).

Själ vinsikt och själv känsla

Att älska dig själv, veta att du duger som du är och känna dig själv är viktigt både för att må bra och för att lyckas med det du vill göra i livet. Genom att känna sig själv – veta vad just du tycker om att göra, vad du tycker är viktigt och vad du klarar av – blir du mer trygg. I Scouterna får alla vara med och bli sedda utan krav på att lyckas. När du fördjupar din självinsikt kommer du både upptäcka hur din kropp reagerar i olika situationer, men också vad du känner i olika situationer. Självinsikt handlar också om att vara medveten om sina fördomar.

Under hela ditt liv kommer din självinsikt att fördjupas, men i Scouterna kan vi bestämma oss för att utmana varandra och ge kompisarna en knuff i rätt riktning. Du och din patrull reflekterar över hur ni reagerat i olika situationer. Vad kände du när det blev snöstorm under er fjällvandring? Blev du stressad och hade svårt att ta itu med problemet?

I Scouterna vill vi också hjälpa varandra att få en bra självkänsla. Ibland säger man att självförtroende är att tro att man ska lyckas med något, och självkänsla är att veta att man duger även om man misslyckas. Att ha ett klimat i patrullen där det är tillåtet att misslyckas och att vara sig själv är därför ett viktigt sätt att bidra till allas självkänsla.

Stress har blivit en folksjukdom i samhället och det är viktigt att du känner igen dina stresssymptom och lär dig hur du ska ta hand om dig själv för att undvika att stressa och må dåligt.

Att visa uppskattning, ge kompisarna feedback och pepp och reflektera är viktiga verktyg för att lära känna sig själv. Varför inte släppa en kärleksbomb i patrullen? Para ihop er två och två och berätta för kompiserna varför han eller hon är så bra!

Utmanaren lär känna sina starka och svaga sidor, både kroppsligt och mentalt, och lär sig uppskatta och känna sig bekväm med dem. Scouten känner sig trygg i sig själv och vågar stå för sina begränsningar. Scouten lär sig att känna igen och hantera stress både hos sig själv och hos andra.

TIPS:

- Diskutera vem som brukar göra vad eller ta vilken typ av roll i gruppen och vad det innebär för varje person och gruppen.
- Testa meditation, yoga eller något liknande.
- Spela Orangino (ett sällskapsspel som handlar om att lära känna sig själv och andra bättre).
- Lägg märke till hur ni hanterar stressade situationer på en hajk eller ett läger, ge feedback till varandra efter och diskutera olika sätt att hantera stress.
- Sätt lappar på allas ryggar och skriv upp positiva egenskaper på allas lappar. Kan passa bra inför uppdelning av roller i projekt/patrullen.
- Fira när ni genomfört ett projekt och fokusera på vad ni gjorde bra.
- Gör dig oanträffbar; stäng av datorn och telefonen och känn efter hur det känns.

Fysiska utmaningar

Den som vågar utmana sig själv har alla chanser att vinna, lära sig mer om sig själv och utvecklas på alla möjliga och omöjliga sätt. Att utmanas fysiskt handlar både om stora saker som att genomföra en fjällvandring eller en segling, men också att tänja sina gränser genom att prova klättring, pyssla eller fixa något hantverk. För några är den största fysiska utmaningen att bestiga ett berg, för andra är det att lyckas med något pilligt. Att ställas inför att göra något med kroppen som man inte vet att man kan är en form av fysisk utmaning. I Scouterna jobbar vi med att sätta mål, planera och genomföra den här typen av utmaningar. Både för att få den härliga känslan av att lyckas med nåt men lika mycket för att testa, lära och utvecklas.

Finns det någon utmaning som du inte tror att du klarar, en risk som kan få dig att tänja dina gränser? Kanske är du ovan vid att skapa och tror att du är för klumpig för att klara av att lyckas med origami?

Kom ihåg att du inte behöver klara allt som dina kompisar kan – det är dina egna förutsättningar och kunskaper du ska fokusera på. Många av oss jämför oss gärna med den som kan mer och känner oss misslyckade och dåliga när vi inte lyckas. Men då försöker vi uppnå någon annans mål och tänja den snabba kompisens gränser, och inte våra egna. Se till att ni planerar ert program så att alla får utmaningar som passar dem.

I vissa sammanhang där du utmanar dig själv och tänjer gränser är det viktigt att tänka på säkerheten. Är din patrull tillräckligt vana vid fjällen för att klara den planerade vandringen i Sarek där det inte finns vandringsleder, eller borde ni börja med en lättare vandring och öka utmaningen gradvis?

Övervinner du en rädsla och klarar det du trodde var omöjligt för just dig kommer nästa utmaning att kännas lättare att ta sig an!

Utmanaren ökar sin förmåga att ta risker och välja äventyr på rätt nivå. Scouten utvecklar förmågan att vara medveten om risker och möjligheter och utmanas till nya finmotoriska utmaningar och fysiska äventyr.

TIPS:

- Prova att knyppla, göra något i skinn eller prova någon annan typ av hantverk.
- Genomför en hajk i en miljö ni aldrig varit i tidigare.
- Prova olika typer av "friluftsliv" till exempel paddla, klättra, parkour, rida, cykla.
- Bryt era möten med lekar.
- Övervinn dig själv på en höghöjdsbana.

Ta hand om sin kropp

Hur mycket vatten behöver jag dricka på en dag, vad gör alkohol med min kropp och är jag nöjd med hur jag ser ut när jag tittar mig själv i spegeln? Att utvecklas som person handlar inte bara om att veta vad du vill och vad du tror på. Det handlar lika mycket om att ta hand om dig själv och din kropp. För att göra det måste du veta vad du vill och vad du behöver.

I Scouterna utmanas du och får tänja dina gränser så att du får en chans att lära dig vad din kropp behöver, både på insidan och på utsidan. Genom att reflektera över vad som händer

när ni är på hajk, planera vad och när ni behöver göra olika saker inför hajken eller diskutera moraliska och etiska ställningstaganden är det enkelt att lära känna och ta hand om sin kropp. Att vara schysst mot kroppen handlar också om att uppleva att det är roligt att röra på dig för att må bra, vad du vill äta och hur du ställer dig till alkohol. Kanske har du blivit erbjuden droger på en fest och tycker det är jobbigt att säga nej. Prata med varandra och ledarna om hur ni kan agera och hur ni själva vill göra för att ta hand om er kropp på bästa sätt.

Utmanarscouten fördjupar sin kunskap om vad man mår bra av och gör aktiva val kring sådant som påverkar hans eller hennes kropp. Scouten får insikt om konsekvenserna av dessa val. Scouterna väljer en sund livsstil och står för detta val både i och utanför Scouterna.

TIPS:

- Ordna en överlevnadshajk och fundera på hur kroppen reagerar utan näring eller utan viss typ av mat.
- Prova alternativ kost.
- Lär dig hjärt-lung-räddning.
- Diskutera vilka val du gör för att din kropp ska må bra.
- Diskutera vad som händer med kroppen när man dricker alkohol etc.
- Ta reda på allt om hiv/aids och hur man undviker det.

Problemlösning

Att lösa problem är något vi gör mycket i Scouterna. Det handlar om alla möjliga sorters uppgifter och problem, allt från att medla i en konflikt till att laga en ryggsäck som gått sönder mitt under en hajk. Eller att fixa mat till tio scouter som av någon anledning blev utan på lägret, hitta bästa vägen ut genom en snårig skog eller genomföra en organisationstävling. Genom att öva på att lösa problem får du erfarenhet och lär dig metoder som passar både i och utanför Scouterna. Som så mycket annat i Scouterna handlar det om att våga testa och lära sig av det ni gjort.

När du ska lösa ett problem är det viktigt att tänka logiskt, analysera situationen och ta tillvara på alla erfarenheter du har av liknande problem. Men lika viktigt som att fundera på egna lösningar är det att vara öppen för an-

dras åsikter och kunskaper. Det krävs att man är trygg i sig själv för att våga vara öppen för andras förslag och våga låta sig påverkas av kompisarnas synsätt, och i din patrull har du en perfekt och trygg miljö för att göra det. Ibland kan problemet kännas för stort och svårt och då är det viktigt att komma ihåg att det är okej att misslyckas. Varje gång du försöker lösa en uppgift lär du dig något nytt, oavsett om du fixar det eller ej!

Som utmanarscouter arbetar ni mest i projekt. Det är ett jättebra sätt att öva problemlösning. Dels för att hela projektet kan ses som lösandet av ett ”problem” – det man vill uppnå med projektet. Dels för att ni under arbetet kommer att stöta på många saker som behöver lösas på sätt som ni inte kunde tänka ut i förväg.

Utmanarscouten blir en kreativ problemlösare. Han eller hon får kunskaper och vana vid de verktyg som behövs för att lösa både praktiska och teoretiska frågor. Scouten känner sig trygg med att pröva sina egna lösningar, men är samtidigt öppen för att lyssna på andras erfarenheter.

TIPS:

- Planera och genomför en hajk eller läger för andra.
- Gör samarbetsövningar och reflektera hur ni kunnat lösa samma problem på annat sätt.
- Ordna en klurighetskväll med korsord, spel, sudoku, chiffer eller något helt annat.
- Ta olika ståndpunkter och försök komma fram till en lösning i en diskussion genom att slipa på era argument och diskutera.
- Bygg, konstruera.
- Lös sopsorteringsproblemen.

Kritiskt tänkande

Varenda dag möts vi av information och budskap från alla möjliga håll. Att reflektera över vad som är sant när du läser om något i en tidning, i en blogg eller när du hör något på radio eller TV kanske känns självklart. Men funderar du alltid över vem som säger nåt och varför de gör det? Här gäller det att tänka kritiskt!

Men kritiskt tänkande handlar också om att vara realist när ni planerar en hajk, hinner ni verkligen allt ni tänkt? Vilka allvarliga lägen kan uppstå?

Du möts också hela tiden av information från dina vänner, lärare och alla andra i din omgivning. Då gäller det att du är tillräckligt insatt själv för att kunna förhålla dig kritiskt och fundera ut vad du själv tycker.

I Scouterna jobbar vi ju mycket med att våga stå för våra egna åsikter och samtidigt vara öppna för diskussion och respektera att vi kan tycka olika. Ofta tar vi en mängd saker för givna, det finns en massa normer om vad som är rätt, fel, tufft och töntigt. I kompisgäng är såna normer

ofta starka, det kan gälla allt från vilka kläder man "ska" ha på sig till om man gillar vänstern eller högern. I scoutkåren kan normerna handla om att killar och tjejer ansvarar för olika saker utan anledning eller att ni alltid gör på samma sätt utan att veta varför. Vad tar du för givet? Fundera på vilka normer du bär med dig och vad du tycker om dem.

Genom ett öppet sinne, diskussioner, övningar, samtal och genom att skaffa er egen kunskap kan ni öva upp ert kritiska tänkande i gruppen både när det gäller små frågor och stora samhällsproblem. Det kan handla om att upptäcka att könsroller är just roller och se vilken stor betydelse de har i samhället. Men det kan också innebära att testa hur långt som är lagom långt att vandra i kuperad terräng.

I Scouterna får du ifrågasätta normer och sanningar och utveckla vad du själv tror på. När du vet vad du vill och varför blir det lättare att ta upp de normer som finns, stå upp mot vad andra tycker och våga gå din egen väg.

Som utmanare utvecklas man till att tänka kritiskt, bilda sig en egen uppfattning och respektera andras. Scouten får utveckla förmågan att jämföra och kritiskt granska information från olika källor. Scouten är medveten om att det kan finnas många tolkningar och samlar egna fakta.

TIPS:

- Granska rimligheten i era projekt/hajker utifrån olika aspekter.
- Ordna en workshop i normkritiskt förhållningssätt med RFSL eller annan workshopledare.
- Para ihop bilder på personer & beskrivningar av personer. Stämde det? Är folk som de ser ut?
- Diskutera reklam och vem som står bakom olika budskap.
- Tänk er in i olika personers situationer: Hur påverkar era projekt och hajker dem? Behöver ni ta hänsyn till något speciellt eller kan ni göra något särskilt för att påverka fler?

Fantasi och kreativt uttryck

En av de härligaste sakerna som finns är att försvinna in i fantasins förtrollade värld och låta kreativiteten flöda. Det kan man göra på massor av olika sätt. Det kan handla om att sjunga och spela teater, men också att skapa teman till en hajk, lära sig sticka, tillverka nåt i läder, läsa en bok eller bara sitta och meditera. Det vi gör i Scouterna får ofta en extra dimension av symboler och ceremonier, sida 53, och det ”symboliska ramverk” som skapas med hjälp av teman och berättelser. Att planera aktiviteter med det i bakhuvudet gör det ofta roligare samtidigt som du utvecklar din förmåga att komma på galna idéer och vara kreativ.

”Fantasi är viktigare än kunskap. För när kunskapen pekar på allt vi redan vet så visar

fantasin på allt som finns bortom detta”, sa Albert Einstein. Att fantisera och arbeta med din kreativitet hjälper dig att se verkligheten med nya ögon. Man behöver inte vara konstnär eller författare för vara kreativ, med en nyfiken inställning och ett öppet sinne kommer du långt. Som i allt annat i Scouterna handlar det om att utvecklas själv, uppskatta dig själv för den du är och att visa uppskattning och respekt för det som andra gör.

Även om alla har en inneboende kreativitet så behövs det övning för att kunna uttrycka det man vill. Passa på att öva i Scouterna! Hitta på teman till era hajker, gör egna symboler eller gå loss med målarpenslar på stora papper med galna färger.

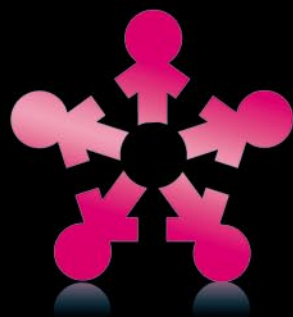
Utmanaren utvecklar sin inlevelseförmåga och sina olika uttryckssätt för kreativitet och fantasi. Scouten hittar både nya sätt att uttrycka sig och olika sätt att genomföra en aktivitet på. Scouten lär sig också att se och uppskatta andras kreativitet.

TIPS:

Fantasi och kreativt uttryck

- Spela teater, prova teatersport, improvisationsteater eller förbered ett lägerbål.
- Skapa teman för ett läger/hajk.
- Blogga.
- Prova olika typ av hantverk och tillverka något du har nytta av.
- Pionjärarbete.
- Poesi.
- Dokumentera ert projekt på olika sätt.
- Ordna en baktävling och släpp loss er fantasi om vad en tårta egentligen kan vara eller se ut.

scoutmetoden består av:

Learning by doing
Stödjande och lyssnande ledarskap
Symboler och ceremonier
Patrullsystemet
Friluftsliv
Lokalt och globalt samhällsengagemang
Scoutlag och scoutlöfte

Scoutmetoden

Som du har kunnat läsa i inledningen och målavsnittet handlar det vi gör i Scouterna mycket om varför och hur vi gör det. Nu har vi kommit till hur. I det här avsnittet är det dags för vårt speciella arbetssätt, vår pedagogik: Scoutmetoden.

Scoutmetoden består av sju delar som tillsammans gör att Scouterna skiljer sig från annat man kan hitta på på fritiden. Det finns en anledning till att vi gör saker som vi gör dem, att vi är ute så mycket, att vi jobbar i patruller etc. Det är helt enkelt för att det är ett naturligt sätt att lära sig saker på. Tack vare scoutmetoden har vi gemensamma ord för hur vi gör något i Scouterna och i det här avsnittet får du en bild av metoden. Det spelar egentligen ingen roll

i vilken ordning delarna kommer. Alla är lika viktiga och precis som med målen är det viktigt att alla metoddelar kommer med i programmet. Tillsammans bildar de en helhet som gör scouting till vad det är.

Fundera på hur ni gör en viss aktivitet eller på vilket sätt ni genomför ett projekt. Vissa gånger fokuserar ni säkert mer på någon eller några av metoddelarna och det är jättebra. Men se till att ni i slutändan använder alla delarna.

Learning by doing

Learning by doing – att lära genom att göra – är precis vad det låter som. Genom att få prova att göra saker på riktigt och i sitt rätta sammanhang får du möjlighet att lära dig många olika saker. Om du gör något själv i stället för att titta på när någon annan gör det lär du dig bättre. Ju fler sinnen du använder för att lära dig, desto mer lär du dig.

Som utmanarscout är du aktiv i att utforma ditt scoutprogram och du får många möjligheter att välja vad du vill prova på. De vuxna ledarna finns med som ett stöd för att hjälpa er att planera och genomföra programmet. Tanken är att du ska få öva på saker du faktiskt kommer att använda och att du övar på det du behöver när du behöver det. Den klassiska scoutkunskapen att slå knopar lär man sig allra bäst när man faktiskt använder den, till exempel för att sätta upp vindskyddet eller förtöja en båt. När du lär dig saker genom att prova att göra dem får du också en annan dimension – du lär dig att det lönar sig att försöka göra sådant du inte är bra på, och i slutändan kanske det visar sig att du klarar av mer än du trodde.

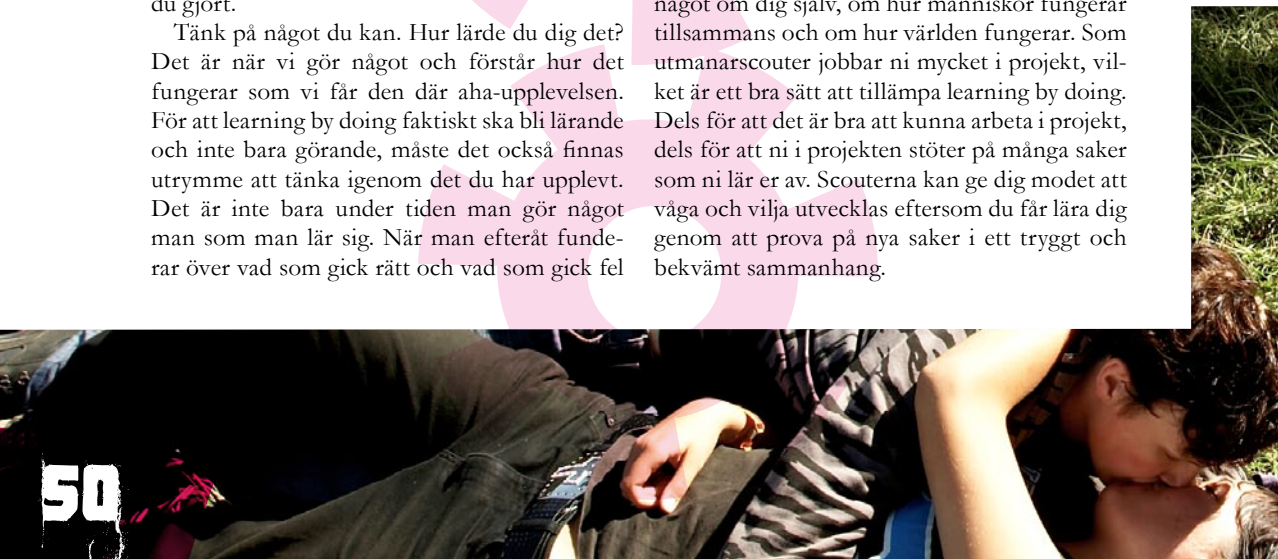
En förutsättning för att du ska kunna lära dig genom att göra är att du har fått bra instruktioner. Det handlar inte om att bara testa sig fram – den som aldrig seglat förut ska förstås inte ge sig ut i en båt själv på vinst och förlust. Med rätt förutsättningar har du goda möjligheter att lära genom att först prova och sen fundera på vad du gjort.

Tänk på något du kan. Hur lärde du dig det? Det är när vi gör något och förstår hur det fungerar som vi får den där aha-upplevelsen. För att learning by doing faktiskt ska bli lärande och inte bara görande, måste det också finnas utrymme att tänka igenom det du har upplevt. Det är inte bara under tiden man gör något man som man lär sig. När man efteråt funderar över vad som gick rätt och vad som gick fel

får man en uppfattning om hur uppgiften kan lösas bättre. När du sedan provar igen klarar du förhoppningsvis det hela på ett ännu bättre sätt. Man kan säga att själva görandet är hälften av learning by doing, och att reflektera över det man gjort och upplevt är den andra hälften.

Det finns många olika sätt att reflektera på. Ni kan diskutera i patrullen hur det gick att till exempel bygga upp lägret, ställa frågor till varandra om hur ni upplevde det och prata med era ledare. Ni kan också dokumentera vad ni i patrullen gör i en loggbok, på en blogg, eller genom att fotografera. Att tillsammans skriva ned vad ni gjort under mötet eller hajken, eller välja ut bilder till ett fotocollage, är en reflektionsövning samtidigt som loggboken eller collaget är roligt att titta på efteråt. I reflektionen får du en chans att fundera över vad som hände, hur det kändes, eller varför det blev som det blev. Genom reflektionen blir upplevelsen till kunskap. Reflektionen är också en bra metod för att utvärdera och lära sig av sina framgångar och misstag.

Scouterna är en plats där alla får lov att prova, misslyckas och lyckas, och ta ansvar för sådant som man utanför Scouterna kanske inte skulle ha ansetts vara mogen för. Tanken med learning by doing är inte bara att du ska lära dig att göra praktiska saker som att hugga ved eller packa en ryggsäck, utan metoden är till för personlig utveckling i ett större perspektiv. I Scouterna får du göra saker som kan lära dig något om dig själv, om hur människor fungerar tillsammans och om hur världen fungerar. Som utmanarscouter jobbar ni mycket i projekt, vilket är ett bra sätt att tillämpa learning by doing. Dels för att det är bra att kunna arbeta i projekt, dels för att ni i projekten stöter på många saker som ni lär er av. Scouterna kan ge dig modet att våga och vilja utvecklas eftersom du får lära dig genom att prova på nya saker i ett tryggt och bekvämt sammanhang.

Stödjande och lyssnande ledarskap

I Scouterna får alla chansen att träna och öva ledarskap. Det är inte bara scoutledarna som leder, utan en viktig del av scoutmetoden är att alla scouter oavsett ålder får lära sig vad ledarskap är och hur man blir en bra ledare. I utmanarscouterna finns alla möjligheter att öva på ledarskapet som till exempel patrulledare, projektledare för det aktuella projektet eller genom att ansvara för allt från utrustning till hemsidan. Det som präglar ledarskapet i Scouterna är att vi lär oss att leda genom att lyssna och stödja dem vi leder.

En stödjande och lyssnande ledare är lyhörd för gruppens tankar och ger alla bekräftelse. Motsatsen är ett ledarskap där ledaren talar om för gruppen vad som gäller och sedan styr den dit hon eller han vill. Det är ofta svårare att tala om hur man utövar ett stödjande och lyssnande ledarskap än att beskriva motsatsen. Ett stödjande och lyssnande ledarskap är inte ett låt gå-ledarskap, som tillåter allt och inte har någon egen ambition. Ett stödjande och lyssnande ledarskap är minst lika aktivt som ett befallande. Du behöver hela tiden vara uppmärksam på hur stämningen är i patrullen, kolla med alla hur de mår, vad de tänker om det ni gör, uppmuntra och ge stöd. Genom att du själv får prova att leda får du chans att upptäcka vad det innebär

att vara en stödjande och lyssnande ledare. Prata med dina patrullkompisar och ledare efter att du hållit i en aktivitet eller något ni gjort tillsammans i patrullen. Hur var det att leda sina kompisar? Hur var det att bli ledd?

Att lära sig om ledarskap handlar också om att aktivt delta i planeringen av vad ni gör tillsammans. Det kan till exempel innebära att ni i patrullen tillsammans sätter upp mål för terminen och sedan använder mötena för att arbeta med det som behövs för att kunna uppnå målet. Era ledare har en mycket mer tillbakadragen roll jämfört med när ni var yngre. De hjälper er i början och låter er ta över mer och mer av ledarskapet ju längre tiden går. Men de finns förstås kvar för att ge er stöd och ledning när ni behöver, och för att hjälpa er att utveckla ert ledarskap.

Ibland handlar det lyssnande och stödjande ledarskapet om att bry sig mer om vissa i gruppen än om andra. Inte för att någon är viktigare än någon annan, men för att man ibland behöver mer stöd och hjälp för att må bra i gruppen. I Scouterna använder vi stödjande och lyssnande ledarskap för att det passar bra med vårt sätt att se på människor. Vi tror att alla människor är värdefulla individer, som klarar av nästan vad som helst om de får rätt stöd!

symboler och ceremonier

Kanske trodde du att den här delen av scoutmetoden bara handlar om saker som att hälsa på flaggan och att ha ett patrullmärke? Så är det inte, symboler och ceremonier är ramen för nästan allt vi gör i Scouterna: Science fiction-tema på lägret, högtidlig märkesutdelning och snygga t-shirtar med patrullens egen logga på. Allt det här ryms inom symboler och ceremonier. Vi använder dem för att få utrymme att tänka efter, men också för att skapa en känsla av gemenskap och samhörighet.

En symbol är något återkommande och välbekant, men det är också något som representerar en idé eller ett koncept. Ceremonier är enkla handlingar som fylls med innehåll, högtidlighet och eftertanke. När en berättelse eller ett tema binder ihop symboler och ceremonier formas ett symboliskt ramverk. I Scouterna använder vi ofta symboliska ramverk som en grund för att bygga verksamheten på. På scoutläger med medeltidstema, där man äter medeltidsmat, har tornerspel, medeltidshantverk och sjunger medeltida sånger, är det medeltiden som är det symboliska ramverket. Om vi har något som håller ihop och ramar in allt vi gör kan scoutmötet eller lägret förvandlas till något nästan lite magiskt. Magiken i symboliken lockar fantasin och lyfter arrangemanget till en högre nivå. Som utmanarscout kan du bygga egna symboliska ramverk för möten eller läger. Det kan bygga på allt möjligt från alla världens hörn. Använd sagor, myter eller andra berättelser med stort djup eller bygg det på verkliga förebilder. Skapa egna symboler och ceremonier till era projekt!

Många scoutkårer har fasta symboliska ramverk för sina olika åldersgrupper, med namn på patruller, patrullflaggor och patrullrop. Oavsett om ramverken är skapade av er själva eller ärvda från andra, behöver de fyllas med innehåll som känns viktigt för er. Gör ett varumärke av er patrull, skapa till exempel en egen logga och fundera över vad namnet betyder. Vad är det som gör avdelningen Jägarna till just jägare? Vad är

det ni jagar? Är det meningen med livet eller kanske nästa äventyrskick? Genom att göra just ert ramverk levande blir det mer än bara namn och symboler – det förmedlar en känsla!

Ceremonier är en viktig del av det symboliska ramverket. De kan vara enkla eller storslagna, de kan vara högtidliga och uppmuntra till eftertanke eller spexiga och uppmuntra till skratt och gemenskap. Ceremonier kan förmedla något mer än vad som kan sägas med ord. Det gör dem till bra ingångar till funderingar kring livsfrågor, och till ett andningshål. Vanliga ceremonier i Scouterna är att tända en lykta i början eller slutet av mötet, avlägga scoutlöftet, dela ut märken, be scoutbönen, hissa flaggan, ropa sitt patrullrop eller göra scouthälsningen. Vissa ceremonier har med åren blivit svåra att förstå och upplevs bara som tomma ritualer. Känns det så, så stanna upp och diskutera dem, fyll dem igen eller skapa egna ceremonier för olika situationer. När ett projekt är avslutat kan det kännas bra att markera det tillsammans, fira resultatet och se tillbaka på vad ni har gjort. Också när projektet inleds kan man ha en ceremoni som markerar starten.

Det finns ceremonier som är ett sätt för alla att komma till tals och känna sig sedda. Använd till exempel en pratpinne i slutet av varje möte! Pinnen skickas runt i ringen och bara den som håller i pinnen får prata. Tanken är att symboler och ceremonier ska skapa en känsla av helhet och sammanhang. De skapar också gemenskap, en känsla av att vara del av något speciellt. Tänk till exempel på hur det känns att se människor i scouthalsduk i ett annat land – fast du inte alls känner dem, vet du att ni har något gemensamt!

Tänk på att när ni skapar era egna symboler och ceremonier finns det en risk att andra känner sig utanför. Se till att berätta ordentligt för nya medlemmar vad det är ni håller på med, och försök anpassa ert symboliska ramverk så att det passa alla och inte är stötande för någon.

Patrullsystemet

På läger, i scoutlokalen, i skogen och i stan – nästan alltid i Scouterna jobbar vi ihop i patrullen. En patrull är mer än bara en liten grupp – det är en grupp av mellan fem och åtta scouter som jobbar ihop en längre period. Fundera på hur ni bäst delar upp er i patruller. Vilka individer kompletterar varandra och hur funkar varje patrull bäst? Ibland blir utmanargänget bara en stor grupp, men det finns stora fördelar med att dela upp er i olika patruller för att kunna samarbeta på ett effektivt sätt. Läs mer om hur ni kan organisera er på sidorna 11-15. När en patrull funkar bra hittar alla sin roll i gruppen och känner trygghet och stöd hos varandra. En sådan patrull klarar tillsammans mer än vad medlemmarna hade klarat var för sig.

Patrullsystemet innebär att flera patruller tillsammans bildar en avdelning med en eller flera vuxna ledare. Som en av patrullens medlemmar är tanken att du ska känna dig viktig i din unika roll, att du behövs i patrullen och att du växer med det ansvar rollen innebär. De olika rollerna i patrullen kan vara till exempel patrulledare, projektledare för det aktuella projektet, ekonomiansvarig, sjukvårdsansvarig, webbansvarig, navigatör, materialansvarig, båtsäkerhetsansvarig eller varumärkesansvarig. Var inte rädda för att växla roller och ta olika typer av ansvar i olika projekt. Tänk efter noga – vem passar bäst i vilken roll vid vilket tillfälle? Det är mycket som spelar in, allt från tidigare erfarenhet till hur mycket tid varje person har just nu.

En patrull som funkar bra kan få dig att våga testa nya saker och tänja dina gränser. När ni ställs inför utmaningar tillsammans lär ni er mer. Upplevelsen av att vara med i en patrull som tillsammans klarar mer än ni gjort var för sig är peppande.

Som patrulledare är du en del av patrullen men har större ansvar och får en ännu större möjlighet att öva dig i ledarskap. Är det olika personer som är patrulledare och projektledare blir det ofta en naturlig uppdelning mellan er. Det kan handla om att patrulledaren är den som ansvarar för det ni gör när ni inte jobbar med det aktuella projektet, att hon eller han ansvarar för vad ni vill göra efter projektet eller bara är den som ser helheten. Demokrati är viktigt, genom att använda patrullsystemet som metod blir det naturligt att tänka på hur du leder och hur du följer en ledare, tillsammans bestämmer ni vad ni vill och vad som är bäst för er.

o wanders wide,
rienced,
e possesses.

FRILUFTSLIV

Att scouter är utomhus mycket är inget nytt, men det är viktigt att veta att vi inte är ute bara för att vi gillar det. Vi är utomhus för att växa som människor. Ordet friluftsliv betyder helt enkelt att vara utomhus – att leva i den fria luften. Friluftsliv kan vara allt ifrån att gå ut i skogen bakom skolan någon timme och undersöka insekter, till att segla över Atlanten eller bestiga Mount Everest. Det mesta av det vi gör i Scouterna gör vi utomhus; friluftslivet är vår arena. Det som skiljer friluftsliv i Scouterna från andra friluftsrörelser är precis det. Friluftsliv är hur vi gör saker i Scouterna, inte varför vi gör dem. Vi använder friluftslivet som en metod för att uppnå våra mål. Det behöver inte alls vara svårt och komplicerat, de saker som kan göras inomhus kan oftast lika gärna göras utomhus.

När du hamnar i en annan miljö än du är van vid måste du tänka utanför dina vanliga ramar, och använda din kreativitet. Att hamna i en ovan situation och inte ha tillgång till sin vanliga bekvämlighet kan framkalla starka känslor och ge er utmaningar ni måste övervinna tillsammans i patrullen. I friluftslivet skapas ett slags miniatyr av samhället. Vi måste skaffa oss någonstans att bo, vi måste laga vår mat, vi måste samarbeta för att ha det bra. Det ger oss en chans att testa ledarskap, problemlösning och samarbete i verkligheten – learning by doing.

De flesta som bor i Sverige har nära till naturen. Både skog, sjö, hav, och fjäll finns på bara några timmars avstånd. I svenska städer finns många grönområden och parker. Men friluftsliv måste inte tvunget utspela sig på vackra, natursköna platser. För den som bor på landet kan det vara en friluftsutmaning att orientera sig i storstaden, i ett annat land kan mötet med en ny kultur ge samma upplevelse som mötet med naturen gör här hemma.

När man är utomhus faller det sig ofta naturligt att arbeta i mindre grupper, och patrullerna blir självklara och nödvändiga. Segla, bo i vindskydd eller laga mat över öppen eld gör man till exempel enklast i små grupper där ledarskap och andra roller i gruppen fyller en vik-

tig funktion. Friluftsliv ger dessutom bra och viktig motion, motorisk träning, fysiska utmaningar och en chans att lära känna och ta hand om sin kropp.

Att vara i naturen ger alla en chans att varva ner och koppla av. Många av oss lever stressade liv med många intryck och livet utomhus är avskalat och enkelt. Friluftsliv kan vara en väg till ett lugn som inte finns på så många platser i samhället. Det är också ett bra tillfälle för samtal kring livsfrågor. Att sitta vid lägerelden och titta på stjärnorna, eller blicka ut över havet leder ofta till tankar kring människans litenhet och naturens storhet.

Dessutom ger friluftslivet en känsla för naturen som något som är värt att kämpa för och skydda och bevara. Om du har starka minnen från en speciell skog, havsvik eller älvrök kommer du att känna dig berörd när du får höra om regnskogsskövling, oljeläckage eller vattenkraftsbyggen. Att ha en djup personlig känsla för naturen kan vara det bästa sättet att skapa verkligt engagemang för miljön.

Som utmanarscouter är ni i hög grad delaktiga i planeringen av era friluftsupplevelser. Ni kan välja vart ni ska bege er och under vilka förutsättningar. En gourmethajk eller en överlevnadshajk? En långvandring eller en segling? Det betyder även att ni får ett större ansvar för att tänka på allt i planeringen. Ni får också pröva på att planera upplevelser för andra, till exempel för yngre scouter. I Att vara ute från sida 129 hittar du mer konkreta tips och idéer om vad som behövs för att trivas utomhus.

LOKALT OCH GLOBALT SAMHÄLLSENGAGEMANG

Demonstrera, samla in pengar, förgylla tillvaron på ett ålderdomshem eller vara aktiv i sjöräddningen. Det är bara fantasin som sätter gränserna för hur vi kan bidra till en bättre värld. I Scouterna är just engagemanget för vår omgivning en del av scoutmetoden som gör att vi ställs inför utmaningar och övar oss i samarbete. Vi lär oss nya saker och utvecklas som personer genom att göra något för andra. Den som är aktiv i samhället får möjlighet att träna på en mängd saker. Det kan handla om att få tillfälle att bli en bättre ledare, lära känna naturen eller bli bättre på att använda sin kreativitet.

Genom att genomföra våra aktiviteter på ett sätt som engagerar oss i samhället kan vi påverka och förändra. Att göra unga till aktiva världsmedborgare är scoutings grundidé. Men samhällsengagemang kan också ta sig uttryck i det lilla, i mötet med en enskild människa. Historiskt har man talat om att scouter ska göra en god gärning om dagen – det är väl ingen dum idé?

Lokalt och globalt samhällsengagemang innebär att vi som scouter är engagerade i världen omkring oss, både på hemmaplan och långt borta. Vi är en del av samhället, vilket betyder att vi bryr oss om och deltar i det som händer runt omkring oss. Scouter över hela världen tar ett aktivt samhällsansvar. Scouter i många afrikanska länder är till exempel väldigt aktiva i kampen mot hiv/aids, i många konfliktdrabbade områden jobbar scouter hårt för fred, och scouter hjälper ofta till i arbetet efter jordbävningar och översvämningar.

Vi har det bra i Sverige och ibland kan våra lokala samhällsinsatser kännas futtiga i jämförelse med att rensa minor, bygga skolor eller hjälpa till i flyktingläger. Men ser vi oss omkring finns det gott om orättvisor även på nära håll. Det går att påverka och göra skillnad!

Det dyker ofta upp tillfällen naturligt i Scouterna där vi kan engagera oss i samhällsfrågor. När ni planerar mat till hajken kan ni passa på att lära er om matens klimatpåverkan, och

försöka planera in mer vegetarisk eller närproducerad mat. Eller kanske tycker ni att det är viktigt att köpa KRAV- eller Rättvisemärkt? Ett utmärkt tillfälle att fundera över sina värderingar, och att försöka leva efter dem!

Genom att engagera sig i samhället lär du dig också att förstå mer om hur saker hänger ihop och får förhoppningsvis en känsla av att du själv är en viktig del i samhället. På köpet får du lära dig om andra människors livsvillkor och orättvisor i världen. När du hjälper till i samhället – till exempel genom att hälsa på ensamma äldre eller ha grillkväll på flyktingförläggningen – får du möjlighet att bygga relationer med människor du annars inte hade träffat.

Nyckeln till samhällsengagemanget är just engagemang – det är viktigt att ni faktiskt jobbar med sådant ni tycker är intressant och roligt. Ni i patrullen kanske tycker att olika saker är viktiga – det är helt okej att göra ett eget ställningstagande om du tycker att något inte känns rätt. Om en i patrullen till exempel inte vill delta i aktionen som ni planerar mot tortyr, så kanske du inte förstår eller håller med om beslutet, men tycker ändå att det är bra att personen säger vad han eller hon tycker. Det är viktigt att tänka efter varför man engagerar sig – för att alls bli engagerad behöver man reflektera. Därför kan ett sätt att börja arbeta med samhällsengagemang vara värderingsövningar och praktisk demokrati.

Även om vi engagerar oss i samhällsfrågor i Scouterna är det inte alltid den bästa plattformen för engagemang i en viss fråga. Du kanske vill gå längre och göra mer än dina patrullkompisar? Eller är du engagerad i andra frågor än de är? Samhällsengagemanget i Scouterna stannar inte i scoutlokalen, utan många scouter engagerar sig också i andra organisationer, politiska partier, kampanjer och olika nätverk. Bra tips på vad ni kan göra och en guide till A.S.S.I.S.T hittar du på sidan 118.

SCOUTLAG OCH SCOUTLÖFTE

Scouting över hela världen bygger på samma värderingar, vi har en gemensam värdegrund som sammanfattas i scoutlagen. Alla världens scouter samlas kring något som går över kulturella och nationella gränser och det är genom scoutlagen som vi blir en av världens största idérörelser. Våra värderingar berättar vilka vi vill vara och de uttrycks i Scoutlagen. Att jobba med scoutlag och scoutlöfte handlar om att fundera över hur vi tycker att människor ska vara mot varandra, och att sedan försöka leva på det sättet. Målet är inte att lära dig scoutlagen utantill, utan att göra den till en del av dig. Scoutlagen ska vara i hjärtat, inte i hjärnan!

Scoutlagen uttrycker våra värderingar på ett allmänt sätt. Ett sätt att jobba vidare är att ni själva sätter personliga mål med utgångspunkt i scoutlagen. Skriv ner vad just du vill jobba med – kanske att börja träna, utöva en tro, äta vegetariskt eller våga säga ifrån när någon blir mobbad.

För att visa för dig själv och för andra att du vill följa scoutlagen och vill jobba för att bli en bättre människa, avlägger du scoutlöftet. Förhoppningsvis gör löftet att du identifierar dig som scout och tar till dig scoutings värderingar. För den som efter moget övervägande har avlagt scoutlöftet blir det ett viktigt ställningstagande. Den som inte känner sig redo behöver inte lova något - att avlägga scoutlöftet är nå-

got speciellt. För dig som lovade för längesen kanske det kan kännas bra att förnya ditt löfte. Ni kan ha en fin ceremoni som markerar att ni ännu en gång lovar att följa scoutlagen.

Men vem är det du lovar att göra ditt bästa? Framför allt lovar du dig själv, för det är bara du som vet vad som är ditt bästa. Det kommer inte att dyka upp någon revisor eller kontrollant och kolla så att du håller ditt löfte! Men det kan ge en större tyngd åt löftet om du lovar någon annan också. Ni kan till exempel rikta era löften till varandra i patrullen.

Scoutlagen handlar om hur vi vill vara, den förbjuder ingenting utan bygger på tron att alla människor i grunden vill göra gott. Det synsättet påverkar all scouting, och är även anledningen till att vi i scoutlöftet säger att vi följer scoutlagen efter bästa förmåga. Att lova att göra något efter bästa förmåga betyder ju att man siktar högt – jag ska göra mitt allra bästa – men att man samtidigt vet och accepterar att det ibland kan gå fel. Vi ska till exempel vårda naturen så mycket vi någonsin kan och inte kräva mer av andra än att de också gör sitt bästa.

Om du vet vad du står för, vet du också lite mer om vem du är – eller vem du vill bli. Det ger trygghet och självförtroende. Att hitta och vara dig själv är en av hörnstenarna som scoutprogrammet bygger på, scoutlagen är ett av verktygen för att göra det möjligt.

-Hi, is this seat taken?

Du ser upp från din bok och möter ett varmt leende. Det är svårt att hitta de engelska orden så där på en gång, men du mumlar något och visar att det är ledigt. Hon slänger upp sin väska på hyllan ovanför, och sätter sig ner.

-I've got one of those at home, säger hon och pekar på din scoutskjorta samtidigt som hon sträcker fram vänsterhanden.

Det är början på ett samtal som varar i flera timmar, och som slutar med att ni byter Skype-namn. Layola Guide Group ska ha läger på Bowley i Lancashire i sommar, och du och dina kompisar är bjudna!

Världen För dina Fötter

Tältduken silar solljuset och gör hela morgonen orange. Långt borta hörs en gonggong, någonstans i närheten går någon förbi med ett par vattendunkar. Välbekanta lägerljud. Den tunna sommarsäcken räckte gott och väl, trots att de varnade för att det skulle bli kallt. Men det är klart, det är ju olika hur man definierar kallt. Det var säkert inte under 15 grader i alla fall. Någon rör sig utanför tältet: -Buon giorno! Dormito bene? E 'tempo per la colazione. I hope you are rested. We will pick the olives today, hörs Alfredos glada röst utanför.

I dag finns det 38 miljoner scouter över hela världen. Det innebär att vi är en, eller rättare sagt två av de största ungdomsorganisationerna i världen! Scouting är ett koncept som man kan anpassa efter miljö och kultur. Det ska vara lika möjligt för en hinduisk rullstolsburen pojke som en judisk bergsbestigande tjej att vara med. Vi lär oss alla om patrullarbetet och hur viktigt det är att ta hand om vår natur och våra medmänniskor. Vi gör det bara på olika sätt fast med samma värderingar och engagemang. I en stad i Mexico är det svårt att bedriva friluftsliv som i Sverige, men man kan fortfarande använda scoutmetoden för att göra ett projekt om hiv och aids, eller för att göra en stadsorientering.

I Sverige kallar vi oss scouter oavsett om vi är tjejer eller killar. Men i andra länder är det skillnad på att vara scout, guide eller girl scout. Detta hänger ihop med uppdelningen i de olika världsorganisationerna. Är man scout är man medlem i WOSM (World Organization of the Scout Movement) och är man Guide eller Girl Scout är man medlem i WAGGGS (World Association of Girl Guides and Girl Scouts).

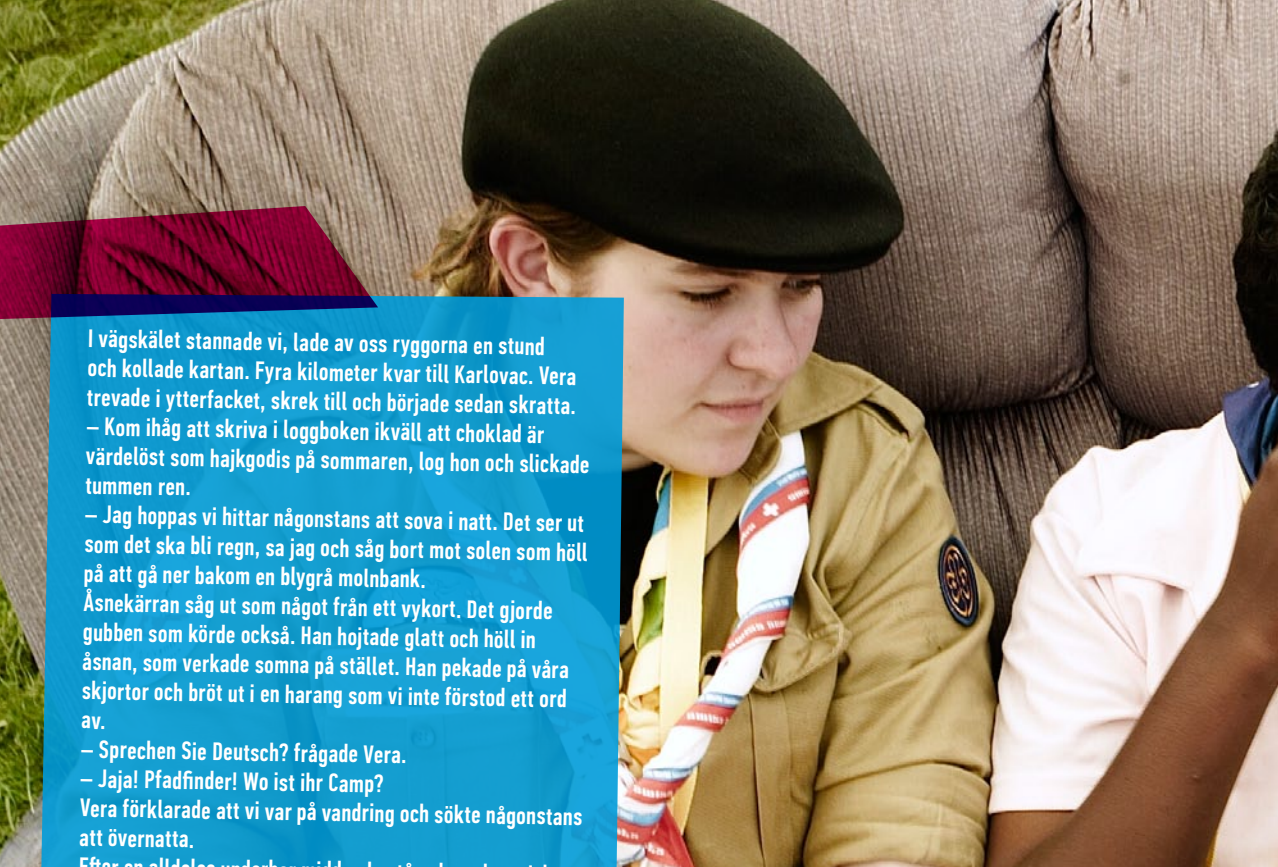
Eftersom WAGGGS i de flesta länder enbart är en kvinnoorganisation, medan WOSM är både killar och tjejer eller bara killar, så skiljer sig ofta uppläggen åt i de båda organisationerna även om de bygger på samma grundvärderingar.

De båda världsorganisationerna samarbetar

i vissa delar, framför allt i Europa, och läger, kurser och arrangemang är nästan alltid öppna för både killar och tjejer. Som scouter i Sverige kan du och dina utmanarkompisar till exempel jobba med WOSMs miljömaterial Scout Environment Programme (som finns på svenska i aktivitetsbanken, www.aktivitetsbanken.se) eller Scouts of the world Award, som bygger på att du själv ska genomföra ett projekt under en längre tid för att förbättra en fråga inom till exempel fred eller miljö. WAGGGS har till exempel arbetat med att hjälpa till att uppfylla FN:s millenniemål och påverkansarbete genom the Advocacy toolkit.

En av de mest fantastiska sakerna med att vara scout är att man har så många möjligheter att träffa likasinnade från andra länder. Det är just detta som bidrar till att scouterna är en av de främsta freds rörelserna i världen. Scoutings grundare Baden Powell hade en tanke om att man inte krigar med sina vänner, och genom att föra samman unga människor från hela världen så skulle man kunna bygga upp en rörelse starkare än krig och andra motsättningar.

Ett fantastiskt exempel på detta är när scouter från nästan alla länder på jorden möts på World Scout Jamboree. Tänk dig vilka möjligheter det ger att knyta vänskapsband och bygga broar mellan personer från olika länder när 10 000-tals scouter från hela världen samlas på ett läger.

I vägskalet stannade vi, lade av oss ryggorna en stund och kollade kartan. Fyra kilometer kvar till Karlovac. Vera trevade i ytterfacket, skrek till och började sedan skratta.

– Kom ihåg att skriva i loggboken ikväll att choklad är värdelöst som hajkgodis på sommaren, log hon och slickade tummen ren.

– Jag hoppas vi hittar någonstans att sova i natt. Det ser ut som det ska bli regn, sa jag och såg bort mot solen som höll på att gå ner bakom en blygrå molnbank. Åsnekärnan såg ut som något från ett vykort. Det gjorde gubben som körde också. Han hojtade glatt och höll in åsnan, som verkade somna på stället. Han pekade på våra skjortor och bröt ut i en harang som vi inte förstod ett ord av.

– Sprechen Sie Deutsch? frågade Vera.

– Jaja! Pfadfinder! Wo ist ihr Camp?

Vera förklarade att vi var på vandring och sökte någonstans att övernatta.

Efter en alldeles underbar middag bestående av kroatisk husmanskost; fläskkött och grönsaker, bäddade vi åt oss i halmen och sade god natt.

Åsnan snarkade värre än Vera.

Explorer Belt

Du och din parkamrat vandrar tillsammans genom ett främmande landskap, och får lita på era fötter, varandra och lokalbefolkningen. Ibland står tältet i en skogsdunge mitt i ingenstans, nästa kväll i någons trädgård. Kvällen efter blir ni bjudna på middag och får sova i en riktig säng, natten därefter i en höstack. Hela vandringen är ett äventyr och ert pris när ni klarat er igenom det är några härliga dagar i sällskap med den stora gruppen, kanske lite sightseeing, eller sol och bad. Och inte minst bältet!

För att gå Explorer Belt ska du vara mellan 16 och 20 år. Vanligtvis arrangeras två Explorer Belt varje år, i två olika länder. Kolla på www.scout.se var någonstans det blir och anmäl dig i tid!

Världscoutcenter

Runt om i världen finns fem världsscoutcenter – Sangam i Indien, Our Chalet och Kandersteg i Schweiz, Pax Lodge i England och Our Cabaña i Mexiko, samt flera mindre scoutcenter.

Alla scoutcenter erbjuder olika program och äventyrliga aktiviteter för scouter i alla åldrar från hela världen. På de flesta scoutcenter kan man också fira jul och nyår. På Kandersteg och Our Chalet erbjuds särskilda vintersportveckor och på sommaren avancerad bergsklättring, forsränning och fantastiska vandringsmöjligheter, likväl som vanliga lägeraktiviteter och internationella lägerbål. Du och dina utmanarkompisar kan boka ett kortare besök och göra ert eget program, eller ordna ett längre läger.

Du kan också jobba som volontär på världsscoutcentren. Uppgifterna varierar mycket och det finns något som passar de flesta, till exempel aktivitetsledare, kökshandräckning eller städning. Man jobbar för mat och husrum och träffar massor av trevliga människor från hela världen. Ta kontakt med Scoutrådet så får du mer information. Du kan också hitta mer information på världsscoutcentrens hemsidor.

Internationella möjligheter

Det finns många andra möjligheter att träffa scouter från andra länder. Antingen kan du själv delta i ett internationellt arrangemang som arrangeras av Svenska Scoutrådet eller något av scoutförbunden, eller så kan din kår bjuda in scouter från ett annat land till ert läger eller så åker ni på ett läger utomlands. Kontakta Svenska Scoutrådet, www.scout.se, om ni vill ha tips på scoutgrupper i andra länder att kontakta. Det är nästan lika enkelt att bjuda in scouter från Grekland, Österrike eller ett annat land i Europa som att bjuda in en annan kår i Sverige till ert läger.

Svenska Scoutrådet får ständigt förfrågningar från utländska scoutkårer som vill komma till Sverige. Tveka inte att höra av er om ni vill ta emot gäster. Lämna gärna också en kontaktadress hos turistbyrån i er stad, de får ofta förfrågningar från scouter på genomresa som söker något billigt ställe att sova på. Kanske har din familj en extra säng?

Starke Scoutminnen som etsar sig fast

Linnéa Höök är 25 år. Hon har många härliga scoutminnen. Men ett, som hon med säkerhet vet att hon aldrig kommer att glömma, är världsjamboreen som hölls i Thailand mellan den 28:e december 2002 och 8:e januari 2003.

– Vi var runt 30,000 deltagare med scouter, ledare och funktionärer inräknat, säger Linnéa Höök som var 17 år gammal under lägret.

”Share our Worlds, Share our Cultures” var namnet på jamboreen, vilket Linnéa tycker var ett mycket passande namn.

– Ja, de kulturella skillnaderna var stora, men det är ju också det som var charmen. Att utföra scouting i en ny och en så annorlunda miljö än den man är van vid tillåter en också att se helt nya saker. På läger i Sverige är det lätt hänt att man redan känner så oerhört många att man kan nöja sig med det. Att själv vara gäst i ett land inbjuder plötsligt till mer initiativ till att söka kontakt med nya människor, säger Linnéa.

Nya vänner för livet.

Linnéa menar på att det var näst intill omöjligt att inte lära känna nya människor. Under aktiviteterna blandades man med andra patruller där man var tvungen att samarbeta och kommunicera.

– Det mest fascinerande var hur de varierande, ibland bristfälliga språkliga möjligheterna att kommunicera mellan deltagarna inte var något hinder. Möten, kunskap och förståelse för andra människor är så mycket, mycket mer än bara det verbala och vid situationer som denna blev det också otroligt tydligt, säger Linnéa.

Linnéa har fortfarande, åtta år senare, kontakt med många av de människor som hon träffade under scoutjamboreen.

– Vi har mycket kontakt över Internet. Det har onekligen haft en positiv inverkan, säger hon.

Maten och värmen

I Thailand är det ett helt annat klimat än i Sverige. Dagarna var varma och dessutom är det en annan bakterieflora. Linnéa minns att många blev sjuka under lägret på grund av uttorkning och av att matarna helt enkelt inte riktigt klarade av de nya bakterierna. Men lägerkommittén var väl förberedd.

– Tidvis serverades det en kost bestående av enbart ris. Något som jag själv minns med fasa, skrattar Linnéa.

Linnéa klarade sig dock bra under lägret. Hon lyssnade mycket på sin egen kropp, drack mängder av vatten och gick på toaletten ofta.

– På vår resa var det tyvärr folk som fick åka hem efter att fått dropp på grund av vätskebrist. Lyssna på din kropp så får du ut maximalt av din resa! säger Linnéa.

Det bästa av det bästa

– Det bästa med hela jamboreen var att få leva scoutliv under helt nya premisser och förhållanden än de man var van vid hemma i Sverige, och så självklart det sociala med alla nya spännande möten, säger Linnéa.

Linnéa ångrar inte en sekund att hon åkte iväg på scoutlägret. Det är ett scoutminne som har etsat sig fast för alltid.

World Scout Jamboree arrangeras vart fjärde år någonstans i världen. Jamboreen är för scouter mellan 14 och 17 år, så du har bara en chans i ditt scoutliv att uppleva lägret som deltagare. Men när du har fyllt 18 kan du istället åka som funktionär. Gruppen med scouter som åker från varje land kallas för en kontingent och genom ett solidaritetsprojekt betalar deltagare från rika länder lite mer än deltagare från fattiga länder. På det sättet blir det möjligt för mängder av scouter från hela världen att samlas till jamboree. Kolla på www.scout.org för den senaste informationen om World Scout Jamboree.

Det finns ju inte Guides i Sverige. Är då alla scouter i Sverige medlemmar i WOSM? Nej, vi är en SAGNO, Scout and Guide National Organisation, precis som scoutorganisationerna i större delen av Europa. Det innebär att för att vi ska kunna vara anslutna till både WAGGGS och WOSM så är alla killar i Sverige anslutna till WOSM och kallas internationellt för scouts. Alla tjejer tillhör WAGGGS och heter internationellt guides eller girl scouts.

GUIDE TILL ATT

Vad vill vi?

- Börja med att fundera på vad ni vill ha ut av aktiviteten. Vad ni är ute efter – att möta andra kulturer, annorlunda naturtyper, scouter från olika länder eller göra en samhällsinsats på plats – så kommer det att påverka vart ni åker och hur ni lägger upp resan. Ta gärna målspåren till hjälp och kom överens om vilka som är viktigast i er resa och hur ni jobbar med dem.

- Ofta åker man och besöker en vänkår eller en patrull man har träffat på något tidigare läger. Om ni vill åka på läger utomlands men inte har egna kontakter finns många tips att hämta på www.scout.se. Ett alternativ är att besöka något av alla scoutcentra som finns runt om i världen. Ni kan förstås ordna en egen vandring eller annat äventyr på egen hand.

Förberedelse

- Ni kommer att behöva lägga en del tid på att förbereda resan. Bestäm er för hur ni ska göra detta, och hur ni gör om inte alla i patrullen kommer att följa med; hur inblandade vill de som inte ska med vara i förberedelserna? Se till att de inte behöver känna sig utanför under hela förberedelsetiden!

Pengar

- Gör upp en budget som beskriver vilka inkomster och utgifter ni kommer att ha. Utgifter kan vara lägeravgifter, biljetter och mat. Inkomster kan vara deltagaravgifter, bidrag från fonder och pengar som ni tjänar ihop tillsammans. Ta lite marginal i budgeten så att ni inte riskerar att gå med förlust. Visar det sig att ni får pengar över kan ni ju göra något kul ihop utöver det ni hade planerat. Bidrag kan ni söka från olika fonder. Några finns beskrivna på www.scout.se. Fler finns att hitta på biblioteket. Kanske ger även er kår, distrikt eller förbund bidrag för utlandsresor? Ni kan jobba tillsammans för att få ihop pengar till en resa genom att till exempel packa kassar i en mataffär, sköta garderoben på en konsert eller sälja fika på föreningsmöten.

Utrustning

- Hur ni ska resa beror förstås på vart ni ska. Om ni ska på läger kommer ni kanske ha mycket packning – patrullkista, tält och så vidare – vilket kan vara problem på både buss, tåg och flyg. Kolla med scouterna i värdlandet om ni kan låna patrullutrustning på plats istället.

Pass och försäkringar

- Alla som ska med ska ha en försäkring för att kunna få ersättning ifall ni råkar ut för olyckor eller om något blir stulet. I många hemförsäkringar ingår en reseförsäkring, men dubbelkolla med era försäkringsbolag. Dessutom kan ni vara försäkrade genom ert medlemskap i Scouterna, ta reda på vad som gäller hos förbundet. Försäkringskassan har avtal med en del andra länder, bland annat alla EU-länder, om att alla medborgare ska få gratis akutsjukvård på samma villkor som landets egna medborgare, men du måste ha med intyg från Försäkringskassan som måste beställas i god tid. Samla ihop kopior på alla försäkringspapper och se till att flera personer vet var de finns.

- Pass måste man fortfarande ha med sig, även om man åker inom det så kallade Schengenområdet. Där gör man visserligen inte passkontroller vid gränserna, men man är skyldig att kunna identifiera sig, och då gäller inte vanliga svenska ID-kort.

ÅKA UTMOMLANDS

Presenter

- Kommer ni bo hemma hos eller få hjälp av scouter i det land ni besöker? I så fall är det uppskattat att ha med sig en liten gåva till era värdar. Köp gärna något som kommer från er ort eller som är typiskt för Sverige. Osthyvlar och dalahästar är förvånansvärt uppskattat!

Visum och Scoutpass

- Till vissa länder behövs visum. Sök i god tid via ambassad eller konsulat.

Det finns också något som kallas Scoutpass, som är ett intyg som visar att du är scout. Om era värdar vill att ni ska ha ett "letter of introduction" så kan ni antingen skaffa scoutpass, som är individuella, eller ett särskilt introduktionsbrev där allas namn är med. Det senare kan ju vara enklare om man är en grupp som kommer att resa tillsammans. I båda fallen vänder ni er till ert scoutförbund.

Minnen

- Efteråt: Samla ihop era minnen, utvärdera era erfarenheter och dokumentera i lämplig form. Redovisa ekonomin och jämför med budgeten. Har ni fått bidrag från fonder eller liknande vill de säkert ha en redovisning.

Regler

- För att ni ska ha så trevligt som möjligt och slippa olyckor är det bra att komma överens om gemensamma regler. Ta också reda på hur folk i landet ni ska besöka förväntar sig att ni uppför er. Att killar och tjejer bor tillsammans är till exempel inte okej överallt, inte heller att gå så lättklädd som vi ofta gör på läger. På många ställen i världen är det vanligt att dricka alkohol på scoutläger. För svenska scouter gäller naturligtvis samma policy utomlands som hemma. Bestäm också hur ni gör om något allvarligt skulle inträffa, och gör en krishanteringsplan. Även här kan ni få hjälp av kåren eller ert scoutförbund.

Vill du veta mer om vad som händer i europeisk scouting titta på <http://www.europak-online.net/>. Här finns det möjlighet att se vilka seminarier och utbildningar som görs inom regionen. Det kan till exempel vara en ledarskapsutbildning eller ett seminarium eller nätverksmöte om mångfald, miljö eller medlemsutveckling. Vill du veta mer, eller undrar om hur du ska gå till väga för att kunna delta, kontakta Scouternas internationella sekreterare på internationalsecretary@scout.se.

Den här informationen är hämtad ur Scoutresor av Karolina Lindeberg, där det finns många fler värdefulla tips. Boken är utgiven på Scoutförlaget och finns att köpa på www.scout.se/shop

Artikel skriven av Johanna Eklundh

På holländskt läger mitt i stan

Leta efter ett kokt ägg på stadens gator, förklara på engelska hur man kör skottkärria och åka tåg genom hela Europa. Allt det här fick patrull Yggdrasil från Uppsala uppleva när de sommaren 2009 åkte på holländskt läger mitt i stan. Men det låg mycket jobb bakom när de gav sig iväg på det stora äventyret. Det hela började med att de ville sätta tänderna i ett spännande projekt.

Det tog ett tag för patrullen att bestämma vart de skulle. Deras ledare Lena Moberg fick göra en rejäl lista på vad som fanns och sen var det bara att diskutera, debattera, fundera och försöka komma fram till något. Till slut hade de två alternativ kvar – Flamboree i Belgien och Marsna Jamboree i Nederländerna.

– Marsna verkade roligare tyckte jag, lägret bestod av många små häjker och det tyckte jag var kul! säger 16-åriga Elias Gyllenfjärd. Så snart de satt siktet mot Nederländerna var det dags att ta itu med nästa del i projektet – att få in alla stålar.

Kul att samla ihop pengar

Patrull Yggdrasil behövde gemensamt få fram nästan 30 000 kronor, utöver det de betalade själva. Deras ledare Lena Moberg satte igång att ansöka om en del pengar från fonder och resten fick scouterna själva ta stort ansvar för.

– Vi sålde olika saker, hade en loppis och samlade in gamla mobiler. Scouterna var väldigt engagerade i projektet och bidrog en massa allihop. Det är bra att jobba in en del av pengarna till läger gemensamt. Då får alla i gruppen känna att de gör något för att vi ska komma iväg, det stärker samhörigheten, säger Lena, och Elias håller med:

– Det var jättekul att samla in pengarna faktiskt, man såg ju fram emot lägret så mycket också så det gjorde det ännu roligare.

Loppmarknaden var det roligaste enligt Elias. Han tycker också att de fick ihop förvånansvärt mycket pengar.

– Det är en grej jag har lärt mig av vårt projekt, att man tjänar väldigt mycket på att ha loppis! Sen är det kul också, man får sitta där och snacka med alla som kommer och vill handla nåt.

Information om världsscoutförbundens arrangemang, kurser, konferenser och aktiviteter hittar du på deras hemsidor. Kolla vad som är aktuellt just nu!

På www.wagggsworld.org och www.scout.org finns utmaningar och aktiviteter för dig själv och ditt utmanargång. Vissa program kan man använda tillsammans med scouter från andra länder. Från organisationernas hemsidor finns länkar till gemensamma forum där man kan ta del av andras projekt, utbyta idéer och dela med sig av egna tankar och funderingar.

På Marsna

För miljöns och den roliga resans skull tog patrullen tåget till Nederländerna. Det var väldigt kul, berättar Elias, och de passade också på att utnyttja tiden.

– På tåget planerade vi allt vi skulle göra när vi kom fram. Vi delade upp oss i grupper och fick olika ansvarsområden, jag planerade till exempel hur vi skulle sätta upp tältet och ordna med köket på lägret.

Dessutom fick alla scouter ansvar för en del av patrullens packning.

Väl framme i staden Meerssen där lägret låg fick de en överraskning. Istället för att hamna i ett skogsområde eller på en äng kom de till en lägerplats mitt inne i stan.

– Det var ett stadsläger, jättekul! Vi är ju vana vid läger i öppna kohagar och fält, men här kunde man liksom gå till Lidl mellan aktiviteterna. Det var lyxigt också, med dusch och riktigt toalett, ett riktigt skönt läger! konstaterar Elias.

På Marsna Jamborette fortsatte utmaningarna för patrullen, när de fick samarbeta med scouter från andra länder. Patruller från England, Irland, Österrike, Israel och förstas Nederländerna var på plats och alla övningar skulle man lösa med sina internationella scoutkompisar. Det var pirrigt, roligt och svårt, säger Elias Gyllenfjärd.

– Första dagen kändes det jättejobbigt att behöva prata engelska hela tiden, sen insåg man att alla tyckte det var lika jobbigt och pinsamt. Men ibland var det inte så lätt att lösa övningarna på engelska, till exempel gjorde vi en grej där man blev körd i en skottkärra runt en bana av en annan scout som hade förbundna ögon. Det var rätt klurigt att förklara på engelska hur den som körde skulle gå!

Marsna var inte ett särskilt stort läger så alla patruller blev tajta och scouterna från Uppsala fick vänner för livet. När de kom hem igen fick de åka runt och berätta för yngre scouter om sin upplevelse och skicka in en dokumentation till de fonder som bidragit. Lena Moberg, Elias Gyllenfjärd och resten av patrullen är väldigt nöjda med sitt projekt. Det blev en perfekt utmanarövning, de fick ta mycket eget ansvar och

utmana sig själva i att göra grejer som på förhand kändes pinsamma och läskiga.

– Det var en helt ny grej – att ordna allt före lägret, prata engelska hela tiden när vi var där och att klara sig i en annan miljö än den man är van vid. Det är en stor utmaning att lära sig behärska en annan natur och ett annorlunda klimat. Lägret var lätt det roligaste jag någonsin varit med om! säger Elias.

Så här fick Scouterna tag på pengar till lägret

- + De sökte pengar från olika fonder. equmenia scoutfond och Folke Bernadottes Minnesfond var två stora bidragsgivare. När patrullen kom hem skickade de in bilder och berättade för föreningarna om resan, det blev också ett roligt sätt att jobba med projektet i efterhand.
- + De ordnade en loppis, där de bland annat sålde hantverk som de gjort tillsammans.
- + De sålde scoutalmanackan.
- + De knackade dörr i området och samlade in gamla mobiltelefoner som man fick pengar för genom ett företagssamarbete.

Roliga aktiviteter på Marsna Jamborette!

- + Dropping: Scouterna kördes ut med buss och släpptes av i små grupper här och var. De fick komma på ett sätt att ta sig tillbaka till lägret på egen hand och samtidigt lösa en del kluriga uppgifter, som att få tag på ett kokt ägg, göra ett scoutrop och få med sig dagens tidning tillbaka till lägret. Det fick scouterna att samarbeta och prata med holländarna som bodde i stan.
- + Vandring i Ardennerna, och mer turistiga utflykter till Haag, Amsterdam och Maastricht. "Inte så scoutigt, men kul! Det bästa med hela lägret var besöket på Madame Tussauds i Amsterdam," säger Elias Gyllenfjärd.
- + Fastbundna i varann fick de gå igenom i en skog och den som gick längst fram skulle leda de andra. "Rätt svårt att göra på engelska!" säger Elias.
- + Köra varann i en skottkärra med förbundna ögon.
- + Och förstas att hänga en massa med scouterna från andra länder!

Det är mäktigt att vi är så många

Camilla Lindquist började sin scoutbana utomlands, och brinner sedan dess för internationella frågor. Nu sitter hon i världsstyrelsen för flickscouternas världsorganisation WAGGGS och jobbar bland annat med kvinnors rättigheter.

Camilla Lindquists intresse för internationella frågor väcktes tidigt. När hon var åtta år och gick i skolan i Holland kom en äldre dam och berättade om andra världskriget.

– Hon frågade om det fanns några svenskar i klassen, och jag räckte upp handen. Då berättade hon att hon var så tacksam mot Sverige som hade släppt matpaketet över Holland under kriget. Jag fick en känsla för hur allt hänger ihop – det vi gör påverkar andra, och det de gör påverkar oss.

I den amerikanska skolan i Holland fick Camilla lära sig att världen var större än Sverige – där gick 150 elever från 43 olika länder. Den känslan tog hon med sig hem till Norrköping.

Idag är Camilla invald i styrelsen för WAGGGS, World Association of Girl Guides and Girl Scouts. Hon jobbar ideellt, med kommunikationsfrågor, påverkan och med att utveckla webbsidan tillsammans med huvudkontoret i London. Att få se scouting över hela världen och upptäcka vilka viktiga saker scouter gör är en av fördelarna med att vara engagerad i WAGGGS, tycker Camilla.

– Vi har haft projekt i flyktingläger där vi har lärt kvinnor att sätta gränser kring sin egen kropp, och vi arbetar tillsammans med FN-organet UNIFEM för att stoppa våld mot flickor och kvinnor. I Chile hjälper scouterna de som drabbats av den stora jordbävningen. I Kenya jobbar scouterna för att förebygga spridningen

av hiv. Scouterna är en aktiv del i samhället över hela världen!

De viktigaste funktionerna för WAGGGS och den andra världsorganisationen WOSM är att stötta scoutförbunden i världen för att de ska kunna erbjuda så bra scouting som möjligt, tycker Camilla.

– Det blir en mötesplats där man kan jämföra metoder; att vara scout i Bahrain är ju inte samma sak som att vara det i Tomelilla.

WAGGGS och WOSM representerar också scouting utåt, i FN till exempel, för att få nya samarbetspartners, utvecklas som organisation och ge en positiv bild av scouting.

– Men också för att ge en känsla av att Scouterna är en global rörelse. WAGGGS ger verkligen de perspektiven, det är rätt mäktigt att tänka på att vi är tio miljoner kvinnor och flickor i världen som är scouter!

Svenska scouter har mycket att lära sig av att jobba internationellt, tycker Camilla.

– Man får chansen att utvecklas och ställs hela tiden inför nya utmaningar, och man växer genom att prova på nya grejer. ”Det här kommer aldrig att gå” tänker man, men blir peppad av folk som står bredvid en och säger ”joodå, det kommer det visst!” Om någon hade sagt till mig för fem år sen att jag skulle sitta i världsstyrelsen för WAGGGS skulle jag aldrig trott dem.

Men att engagera sig och jobba internationellt kan vara enkelt, det behöver inte vara att resa till andra sidan jordklotet. Det kan också innebära att ta emot utländska scoutgäster i sitt hemland.

– Då ser man sitt eget samhälle med nya ögon, säger Camilla Lindquist.

Camilla Lindquist

Ålder: 34

Jobbar med: Internationell handläggare på Ungdomsstyrelsen

Familj: Gift med Mats, sonen Arthur, 2 år

Intressen: Scouting, friluftsliv, vara med familjen, läsa böcker, resa

Min scouthistoria: Började som flickscout i Holland 1982, sen scout och scoutledare i Norrköping. Har sysslat med samhällsfrågor och internationella frågor i Scoutrådets styrelse och som "utrikesminister" i SSF:s styrelse. Lägerchef på storlägret Jiingi-jamborii 2007. Sedan 2008 invald i världsstyrelsen för WAGGGS.

Mitt bästa internationella scoutminne: När jag var på ett utbyte i Sydafrika 1997. Scouterna i Soweto hade förberett en show för oss när vi kom, och det blev verkligen en stark upplevelse.

Planera program

Scoutprogrammet handlar om vad vi gör (aktiviteterna), hur vi gör det (scoutmetoden, vår pedagogik) och varför vi gör det (våra mål och syften), men när vi planerar programmet är det bättre att göra det i omvänd ordning. Här kommer tipsen för planeringen:

Varför? – Hur? – Vad?

Alla de här delarna är viktiga, men det är lika viktigt att komma ihåg något som är svårt att beskriva i text – nämligen att ha kul tillsammans. Scouting ska vara roligt och tillsammans med andra scouter finns enorma möjligheter att hitta på nästan vad som helst. Självklart är det bara fantasin som sätter gränserna, men ibland är det svårt att veta hur man kommer igång. I det här avsnittet kan du läsa mer om hur ni konkret kan gå tillväga för att planera ert program.

P som i program, P som i projekt

Som utmanarscout planerar och genomför ni programmet på egen hand med stöd och hjälp av er ledare. Det gör såklart att det finns lika

många upplägg som det finns utmanarpatruller, men vissa saker är utmärkande för just utmanarscouting. Att åka en kväll till simhallen, grilla marshmallows eller spela brädspel kan ha en plats på programmet, men framförallt ska det vara projekt som utmanarscouting handlar om. Ett projekt kan pågå under en termin eller under längre eller kortare tid och mellan projektjobbsträffarna kan ni, om ni vill, växla med att göra helt andra saker. Det här avsnittet handlar till stor del om hur ni planerar det som inte är projekt och hur ni med hjälp av teamen kan bygga ihop projektjobbet och de andra utmanarmötena till en schysst helhet. Mer om projekt kan du läsa på sidorna 80-89.

LÄRA SIG
NORSKA

LÄRA OSS ALLT
OM NORSKA
KARTOR

PROVA TÄLTEN
SERVA ALLA CYKLAR
ÄTA POPCORN

DRAG

ÄR SIG BYTA DÄCK

VROVCYKELHÄSK

FIXA CYKLAR

LHÄSK
RGE

FIXA RACKVÄSKOR

KRISPLAN

HITTA SCOUTER
NORGE

Lista

CYKELBYTOR?
NORGE

bästa cykelfilmer

Vad vill vi göra om ett år?

Ett bra sätt att börja idéspråkandet på är att diskutera och sätta upp ett mål som ni vill genomföra om några månader. Det kan vara allt från en seglingshajk eller en fjällvandring, till en utlandsresa eller att ni ska arrangera världens bästa läger. Börja med att spåna helt fritt och när ni väl har bestämt vad ni vill ha som slutmål för tidsperioden är det dags att fundera på vad ni behöver kunna, förbereda och träna på för att kunna genomföra detta. För seglingshajken kan det handla om att fixa med båtarna, lära sig mer om navigering och träffa Sjöräddningen. Frågor som kan vara bra att ställa sig är:

Vad behöver vi göra för att kunna genomföra och nå vårt slutmål? Är det något vi måste öva på? Något vi måste lära oss? Eller något vi måste tillverka? Sen är det bara att bestämma när ni ska göra vad, vem som ansvarar för vad och dubbelkolla att ni vet varför ni ska göra de olika sakerna. Ett bra sätt att göra det är att stämma av er planering mot målspåren.

Att jobba mot ett slutmål kan vara väldigt likt att driva ett projekt, bläddra fram till sida 81 för att få fler tips och idéer. Kanske är det till och med en utmaning ni håller på att planera? Kolla på sidorna 90-98!

TIPS FÖR ATT LYCKAS MED SLUTMÅLEN

Samma mentala bild

Börja med att skapa en gemensam mental bild av målet. Se till att alla får berätta hur de vill att hajken ska vara. Skriv, rita och diskutera. Hur ser hajken ut? Hur är det med matlagning, boende, vandring, organisation, transport och säkerhet? Om ni har samma förväntningar på vad ni ska genomföra blir det också lättare att bestämma vad ni behöver göra för att nå målet och samtidigt kunna ha roligt på vägen.

Rätt aktivitet på rätt tid

Sortera allt ni behöver göra i en bra ordning. Kanske behöver vissa förberedelser göras medan det är barmark ute? Eller måste ni börja med något för att sedan kunna göra annat? Variera era möten så att inte alla förberedelser som liknar varandra hamnar i en följd.

Kul med tema

Oavsett vad ni gör tillsammans passar det utmärkt att rama in det med ett tema av något slag. Tänk sedan på vilka symboler och ceremonier ni kan lägga in i temat. Antingen kan ni utgå från ett tema och planera aktiviteter som passar ihop med det, eller så lägger ni till temat som en helhetskänsla mellan de aktiviteter som ni redan har planerat. Om ni både jobbar med ett projekt eller en utmaning och dessutom planerar in andra aktiviteter mellan varven passar det också bra att försöka rama in alltihop inom ett tema.

Vill ni utgå från ett tema så börja med att spåna vilt.

Idéer av alla slag är tillåtna oavsett om det är björnar, seriefigurer, resan, miljö, TV, 90-talet, kommunikation, växter, Star Wars, Robinson Crusoe eller något helt annat. När ni bestämt er för ett tema diskuterar ni vidare vad som kan ingå i det temat och vad ni vill göra. Låt fantasin flöda fritt!

Några frågor som kan vara bra är:

Hur ser en typisk person på temat ut? Vilka färger associerar vi med temat? Vad finns alltid med inom det temat? Finns det några kändisar ni tänker på när ni hör temat? Vilka politiska frågor är aktuella inom temat? [lista som avslutas med tomma rader att fylla på själv]

Med hjälp av svaren skapar ni sedan er värld. Är temat en berättelse så var inte rädda för att leva er in i sagan. Behöver ni särskilda symboler eller prylar? Är temat mer konkret, som till exempel miljö, så sätt upp bilder på miljöproblemen ni vill jobba med eller bilder från den perfekta världen.

Et annat sätt är att utgå från målspåren eller planera med hjälp av de slutmål som beskrivits ovan, och komplettera eller rama in allt detta med ett bra tema. Kanske kan ni använda er av någon särskild ceremoni som återkommer, fixa symboler som skapar gemenskap och se allt som delar av det symboliska ramverket?

HUR FÅR VI FANT PÅ FANTASIN?

Det finns många metoder för att få igång kreativiteten och komma på de bästa idéerna. Hur ni än gör är det viktigt att ha en öppen och tillåtande attityd till varandra. När ni börjar spåna idéer finns det inget som är rätt eller fel – alla idéer är välkomna och man får bara säga ja till allt. Först när ni har fått helt slut på idéer är det dags att börja rensa och prata om vad som går att genomföra

och vad som är helt omöjligt. En del idéer liknar säkert varandra och kan slås ihop. Genom att göra på det här sättet är det lättare och roligare att vara kreativ än när någon säger nej till det mesta redan från början. Dessutom missar ni inget. När man hör en idé från en annan person flyger tankarna ofta iväg åt något håll och en ny idé kläcks och kommer med på listan.

Förslag på några metoder:

Brainstorming

Att brainstorma går snabbt, det handlar om att ösa ur sig alla idéer inom ett område eller lösningar på ett problem under högst tio minuter. Låt gärna alla börja med att tänka efter själva i någon minut och sen gäller det att berätta om alla sina idéer. Välj ut en eller två personer som skriver upp det alla säger på en tavla eller ett stort papper. Börjar idéerna sina så bryt inte övningen direkt utan låt det vara tyst ett tag. Efter en kort stund kommer man ofta igång igen. Blir det helt tyst kan det vara bra om den som leder övningen slänger ut sig ett ord, vilket som helst, som väcker associationer. Då blir det ofta en nytändning åt något håll.

När idéerna har tagit slut är de dags att rensa, värdera och diskutera för att komma fram till en bra lista på goda idéer. Ett sätt att göra det är att först klumpa ihop liknande idéer och tydliggöra vad ni menar med varje idé. Därefter får alla ett antal klistermärken eller pluppar (signaletiketter, om man ska använda namnet de har i pappersaffären) som varje person placerar vid de idéer som hon eller han gillar mest. Antingen kan man sätta alla sina pluppar på en idé eller så sprider man ut dem. Det går också bra att använda whiteboardpennor, ”bingoduttar” eller liknande pennor.

Är det en svår fråga eller om ni märker att några i gruppen inte säger något kan det vara en bra idé att börja brainstormingen med att alla får skriva ner sina idéer på små lappar, till exempel post-its. Sen sätter ni upp de på väggen, sorterar och diskuterar.

Tänk tvärtom

Vrid på perspektiven, tänk inte vad som är möjligt utan vad som är omöjligt. Testa till exempel att brainstorma kring hur ni skulle gå tillväga för att göra den sämsta upptäckarhajken någonsin! När ni kommit fram till massa dåliga saker, pratat om dem och sorterat dem har ni en lista på vad ni absolut inte ska göra. Sen är det bara att vända på det!

Surr i bikupan

Bikupor kan vara ett bra sätt att snabbt få kasta ur sig tankar och idéer eller snabbdiskutera något. Om ni planerar något och en fråga dyker upp, para ihop er två och två och ägna max tre minuter åt att diskutera frågan. Dela sedan med er av era tankar till de andra. På det sättet blir det enkelt för alla att komma till tals och ni får möjlighet att diskutera mer på djupet samtidigt som det går kvickt.

INSPIRATION till bra idéer Finns överallt...

Tidningen

Löpsedlar

Bilder av alla möjliga slag

Mormors veckotidningar

Fasters berättelser som hur det var förr i världen

Kolla i någon gammal loggbok

Tips till dig som leder planeringen:

Den som leder patrullen när ni planerar har en nyckelroll, turas gärna om att ansvara för olika planeringstillfällen. Din uppgift är att hjälpa gruppen att vara kreativ, tänka konstruktivt, se till att alla kommer till tals och på samma gång se till att ni kommer framåt och når ett resultat. Ofta säger man att $1+1=3$, att summan av gruppens individer ger en större helhet. Till stor del är det din roll att det verkligen blir så. När en person säger en idé kommer ofta en annan person på något helt annat som hon aldrig kommit på om hon inte hört den första idén.

Här kommer en några saker som kan vara bra att tänka på:

Rummet

Var är ni? Hur ser det ut? Ser alla varandra? Är det andra personer i närheten som kan bli störda eller stör de er kreativitet? Blir det ett problem om det börja ösregna?

Material

Behöver ni papper, pennor, tejp, lego, klister? Förbered allt innan så att du känner dig trygg när ni sätter igång.

Processen

Tänk igenom processen innan ni sätter igång. Var börjar ni? Hur kommer ni vidare? Hur får du fart på kreativiteten om ingen kommer med bra idéer? Vilken typ av svar ska ni komma fram till? När och hur avslutar ni?

Anteckna

Skriv på en whiteboard eller ett blädderblock eller något annat stort så att alla ser. Ofta är det bra om den som leder mötet antecknar, men är ni riktigt många kan det vara bättre att du fokuserar på att leda mötet och fördela ordet och att någon annan antecknar.

Sakligt

Fånga upp och skriv ner alla idéer utan att förvränga eller tolka dem på ditt eget sätt.

Tempo

Försök att hålla ett högt tempo utan att stressa. När ni brainstormar är det ingen idé att analysera om något är bra eller om det verkligen går att genomföra. Det kan ni göra sen när ni sitter med de bästa idéerna kvar. Samtidigt är det viktigt att den som leder vågar vara tyst och väntar in idéer som håller på att skapas i deltagarnas hjärnor. De bästa idéerna kommer oftast inte direkt.

Frysboxen

När man brainstormar kommer det ofta upp kul idéer som inte har ett dugg med det ni pratar om att göra. Spara dem på ett separat papper eller i en idébok och ta fram dem och gör något roligt av det vid ett annat tillfälle.

Koll på tiden

När kreativiteten flödar är det lätt att glömma vad klockan är. Håll koll på tiden och se till att ni hinner avsluta på ett bra sätt.

Tips på färdiga aktiviteter:

Scouternas aktivitetsbank

På www.aktivitetsbanken.se hittar ni tips på kompletta aktiviteter. Sök med hjälp av målsparen, hur lång tid en aktivitet tar eller på typ av aktivitet. Passa också på att tipsa andra om era bästa aktiviteter och fyll i dem på nätet.

Scoutshopen

Aktivitetstips, förslag på metoder och övningar finns i mängder av böcker och aktivitetsmaterial. De som tas fram specifikt för Scouterna hittar du på www.scout.se/shop. Glöm inte heller att titta i scoutkårens bokhylla efter bra böcker eller gamla program för att få inspiration och bra idéer.

Idéer från andra länder

Scoutorganisationer i många länder har sina egna aktivitetsdatabaser och världsorganisationerna presenterar med jämna mellanrum olika programmaterial. Sök till exempel via www.waggs.org och www.scout.org.

Idéer från andra organisationer

Det finns många organisationer, både svenska och utländska, som producerar bra material inom olika ämnen. Ofta behöver de anpassas till scoutverksamheten, men de kan i vilket fall ge bra inspiration. Titta till exempel på Sidas, Röda Korsets Ungdomsförbunds, WWF:s, Ungdomsstyrelsens, Fältbiologernas eller Föreningen Unga Forskarens hemsidor.

Kategori:15-19 år Utmanarscout – Aktivitetsbanken

http://www.aktivitetsbanken.se/aktivitetsbanken/index.php/Kategori:15-19_år_Utmanarscout

Google

Sök...

☒ Aktiviteter ☐ Gå till ☐ Sök

☐ Märken

Aktivitetsbanken

Kategori:15-19 år Utmanarscout

För utmanarscouterna, som oftast går i årskurs 9 och på gymnasiet, är ofta kompisarna och att vara en del av en grupp viktigare än familjen. Sökandet efter en egen identitet gör att många provar flera olika roller och grupper innan de bestämmer sig för vad som passar dem. Under "prövtiden" definierar man sig själv utifrån attribut som klädstil och musiksmak, men även utifrån värderingar som ofta ser olika ut i olika grupper. Sökandet efter identitet handlar om en mängd olika ställningstaganden på livets alla områden – sexuell identitet, religiös identitet och politisk identitet är bara några. I Scouterna ställs utmanarna inför större uppgifter i ett allt tydligare internationellt sammanhang.

Kärnord utmanare: Engagemang – Reflektera – Nätverk – Internationellt – Gemenskap

Engelskt namn: Challenger Scout

(förra 200) (nästa 200)

Sidor i kategorin "15-19 år Utmanarscout"

Följande 200 sidor (av totalt 231) finns i denna kategori.

2

G forts.
God gärning
Gungbräda
P forts.
Paddelbandy
Padda eller ro eka
Patrullflagga
Pejling

PROJEKT

Vad är ett projekt egentligen? Det mesta vi gör tillsammans kan liknas vid en form av projekt. Det handlar om att sätta upp ett mål och ta sig dit. I det här avsnittet finns metoder för att lyckas med projekten, ett projektspel och allt ni behöver veta om att jobba i projekt.

Tillsammans i patrullen klarar ni mer än ni tror och i stora som små projekt lär ni er massor med hjälp av varandra och scoutmetoden. I det här avsnittet har vi samlat information om hur man kan jobba tillsammans i projekt och du kan läsa mer om utmaningarna. Utmaningar är projekt speciellt för utmanarscouter. De har en del ramar men kan ändå bli nästan vad som helst. Du kan också passa på att utmana dina kompisar i projektspelet.

Att jobba i projektform innebär att göra något större. Det handlar inte bara om en aktivitet

eller ett möte, utan ett projekt i Scouterna kan sträcka sig över några månader, ett år, eller till och med flera år. Vilket projekt ni vill ge er i kast med bestämmer ni själva i patrullen med hjälp av era ledare – och det kan faktiskt vara nästan vad som helst! Ni kanske väljer att göra något för miljön, åker på en gemensam resa eller bygger en ny lägerplats. Eller varför inte jobba för att åka på ett stort internationellt läger till sommaren, försöka påverka kommunen att köpa in kanoter till uthyrning eller renovera er scoutlokal?

PROJEKT PÅ GÅNG

Innan ni sätter igång med ert projekt måste ni veta att alla i patrullen är med på noterna. Det går sällan att genomföra ett stort projekt ensam, och gruppen är kärnan för att få allt att fungera. Alla bidrar med sina erfarenheter och blir på det sättet viktiga för helheten och resultatet. Patrullen kommer att förändras under projektets gång, och det blir en process där ni lär känna varandra mer och mer när ni försöker enas om vilket håll ni är på väg. Det kommer förmodligen att uppstå konflikter på vägen, men förhoppningsvis lär ni er något av att lösa dem och blir en starkare patrull på köpet.

1. Först – en bra idé!

Alla projekt börjar med en idéfas. Vad vill vi göra och varför? Kanske har någon en idé om att åka till ett annat land eller dra igång ett projekt för att hjälpa hemlösa. Diskutera vad ni vill göra och vilket syfte ni har med projektet. Kanske har ni redan klart för er vad ni vill åstadkomma, men idéfasen är ändå viktig – ni måste ju komma fram till en gemensam bild av vad projektet ska gå ut på och vad det ska innehålla. Ta god tid på er att prata igenom varför ni vill genomföra projektet, ta gärna hjälp av målsparén. Formulera mål för projektet skriv tillsammans ner projektets varför, hur och vad. Då blir projektet lättare att genomföra, eftersom alla har samma bild förväntningar. Från sedan 76 finns tips på metoder att spåna idéer.

TA HJÄLP AV SCOUTMETODEN

"Om det inte är roligt, är det inte scouting" sa Scouternas grundare Robert Baden-Powell. Men är det bara roligt är det inte heller scouting. Att tänka på scoutmetoden när man gör ett projekt kan tillföra mycket, både i form av idéer och konkreta planer. Alla bitarna behöver inte vara med i alla projekt, men genom att fundera på hur de olika delarna passar in i ert projekt får ni både hjälp på vägen och lär er nya saker. Tanken är ju att scoutmetoden ska vara en del av allt vi gör i Scouterna, för att den hjälper oss att växa och utvecklas som människor.

2. Gör en att-göra-lista

Vad behöver ni göra för att nå ert projekt-mål? Försök tänka så detaljerat som möjligt. Gör en lista på allt ni tror att ni behöver göra. Sätt gärna upp listan på väggen och stryk sakerna efterhand. Ibland kan man också behöva lägga till saker som man inte tänkt på. Det är inte bara saker man behöver: vad behöver ni lära er för att genomföra projektet? Det kan vara allt, från att göra snygga affischer i datorn, till att glaciärklättra. Vem kan hjälpa er med det? För att få överblick kan det vara smart att markera på listan om det är utrustning (U) eller kunskap (K). I början kan det kännas svårt att få överblick, men ju mer ni jobbar, desto fler saker faller på plats. Genom att planera förutser ni och kan förhindra många saker som kan stjälpa ert projekt. Ett bra sätt att kolla så ni fått med allt i er projektplan är att använda er av HUPP-listan.

Hinder från omvärlden – vilka saker behöver lösas för att ert projekt ska gå i lås? Det kan handla om saker som tillstånd från myndigheter eller att kolla om det går bussar och tåg dit ni ska.

Utrustning – vad behöver ni för grejer? Kan ni använda det vi har?

Personliga förberedelser – klarar du av det som väntas av dig i projektet? Det kan handla om att fundera på om du orkar genomföra projektet fysiskt eller att hitta någon som kan lära dig det du behöver kunna.

Pengar – har ni råd? Vilka grejer kommer att kosta? Vilka bidrag kan ni söka? Behöver ni göra en budget?

3. Gör en tidsplan

När ni vet ni behöver göra är det dags att bestämma när och under hur lång tid det ska göras – lägg upp en tidsplan för projektet. En tidsplan kan se ut som en tydlig tidslinje eller som ett almanacksblad med veckonummer. Börja med att ange början och slut för projektet, skriv sedan in personliga saker som ni vet kommer att hända under projektiden och påverkar ert arbete – kanske ska någon åka på semester, jobba vissa kvällar eller ha inlämningar i skolan. Också sådant som omvärlden kräver ska föras in: kärsläget, distriktsstämman, nationella prov och liknande.

Nu har ni två dokument som hjälper att jobba med projektet. Att-göra-listan är er handlingsplan, tidslinjen eller almanacksbladet er tidsplan. Genom att lägga in saker från handlingsplanen i tidsplanen bestämmer ni delmål: Till vilket datum ska biljetterna vara bokade? Vilka veckor ska ni sälja bullar på torget? När ska märkena vara klara? Skriv också vem som är ansvarig för att ringa, kolla och boka så att inget glöms bort.

4. Dokumentera mera

När ni har kommit så här långt, börja dokumentera vad ni gör i projektet. Det gör det lättare att utvärdera efteråt och om ni tappar farten är det lätt att gå tillbaka och ta upp tråden igen. Det är också ett bra sätt att få överblick. Dokumentera kan ni göra på många sätt: Använd er till exempel av patrullens loggbok, en särskild projektlogg eller kanske en blogg. Skriv hellre för mycket än för lite, och hellre för ofta än för sällan. Beskriv hur ni gör saker, inte bara vad ni gör! Dokumentera också vilka ni pratat med.

Vem leder projektet?

Är projektet stort kan det vara bra att utse en projektledare som har överblick. Men projektledaren kommer att behöva stöd och hjälp, och bara för att man är projektledare innebär det inte att man ska bestämma allt. Att lära sig att delegera, dela upp jobbet, är en viktig uppgift för en projektledare. Projektledaren är en ur patrullen och behöver inte vara samma person som patrulledaren. Era scoutledare är era bollplank och stöd, de kan hjälpa er med tips och råd när ni kör fast och har ansvar för att ni är säkra genom hela processen. Håll ledarna informerade om vad som händer, men glöm inte att det är ni som leder projektet.

5. Action!

Så är det dags för det man kanske har ägnat månader åt att planera. Hur genomförandet ser ut skiljer sig mycket från projekt till projekt, men två saker är viktiga att komma ihåg i alla projekt. Det först är att hålla varandra informerade – vet alla i god tid vad som ska hända, och hur det ska gå till? Kolla läget och informera under tiden. Mår alla bra?

Det andra är att saker kan gå fel. Då gäller det att vara redo och försöka möta svårigheterna med gott humör, som det heter i scoutlagen! Det mesta löser sig, bara man vågar vara flexibel och tänka om. Allting blir inte precis som man tänk sig, men det blir oftast bra, ibland till och med bättre.

6. Den viktiga avslutningen

Projektet är inte avslutat när ni nått fram till ert mål. Många är säkert nyfikna på vad ni har gjort och hur det har gått. Bjud in alla ni känner till en bildvisning, skriv en artikel till lokaltidningen, scouttidningen eller skoltidningen. Ert projekt kan inspirera andra! Sammanfatta projektet och gör en utvärdering. Vad var lyckat? Vad var svårt? Ni kommer att lära er massor till nästa projekt. Nådde ni inte ända fram till målet? Se till att göra en ordentlig avslutning och utvärdering i alla fall. Även om ni inte nådde målet har ni lärt er massor av resan. Oavsett hur projektet har gått är det slutligen dags att FIRA att ni kommit hela vägen. Gör något kul tillsammans eller sätt upp en symbol som får er att minnas projektet.

PROJEKTSPELET

— SPELET FÖR FÖRETAGSAMMA

Här är spelet som guidar dig till ett lyckat projekt. Ett fartfylt spel för 2–30 deltagare som tar er mot era mål.

Spelregler

Hur planerar och genomför man ett projekt på ett smidigt sätt? Börja på Gå och ta er runt banan. På vägen stöter ni på uppdrag, fallgropar och glada tillrop och förhoppningsvis når ni målet. Det lag som avslutar sitt projekt först vinner och får gå och koka mer kaffe åt de andra eller något annat skoj. Det är ett samarbetspel snarare än en tävling och målet är att slutföra projektet.

Deltagare

Projektspelet kan spelas i par, små grupper eller hela patruller. Du kan till och med spela det själv.

DU BEHÖVER:

- En spelplan.
- En spelpjäs per par/grupp/patrull.
- Ett mynt. Detta är er tärning. Bestäm vilken sida av myntet som är två steg och vilket som är ett.
- Lika många pennor och pappersark som deltagare.
- Ett tidtagarur eller ett timglas

Spelets gång

1. Ställ spelpjäsen på "Vad vill vi uppnå?" Bestäm tillsammans vad ni skulle vilja uppnå med projektet: Är det en friluftsutmaning ni ska ordna, eller vill ni göra en samhällsinsats? Skulle ni vilja se världen eller bara göra något kul? (Behöver ni inspiration? Använd rubrikerna och målspåren från Utmaningarna. Finns på sida 91 och framåt.)
2. Ställ er sedan frågan hur ni ska göra för att uppnå syftet? Kasta myntet och välj en metod för att "Brainstorma". (Även om ni får "en etta" även nästa gång behöver ni inte "brainstorma" en gång till. Om ni inte vill.)
3. Så, ska ni kanske bygga en brygga, eller sätta upp en musikal? Fortsätt kasta myntet, flytta ett eller två steg i taget och följ instruktionerna.
4. Flera spelpjäser kan stå på samma ruta samtidigt.
5. Vinnare är de som tar sig runt spelplanen med en så komplett projektplan som möjligt!
6. När ni har spelat spelet kan ni välja att göra något av ert projekt eller klura ut en ny idé. Projektspelet har förhoppningsvis gett er inspiration och ett smakprov på de svårigheter och roliga grejer som en projektresa kan bjuda på.

Extra regel: Spelar flera grupper på samma gång tar "motståndslaget" tiden när ni löser uppgifterna.

Ni hittar en erfaren person som kan hjälpa er och ger er många goda råd. 1 steg fram.

Vad behöver ni lära er? Skriv en lista.

Utse projektledare och övriga roller ni kan tänkas behöva under projektet.

Bestäm hur ni ska dokumentera projektet

På 2 minuter, få ner så många projektidéer ni kan på ett gemensamt, stort papper. Nyckelord eller bilder; du får förklara för de andra sedan. När tiden är slut sortera, diskutera och välj en av idéerna!

Utse en eller två sekreter. 3 minuter ska ni sedan med så många idéer som ni vill. Sekreterarna skriver ner. Sortera sedan idéerna och välj en.

På 1 minut försök, för er själva, komma på så många olika grejer som ni skulle kunna göra. När tiden är slut berätta i tur och ordning för varandra, sortera idéerna och diskutera er fram till ett alternativ. Se till att alla får prata!

Skriv varsin idé på en bit papper. Skicka pappret till nästa person som skriver något för att utveckla idéen. Skriv det första som du tänker på. Lapparna går runt tills alla har skrivit. Diskutera idéerna och välj en.

Start!

Vad vill vi uppnå? Välj rubrik, målspår och utvecklingsområde.

Ni hittar en erfaren person som kan hjälpa er och ger er många goda råd.
1 steg fram.

Gör en HUPP-lista! (se sid 82)

Vad behöver ni lära er? Skriv en lista.

Utse projektledare och övriga roller ni kan tänkas behöva under projektet.

Projektledaren orkar inte med att göra allt själv! Gå tillbaka två steg och delegera ansvaret!

Scoutmag skriver en artikel om ert projekt. 2 steg fram

Bestäm hur ni ska dokumentera projektet

På 2 minuter, få ner så många projektidéer ni kan på ett gemensamt, stort papper. Nyckelord eller bilder; du får förklara för de andra sedan. När tiden är slut sortera, diskutera och välj en av idéerna!

Utse en eller två sekreterare. Under 3 minuter ska ni sedan komma med så många idéer som möjligt. Sekreterarna skriver ner allt de hör. Sortera sedan idéerna och välj en.

Projektet drar ut på tiden eftersom ni inte har bestämt någon tidsplan. Gå tillbaka och gör det!

På 1 minut försök, för er själva, komma på så många olika grejer som ni skulle kunna göra. När tiden är slut berätta i tur och ordning för varandra, sortera idéerna och diskutera er fram till ett alternativ. Se till att alla får prata!

Skriv varsin idé på en bit papper. Skicka pappret till nästa person som skriver något för att utveckla idén. Skriv det första som du tänker på. Lapparna går runt tills alla fått tillbaka sin lapp. Diskutera idéerna och välj en.

En av era finansiärer är jättenöjd med er hemsida och lovar mer pengar om ni lägger ut deras logotyp. Två steg framåt.

Start!

Vad vill vi uppnå? Välj rubrik, målspar och utvecklingsområde!

Bestäm START- och STOPP-datum.

Hur ska ni redovisa projektet?
För vem?

Eventyrarledarna vill att ni
summer och berättar om ert
projekt. Ni får presentkort på
mat och två steg framåt.

Era finansörer är jättenöjda
med bildvisningskvällen och
ni får en tusenlapp extra till
nästa projekt.

Brainstorma finansieringsidéer! Få ihop så
många idéer för hur ni ska få ihop pengar
ni kan på 2 minuter. Skriv en lista!

Er blogg vinner pris. Två
steg fram!

Ni får magsjuka och missar en veckas
jobb. Tillbaka ett steg.

Gör en tidsplan!

Ni glömde bjuda in en av
dem som hjälpt er! Ett steg
tillbaka.

Hoppsan! Ni glömde söka
tillstånd. Gå tillbaka till HUPP-
listan!

Lokaltidningen gör ett repor-
tage. Som resultat kontaktas ni
av ett företag som vill sponsra
er. Gå två steg fram.

Ingen har bokat biljetterna! Gå
tillbaka till "välj projektledare!"

Ni får massor av beröm. Fyra steg
framåt!

En av era finansörer vill se hur det
går för er. Om ni inte har valt ett
sätt att dokumentera projektet, gå
tillbaka och gör det!

Pengarna är slut! Gå tillbaka till
listan med finansieringsidéer och
kom på minst två nya sätt att
skaffa pengar.

mål!

Dags att summera, reflektera och fira!

ALLA kan hjälpa till med något

Sjöbo scoutkår har fått 100 000 kronor i bidrag till sitt miljöarbete. Patrullerna jobbar i projekt, och utmanarna har upfunnit en portabel kylbox som drivs på solceller.

En giftfri miljö, levande skogar och minskad klimatpåverkan. Det är delar av riksdagens 16 miljömål, som är basen i Sjöbo scoutkårs projektarbete. De olika patrullerna jobbar med olika projekt – äventyrarna gör vindkraftverk medan utmanarscouterna konstruerar en solcellsdriven kyllåda att ta med på läger, och planen är att så småningom också styra upp en bränslesnål vedeldad spis.

Bland mycket annat – kåren har fått ett bidrag på 100 000 kronor av Region Skånes miljövärdssfond! 16-åriga utmanarscouten Timmie Nilsson berättar:

– Vi håller på och konstruerar en kylbox som drivs av solceller. De viktigaste orsakerna till att vi bygger den är att vi ville göra något miljövänligt och att vi behövde något som gör att vi slipper slänga en massa mat. Det gör man alltid när man är på sommarläger annars.

Hur kom ni på idén?

– Vi brainstormade kring vad vi kunde göra för miljön, och kom fram till att det behövdes någon slags matförvaring. Vi hade olika idéer på hur den skulle se ut – ett förslag var en rygg-säck, ett annat förslag var en liten vagn. Till slut blev det en grej som är både och! Man kan antingen ha den på ryggen eller rulla den. Och så drivs den av solceller och håller maten kall.

Hur delade ni upp arbetsuppgifterna?

– Någon som har bra kontakter kan beställa delarna billigt. Vi har några i patrullen som har koll på energi, de fixar den tekniska biten. Min uppgift är att teckna och göra skisserna av konstruktionen. Men alla är med såklart, även de som inte har några specialkunskaper kan hjälpa till med något!

Hur redovisar ni projektet?

– Vi redovisar skriftligt efter varje delmål. Vi skriver ner vad vi har gjort, hur vi har tänkt och planerat och hur mycket vi har arbetat med projektet.

Hur långt har ni kommit?

– Vi jobbar med delmål, och nu är vi klara med idéstudiet och har ritat skisserna. Vi behöver redovisa det vi gjort hittills för att få pengar till att köpa delarna.

Vad är slutmålet?

– Vårt mål är att vi ska vara klara till sommaren, vi vill ta med oss kylboxen till ett kår-läger som är precis innan sommarlovet. Sen kanske vi kan ta med oss den till fjällen också när vi åker dit senare i sommar.

Om resultatet blir bra kanske vi kan lära andra hur man gör sen. Om inte så är det ju ändå viktigast att det var kul att genomföra projektet!

Var börjar vi?

- En rubrik eller tema
- Några målspar som ni vill fokusera på
- En idé om vad ni vill göra

Utmaningar

Vill du utmana och bli utmanad? För utmanarscouter finns projekt med vissa ramar som kallas utmaningar. Två av utmaningarna gör du ensam och resten tillsammans med andra. För alla utmaningar finns ett speciellt märke och i det här kapitlet finns allt du behöver veta

Någon gång kanske ni gör en insats för de hemlösa och en annan gång deltar i planeringen av er scoutkårs sommarläger. Båda dessa projekt och de allra flesta andra hjälper er att utvecklas som människor i patrullen. Såklart ska det här vara kopplat till målspår och målen för er åldersgrupp (läs mer om målspår på sidorna 27-47). Ett bra sätt att planera och genomföra er verksamhet är att göra det i form av utmaningar.

Utmaningar en typ av projekt med vissa givna ramar som hjälper dig och din patrull att planera, genomföra och reflektera över era aktiviteter. Vissa aktiviteter passar bättre att genomföra rakt upp och ner, som t.ex. den där fikakvällen eller badutflykten, medan andra är bra att genomföra som utmaningar. Det finns två typer av utmaningar – personliga och gemensamma.

Det finns två personliga utmaningar, den ena gör du i början av din utmanartid och den andra i slutet. De är till för att du ska få fundera kring var i din personliga utveckling du står, vilka

områden du är riktigt bra på och vilka delar du behöver träna mer på.

Den andra typen av utmaning är de som du gör tillsammans med din patrull. Det är de som dominerar din utmanartid och som ni utformar tillsammans så att ni får riktigt kul och lär er massor.

Grundidén, som du kommer att kunna läsa mer om på följande sidor, är att ni väljer en rubrik eller ett tema som låter kul och som triggat igång er fantasi. Sedan fyller ni på med de områden ni vill utvecklas inom (målspår) och utformar sedan själva aktiviteten.

Både planeringen, själva genomförandet och reflektionen efteråt är en del av utmaningen. För er som vill finns det tygmärken som ni kan koppla ihop med er utmaning.

På sidorna 98-105 finns några exempel på utmaningar som ni kan använda som inspiration. Om ni vill kan ni också genomföra dem som de är - resultatet blir ert eget ändå, och era reflektioner är unika för er!

PERSONLIGA UTMANINGAR

Din tid i utmanarscouterna inleds och avslutas med två utmaningar som du gör på egen hand. De är lite mer styrda än de övriga utmaningarna, för att hjälpa dig att komma igång. Båda utmaningarna går ut på att fokusera på din egen personliga utveckling: först genom att tänka

igenom vilka områden som du som person behöver arbeta med, och sedan genom att följa upp hur det har gått ett par år senare. Tanken är att du ska få samla ihop och fundera igenom vad du lärt dig i och utanför Scouterna och få koll på din personliga utveckling.

KÄNNER DET OTÄCKT ATT VARA ENSAM?

- Om det bara känns lite otäckt – utmana dig själv och våga testa! Det är genom att klara av saker man först inte trodde man kunde göra som man växer. Du kan se till att ni är i närheten av varandra, så att ni kan träffas om det behövs.
- Om det känns alldeles för otäckt – gör hajken tillsammans med en kompis, men var helt tysta under tiden. Att färdas, slå läger och laga mat ihop utan att prata med varandra är också en ny utmaning för de flesta!

Utmana dig själv: Början

Den första personliga utmaningen är en ensamhajk, där du är för dig själv i naturen i ett dygn. Du lagar din egen mat, och sover ensam en natt. Ha med dig din utmanarbok ut, och läs igenom texterna om de 14 målsparen ordentligt. Sprid ut läsningen under dygnet, så att du bara läser om ett målspar i taget. När du har läst om ett målspar fyller du delen som handlar om det målspar i ditt profilkort som du hittar på utvikssidan i början av boken. Då får du chans att verkligen tänka igenom vad det målspar betyder för dig och hur långt du har kommit i din utveckling inom det målspar.

Du och dina patrullkompisar gör era ensamhajker samtidigt, och så pass nära varandra att ni efter ett dygn träffas allihop på samma ställe. Där avslutar ni hajken tillsammans, och pratar om vad ni tillsammans vill göra och ha ut av er tid i utmanarna. Ni behöver inte berätta för varandra vad ni skrivit i era profilkort om ni inte vill, men du har förstås det du vill arbeta med i bakhuvudet när ni sätter upp era gemensamma mål. Skriv ner vad ni kommer överens om och spara det, till exempel i patrullyan eller på patrullbloggen.

När det kommer in nya scouter i patrullen i början av ett scoutår får de naturligtvis göra sina ensamhajker och fylla i sina profilkort. Ni som har gjort det innan kan välja att göra om det igen, och följa er utveckling år från år i profilkorten. Ni som är gamla i patrullen kan också börja hajken tillsammans och förbereda en välkomstceremoni eller fest för de nya när de kommer till samlingspunkten. När ni träffas kommer ni allihop, nya och gamla utmanare, överens om vad ni ska fokusera på under året.

Utmana dig själv: Fortsättningen

När det är dags för dig att lämna utmanarscoutern gör du en andra personlig utmaning. Tanken med den är att titta tillbaka på din tid som utmanare och reflektera över hur du har utvecklats och vad du har lärt dig. Precis som den första personliga utmaningen är det här något du gör ensam och med dig själv i fokus, fast dina patrullkompisar finns med i bakgrunden.

Den andra personliga utmaningen handlar om att synliggöra din utveckling. Den kan vara upplagd som en hajk, en heldag i scoutlokalen, eller utspridd på några kvällsmöten.

Till att börja med tittar du återigen igenom texterna om målspåren, för att ha dem i färskt minne. Sätt dig för dig själv, ta god tid på dig, och fyll i det andra profilkortet som finns på utvikssidan i slutet av utmanarboken. Det handlar om var du känner att du står nu i din utveckling. Det här kan vara ganska tungt – ta något eller några målspår i taget och pausa emellan.

När du är färdig med alla målspåren jämför du det du skrivit i ditt andra profilkort med det du skrev i det första, som du fyllde i under den första personliga utmaningen med ensamhajken. På vilka områden har det hänt mycket? På vilka områden känns det som att det inte har gått lika fort? Välj ut något eller några målspår där du är extra stolt över din utveckling, där du känner att du verkligen har förändrats sedan du blev utmanare. Fram till detta moment är du ensam och funderar, men från och med nu kan du och resten av patrullen vara tillsammans, även om ni arbetar på olika saker.

Din uppgift är nu att skapa något som visar utvecklingen du har gjort. Det kanske är en målning, ett collage, en dikt, en skulptur, en sång, en videofilm eller en liten pjäs. Våga släpp loss

och visa hur du känner! En del av utmaningen här ligger i att våga ta sig själv och sin utveckling på allvar, och våga visa det för andra.

När alla är färdiga presenterar ni era skapelser och tankarna bakom för varandra i patrullen och för era ledare.

De andra ger dig feedback efter din presentation – håller alla med om att detta är de målspår som du utvecklats mest inom? Vad tycker de är det viktigaste som hänt med dig, och vad har du för svagheter att arbeta vidare med? Detta är en utmaning för er allihop: att ge och ta konstruktiv kritik. Stötta varandra genom att visa på både styrkor och svagheter så kommer ni inte bara att utvecklas som personer utan även som grupp!

Du gör den här utmaningen först när du är på väg att lämna utmanarscoutern. Om patrullen är blandad i ålder så att vissa stannar kvar något år till, kan de använda tiden då ni jobbar med utmaningen till att förbereda en avskedsfest för er som slutar. Oavsett om alla eller bara några lämnar åldersgruppen, bör ni ha en hejdundrande fest i slutet av den här utmaningen. Fira varandra, er själva, och att ni under era år i utmanarscoutern har utvecklats till bättre och vuxnare människor!

PATRULLUTMANINGAR

Patrullutmaningarna utformar ni tillsammans i patrullen utifrån några givna ramar. Ramarna är ett hjälpmedel för att ni ska kunna planera era projekt och utvecklas maximalt när ni genomför dem. Ofta kommer era utmaningar sträcka sig över en längre tid, och därför kan man säga att de blir lite som de yngre åldersgruppernas deltagarmärken.

I vilken ordning ni väljer de här byggstenarna spelar inte så stor roll, men ofta kan det vara enklast att göra det i just den ordningen: rubrik – målspar – typ av aktivitet.

Läs igenom rubrikerna här intill. Fundera på vad orden skulle kunna betyda. Utveckla – som i utveckla miljön, er uthållighet eller ert samarbete? Våga – som i våga hoppa fallskärm, våga tro på Gud eller våga visa sina känslor mer? Rubrikerna kan betyda mycket och endast er fantasi sätter gränserna. Även de mest långsökta kopplingar är okej! Det viktigast är att ni tänker igenom och motiverar för er själva hur ni kopplar ert projekt till rubriken. Dokumentera era tankar!

Bläddra sedan tillbaka till kapitel ”Mål att sikta på” sida 27 och läs om målspar. Tänk igenom vilka av målsparen ni vill jobba med under den här utmaningen. Ta era profilkort som ni fyllde i under den första personliga utmaningen till hjälp – men såklart behöver ni inte visa dem för varandra om ni inte vill. Välj mellan tre och fem målspar från minst två av ballonggrupperna (se sida 26), då får ni en bra blandning att jobba med.

Nu har ni en rubrik och en idé om vad den betyder för er och ett antal målspar att jobba mot. Dags att hitta på vad ni ska göra! Är det en manifestation, fjällvandring eller teaterpjäs? Spåna fritt och diskutera med varandra i patrullen. Variera er mellan utmaningarna – det är viktigt att inte alla utmaningar blir hajker eller samhällsaktioner.

Mål för er utmaning

Målspåren ger svar på vad ni ska sikta på för hela er utmanartid. Men nu ska ni också sätta upp enskilda projektmål för er utmaning. Dessa ska vara på en tydlig och konkret nivå, så att ni kan utvärdera dem efteråt. Efter projektet ska ni alltså kunna diskutera och komma fram till om ni uppnått målet eller inte.

Det är också viktigt att ni sätter realistiska mål som ni tror er kunna uppnå. När ni pratat om vad ni vill ha ut av utmaningen så skriver ni ner målen, så ni kommer ihåg dem och så att alla kommer ihåg vad diskussionerna ledde fram till.

När ni väl kommit fram till vad ni vill göra är det lätt att tankarna och planerandet börjar springa iväg, men dra lite i bromsen. En av fördelarna med att jobba i projekt är att kunna sätta upp delmål och planera en bit i taget – det gör att projektet inte blir för stort eller för litet, att slutresultatet blir det ni tänkt er och att arbetsbelastningen i patrullen blir jämt fördelad. Det är lättare att orka ända fram om man tar en bit i taget, och stannar till ibland och kollar kartan så att man är på rätt väg.

Försök formulera ett par projektmål för varje målspar ni valt att fokusera på. Ge gärna er själva i hemläxa att fundera på vad ni själva vill uppnå med just den här utmaningen. Kolla på ditt profilkort igen och fundera på vilket område som du behöver träna mest på och inom vilka områden du kan hjälpa dina patrullkompisar att utvecklas.

Läs igenom beskrivningen av de fyra olika sätten att jobba mot målspåren i kapitlet ”Mål att sikta på” från sida 27 om målspår. Tänk igenom en extra gång hur ni arbetar för att nå era projektmål och jobbar mot målspåren. Variera er gärna. Det går att jobba mot alla målspår på alla arbetssätt!

Nu börjar det roligaste!

Nu har ni lagt grunden till en riktigt bra utmaning för er själva. Nu är det bara det roligaste kvar – att faktiskt göra den! En viktig del i utmaningen är att hela kedjan ”planera – genomföra – utvärdera” ska finnas med. Den hjälper er att komma framåt. Planeringsfasen har ni redan börjat på genom att bestämma vem som är ansvarig för vad, vilka målspår ni ska jobba mot och vad ni ska göra. Gör tidslinjer, planera ert arbete och stäm av då och då så ni vet hur långt ni kommit. Det här kan ni läsa mer om i avsnittet ”Att planera program” från sida 7.

Efter att utmaningen är genomförd är det viktigt att ni lägger tid på att utvärdera den för att det ska kunna bli ännu bättre nästa gång. Vad gjorde ni riktigt bra? Vad kan ni förbättra till nästa utmaning? Planera redan nu hur ni ska utvärdera er utmaning. Väv in målspåren här också – kan ni spela in en film, blogga eller rita er utvärdering istället för att bara fylla i en enkät och diskutera svaren?

Till er hjälp i utvärderingen har ni dokumentationen från hela er utmaning. Att dokumentera är en viktig del och kan göras på en massa olika sätt. För att ert projekt verkligen ska bli en utmaning ska ni även redovisa ert projekt. Hur redovisningen ska se ut är helt och hållet upp till er. Om ni fått pengar till ert projekt av kommunen eller kårstyrelsen vill de ofta ha en skriftlig projektrapport, men ni kan lika gärna presentera vad ni gjort i form av en bildvisning på kårens Thinking Day-firande, som en teater för upptäckarscouterna, en artikel till scouttidningen eller i form av en vernissage för era föräldrar av något ni tillverkat.

FRÅGOR OCH SVAR OM UTMANINGAR

Vad är en utmaning?

En utmaning är en form av projekt som görs av utmanarscoutpatruller. För utmaningarna finns vissa ramar som hjälper er att utföra ert projekt och utvecklas maximalt.

Vad finns det för olika slags utmaningar?

Det finns två typer av utmaningar: individuella och patrullutmaningar. De individuella genomförs enskilt, en i början och en i slutet av utmanartiden, och följer lite fastare ramar. För patrullutmaningarna finns åtta rubriker att välja bland, men innehållet varierar väldigt mycket.

Vilka är ramarna för patrullutmaningarna?

Utmaningen ska genomföras i patrullen, kopplas till målspår, följa kedjan ”planera – genomföra – utvärdera”, dokumenteras och redovisas.

Hur väljer vi målspår?

Målspår väljer ni utifrån vilka områden ni vill utvecklas inom. Ta hjälp av det ni upptäckt om er personliga utveckling i den första individuella utmaningen. Tre till fem målspår är lagom för en utmaning och de bör väljas från minst två av ballonggrupperna (se sida 27).

Vad ställs för krav på våra projektmål?

Ni ska formulera projektmål för er utmaning. Målen ska vara nedskrivna, gå att utvärdera och vara kopplade till målspåren ni valt.

Hur lång är en utmaning?

Hur lång tid en utmaning tar att genomföra bestäms till stor del utifrån vad ni vill göra. En längre hajak med planering innan och uppföljning efteråt, två helger och några kvällsmöten eller cirka 10 kvällsträffar kan vara lagom längd för en utmaning. Om ni ska hinna gå på djupet med målspåren hinner ni max med tre utmaningar per år. Kanske en på hösten, en på våren och en på sommarens läger?

Hur länge kan en utmaning pågå?

Eftersom ni kan ha många andra projekt och aktiviteter än utmaningen på gång samtidigt kan de dra ut lite på tiden. Men det är viktigt att utmaningen inte tar längre tid än ett år – då är risken stor att ni tappar sugen. Ska ni genomföra ett längre projekt är det bättre att dela upp det i olika delprojekt där ett eller flera kan göras som utmaningar.

Hur ska vi dokumentera och redovisa?

Det bestämmer ni själva. Det kan vara bra att planera i förväg hur ni ska redovisa för att kunna anpassa dokumentationen. Vill ni visa en film för äventyrarscouterna om vad ni gjort kan det ju vara smart att dokumentera utmaningen genom att filma eller göra videodagböcker. Ska ni redovisa för någon som ni fått pengar av ställer de säkert vissa krav på i vilken form ni ska redovisa.

Vad menas med kedjan ”planera – genomföra – utvärdera”?

Att alla delar i projektet är lika viktiga del av utmaningen. Det är till exempel inte bara skutseglingen som är utmaningen, utan även att planera rutt, kontakta skutans skeppare, samla in pengar till hyran, planera mat och att fundera igenom efteråt vad som var bra, om ni uppnådde era projektmål och hur långt ni kom mot målspåren. Dessutom behöver alla delarna planeras.

Kan vi göra alla utmaningar på samma sätt och bara byta innehåll och mål?

För att ni ska få en omväxlande och lärorik utmanartid är det viktigt att det inte bara är aktiviteterna som varierar. Rollerna i projektet, arbetssättet, dokumentationen och redovisningen måste också bytas om.

Exempel på utmaningar

Verkar det lurigt? Det behöver inte alls vara svårt. För att hjälpa er på traven kommer här fyra exempel på utmaningar som några patruller gör. Det är för att hjälpa er komma igång och visa hur man kan använda en utmaning för att göra ett bra projekt. Självklart är de här fyra exemplen bara en liten droppe i havet av alla utmaningar man kan hitta på. Släpp loss kreativiteten!

Ledarinspiration - Orka

Utmanarna i patrullen Kaskelotten känner att något har hänt med deras ledare. De har på sista tiden har verkat stressade och energilösa, helt enkelt tappat gnistan i sitt scoutledarskap. Kaskelotten vill därför göra något för att få ledarna att komma ihåg varför de en gång blev scouter och vad de tycker är bra med scouting. De bestämmer sig för att göra det till en utmaning, och väljer rubriken Orka. De vill ju att ledarna ska orka vara scoutledare.

För att komma fram till vad de ska göra för ledarna börjar utmanarna i Kaskelotten med att brainstorma om varför de själva är scouter och vad de tycker är roligast med Scouterna. När de har gallrat bland idéerna är det två saker som känns viktigast: Gemenskap och Fritidsliv. Någon säger att under en spårning med övernattnig får man båda två, och patrullen bestämmer sig för att ordna en inspirationshajk för sina ledare.

Utifrån detta väljer patrullen att utmaningen ska handla om målspåren Relationer, Problemlösning och Självinsikt och självkänsla. De läser om målspåren i boken och fångar upp vissa delar när de sätter upp de här projektmålen:

1. Vi ska ge våra omotiverade scoutledare ny energi, och öva på att ta hand om våra medmänniskor scoutledarna.
2. Vi ska själva förstå, och hjälpa våra ledare att förstå, varför vi gillar att vara scouter.
3. Vi ska minska ledarnas stress och ta reda på varför de är stressade över scouting just nu.
4. Vi ska lösa de problem som säkert kommer uppstå under projektet på ett bra och kreativt sätt.

Kaskelotten sätter nu igång och planerar. Vad ska hända under inspirationshajken? Hur ska de på bästa sätt få fram sitt budskap? Hur ska planeringsarbetet och själva genomförande gå till för att alla i patrullen ska få bidra med det just han eller hon är bra på?

Det är många praktiska saker att tänka på. Patrullen listar en massa frågor och sedan delar upp ansvaret för att lösa dem mellan sig. Vilket datum passar bäst? Fungerar det att ha inspirationshajken på en vardagskväll eller måste den ligga på en helg? Vad ska de äta och hur ska det fixas? Hur ska inbjudan se ut? Vilka kontroller ska de ha under spårningen? Var ska de sova? Hur ska de komma dit?

Kaskelotten bestämmer att kontrollerna på spårningen ska innehålla några av de aktiviteter som patrullmedlemmarna kommer ihåg som höjdpunkter ur sina egna scoutliv. En kontroll blir en hinderbana, en blir ett pyssligt hantverk, och en blir en samarbetsövning där ledarna ska trä ett bildäck över en hög telefonstolpe. Mellan kontrollerna ska det sitta reflektionsfrågor som ledarna får klura på, till exempel "Vad är det roligaste du någonsin gjort i Scouterna?", "Vad får dig att må riktigt bra som scoutledare?" och "Hur känner du i magen på eftermiddagen innan du ska gå till ett scoutmöte?"

Patrullen bestämmer också att på kvällen ska alla närvarande få berätta om hur de blev scouter, och utmanarna får ge sin syn av vad de tycker är bra med scouterna och varför de valt att fortsätta vara scouter. Förhoppningsvis ska ledarna innan hajken är slut känna sig inspirerade och stolta över att vara scoutledare.

När datumet för hajken kommer kör de igång enligt sin planering. Vissa saker går inte alls som de tänkt sig, men det är nästan bara bra – det blir mer av målspåret Problemlösning på det sättet. Ledarna åker hem från hajken med ett leende på läpparna, och Kaskelotten sätter sig ner för att utvärdera sitt projekt. Vad gjorde de bra? Vad kunde de gjort annorlunda? Har de uppnått projektmålen?

Redovisningen gör de i form av en artikel till distriktets tidning. På så sätt kanske de sprider lite inspiration även till andra ledare!

Fjällvandring - Orka

En utmanarpatrull vill göra en fjällvandring, och de vill göra det som en utmaning. Efter en titt i sina profilkort som de fyllde i under den första personliga utmaningen känner de att Fantasi och kreativt skapande, Relationer, Ta hand om sin kropp och Förståelse för omvärlden är målspar som de behöver jobba vidare med.

Relationer jobbar man med nästan automatiskt under en fjällvandring, eftersom man lever så tätt ihop och måste samarbeta. Ta hand om sin kropp kommer också naturligt, eftersom man rör sig mycket, äter annorlunda och lär känna kroppen på ett nytt sätt. De målspar skrivs direkt in i planen. Fantasi och kreativt skapande känns lite mer långsökt, tills någon i patrullen föreslår att de ska göra en Sagan om Ringen-vandring. De andra blir eld och lågor – tänk att vandra fram genom det öde bergslandskapet som Frodo, Sam, Gandalf och de

andra! På väg mot ett avlägset och svåruppnåeligt mål... Att leva sig in i Sagan om Ringen och använda det som symboliskt ramverk för hajken känns som ett jättebra sätt att arbeta med Fantasi och kreativt uttryck. Det hamnar också på listan.

Förståelse för omvärlden, då? Här klurar patrullen ett tag. Att lära sig om olika kulturer, förstå hur världen fungerar...

– Samer! utbrister någon.

Patrullen hänger på – att förstå något om den samiska kulturen och uppleva hur de har det, det är klockrent Förståelse för omvärlden!

Till slut pratar de om hur de kommer att utvecklas och bestämmer ganska enkelt att det handlar om Fysisk och Social utveckling – att bli starkare genom att vandra med packning och att bli bättre på att samspela i gruppen. Efter det väljer de rubriken Orka, som i att orka gå långt.

Patrullen sätter upp sex mål för projektet:

1. Att genomföra en fjällvandring med Sagan om Ringen-tema
2. Att träffa renskötande samer
3. Att få en känsla för hur det är att leva traditionellt samiskt liv i dagens Sverige
4. Att skapa tillräckligt mycket rekvisita och känsla till Sagan om Ringen-temat så att det känns verkligt
5. Att lära känna oss själva bättre fysiskt – vad orkar vi? Hur mycket mat behöver vi?
6. Att fortfarande tycka om varandra när vi kommer hem igen

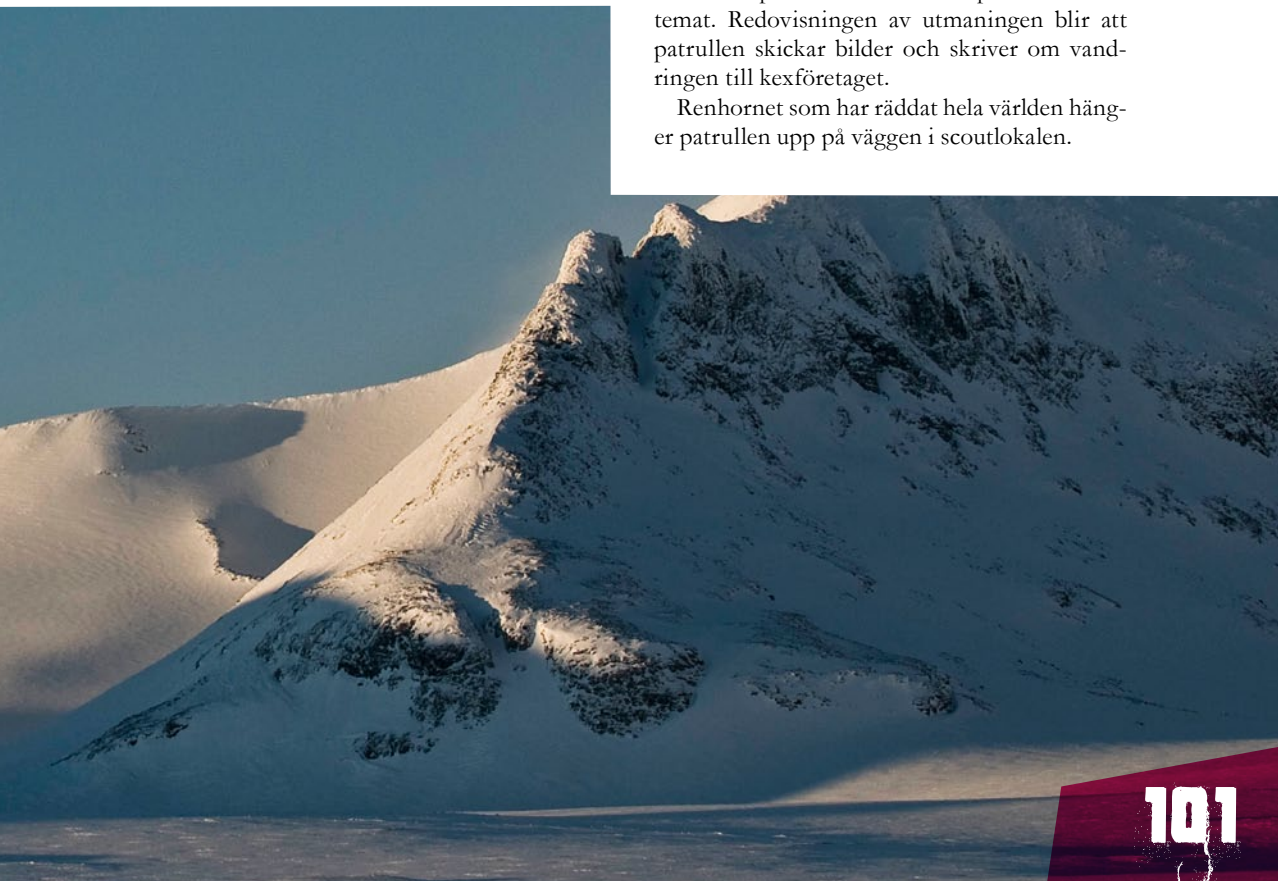
Sedan börjar den praktiska planeringen. Eftersom det är mycket att göra delar de upp ansvaret mellan sig, så att en person är ansvarig för varje område och har några personer med sig. Ansvarsområdena ser ut såhär:

- *Temaansvarig: läsa på böckerna och filmerna, fixa temautrustning, ansvara för stämningen*
- *Platsansvarig: var ska vi gå? Kartor, ruttplanering*
- *Transportansvarig: hur ska vi ta oss dit? Boka biljetter, fixa anslutningar*
- *Kontakt med sameby: vilka samer kan vi få träffa? När, var, hur funkar det? Läsa på i förväg*
- *Utrustningsansvarig: gemensam utrustning, tält, kök, sjukvård*
- *Matansvarig: planera och köpa mat*
- *Ekonomiansvarig: försöka fixa sponsring, samla in pengar och hålla ordning på dem*
- *Projektledare: hålla ihop allt, se till att inget glöms bort*

Under planeringstiden träffas patrullen emellanåt för att stämma av, och få en chans att ta hjälp av varandra. Temaansvarig ordnar en filmmaraton där patrullen ser alla tre Sagan om Ringen-filmerna i sträck, för att komma i stämning. Patrullen syr också likadana mantlar som Frodo och gänget har, och delar ut de rätta smeknamnen – Gandalf, Pippin, Aragorn... Samebyn de får kontakt med blir patrullens avlägsna mål, och de bestämmer sig för att deras viktiga uppdrag är att få med sig en bit renhorn hem. Renhornet kommer att rädda hela världen.

När patrullen har kommit hem igen utvärderar de projektet. De kommer fram till att de faktiskt uppfyllt alla fyra projektmålen, med ett extra plus för det fjärde eftersom de faktiskt gillar varandra ännu mer nu. De garvar lite när de kommer ihåg hur sur Gandalf blev en gång när maten dröjde, men kommer fram till att hon kanske lärt sig mest av alla om att Ta hand om sin kropp och projektmål tre. Ekonomiansvarig hade lyckats få in sponsring i form av dinkelkex till vandrigen, det tyckte både tillverkaren av kexen och patrullen kändes som perfekt mat för temat. Redovisningen av utmaningen blir att patrullen skickar bilder och skriver om vandrigen till kexföretaget.

Renhornet som har räddat hela världen hänger patrullen upp på väggen i scoutlokalen.

Flyktingpolitik – Ta ställning

Patrullen XYZ har bestämt sig för att göra en utmaning, och fastnar för rubriken Ta ställning när de kollar igenom listan. Eftersom flera av medlemmarna i patrullen snart får rösta för första gången, och vill få lite bättre koll på svensk politik. Speciellt intresserade är patrullen av flyktingfrågan.

XYZ vill att projektet ska vara kopplat till målspåret Krittiskt tänkande för att de ska granska partiernas budskap, Egna värderingar för att de ska känna efter vad de själva tycker, Fantasi och kreativt uttryck för att de vill skapa något av resultatet, och Aktiv i samhället för att de vill sprida resultatet till andra och hjälpa dem med information.

De kommer överens om följande mål för projektet:

- Att förstå vad partierna egentligen tycker i flyktingfrågan, och vad de vill göra på området
- Att bli bättre på att genomskåda politikerprat och valfläsk
- Att ta reda på vad vi själva tycker i flyktingpolitikfrågor
- Att jämföra det partierna står för med scoutings värderingar
- Att presentera det vi kommer fram till på ett kul och lättillgängligt sätt för andra

Först vill patrullen undersöka vad alla partierna står för när det gäller flyktingar och invandring. Undersökningen ska de göra dels genom att kolla på partiernas hemsidor och läsa debattartiklar som de har skrivit, och sen ska de träffa och intervjua partierna.

Efter det ska de diskutera igenom vad de fått reda på, och försöka presentera resultatet på ett kreativt och kul sätt på sin patrullblogg, till hjälp för andra unga som behöver lära sig om politik.

För att få struktur i sin undersökning vill patrullen ha några mer specifika frågor som de ska få alla partierna att svara på. De börjar med att gå en runda då alla får säga vad de spontant tänker på när de hör talas om invandrapolitik.

Ämnena som kommer upp då är till exempel apatiska flyktingbarn, Fort Europa, en klasskompis till Sanna som gick i hennes klass i ett år och sen var tvungen att åka tillbaka till Irak, och segregering. Utifrån detta bestämmer patrullen att de ska ta reda på följande saker om alla partierna:

1. *Hur vill partiet arbeta för att barn till asylsökande ska må bra?*
2. *Vad tycker partiet om att utvisa barn som har börjat i svenska skola?*
3. *Vad tycker partiet om EU:s asylpolitik?*
4. *Hur ställer sig partiet till segregering, och gör de något för att motverka det?*

XYZ skriver upp de fyra frågorna på stora papper som de sätter högst upp på väggarna i patrullyan. De tänker att de kan använda väggarna som fyra stora anslagstavlor och samla information om frågorna på respektive vägg.

Patrullmedlemmarna bestämmer att de ska läsa på varsitt partis hemsida tills de träffas nästa gång. På nästa möte sätter de upp den info de hittat på väggarna och pratar om vad de har läst, så att alla har lite koll på alla partierna. Sedan delar de upp sig, så att några bokar träffar med politiker från de olika partierna i kommunen, medan några söker på nätet efter debattartiklar som de olika partierna har skrivit om flyktingpolitik.

Nästa gång XYZ träffas använder de artiklarna som de hittat. Patrullen testar åsikterna i rollspel, för att se hur det känns att själva argumentera för de åsikter som framförs i artiklarna. I ett annat rollspel testar de att vara medlemmar i olika partier och scouter, där de som spelar scouter försöker argumentera för Scouternas värderingar. En i patrullen filmar alltihop – det kanske kan användas till hemsidan efteråt? Artiklarna och lite foton från kvällen hamnar på väggarna i patrullyan.

XYZ får komma till ett möte i kommunfullmäktige där vissa frågor kring flyktingpolitik ska behandlas, och där de efteråt får intervjua representanter för alla partierna, även Sverigedemokraterna som sitter i kommunfullmäktige i

XYZ:s kommun. Scouterna fotar, tecknar av och antecknar vad som händer under fullmäktigemötet, och alla filmar intervjuerna efteråt med sina mobilkameror. Det som finns på papper sätter de sedan upp på väggarna i patrullyan, som vid det här laget börjar bli rätt fullproppade.

På nästa scoutmöte diskuterar patrullen igenom de fyra frågorna en gång till. Vad tycker partierna egentligen? Och vad tycker de själva? Vilka argument är bra och dåliga? Därefter börjar de sammanfatta och presentera vad de kommit fram till. Några skriver ihop texter om alla partiernas åsikter. Några andra redigerar ihop filmklippen till en film som presenterar partiernas åsikter och kopplingen till scoutings värdegrund. Någon väljer ut och laddar upp foton och patrullens webmaster ser till att allt läggs ut på patrullbloggen. Detta är patrullens redovisning av projektet. Filmen är de så nöjda med att de också laddar upp den på youtube.

Projektet avslutas med en ceremoni där scouterna en och en går in i patrullyan med alla foton, artiklar, texter och teckningar på väggarna, och spenderar fem minuter där ensam med att ta en sista titt på alltihop. Sedan säger scouten högt för sig själv:

– Om jag skulle rösta nu och bara tänka på flyktingpolitiken, så skulle jag rösta på...

Läger utomlands – Utforska

Utmanarpatrullen Voyager vill arbeta med målspåren Förståelse för omvärlden, Existens och Känsla för naturen. De har först inga idéer om vad för slags projekt de vill göra, men efter lite surfande på scoutsidor på nätet hittar de ett läger som de katolska scouterna i Frankrike ordnar i sommar. Lägre ska hållas på franska atlantkusten, där ingen i patrullen har varit. Därremot är det flera i patrullen som läser franska i skolan, och lägrets hemsida finns också i en engelsk version.

Voyager känner att det här är något för dem. De tror att lägre kommer ge dem mycket bättre Förståelse för omvärlden eftersom de ska leva ihop med franska scoutar en vecka och lära sig om hur de är, gör och tänker. Eftersom lägre är katolskt kommer de säkert få sätta tänderna i en del Existensiella frågor, både under bibelstudier och andakter som ordnas under lägre och i mötet med de katolska scouterna och deras livsåskådning, eftersom ingen i Voyager är katolik. Känsla för naturen hoppas patrullen utvecklas inom genom att befinna sig i en ny naturtyp – atlantkusten – och lära sig uppskatta den. När de kollar i listan över rubriker känns Utforska klockren: de vill ju utforska Frankrike, katolicismen och naturen på Atlantkusten.

Voyager bestämmer projektmål genom att var och en i patrullen skriver ner det viktigaste de vill lära sig eller uppnå under projektet, kopplat till målspåren. Sedan slår de ihop de enskilda målen till en gemensam lista, och kollar så att alla i patrullen kan stå för alla mål, även om de inte kommer jobba aktivt mot alla målen själva.

Så här ser listan ut:

- *Våga prata franska!*
- *Bada i Atlanten och känna tidvattnet.*
- *Känna efter om jag vill bli katolik.*
- *Fatta varför alla unga i Frankrike verkar ha tandställning.*
- *Orka lyssna på allt bibelsnack.*
- *Lära mig minst tre nya fågelarter som inte finns hemma.*
- *Få åtminstone en fransk kompis som jag kommer hålla kontakt med efteråt.*

Under terminen då Voyager förbereder Frankrikesan är det mycket fokus på praktiska saker. Hur ska de få ihop pengar, hur ska de ta sig dit, hur anmäler man sig till lägre, ska de stanna kvar efteråt? De delar upp uppgifterna mellan sig och hjälper varandra. Patrullen öppnar ett konto på resedagboken.se där de skriver och lägger upp bilder på det de gör även under förberedelserna.

Voyager delar också upp ansvaret för att få med alla tre målspåren även under planeringen. En i patrullen har varit på språkresa i Frankrike tidigare – hon håller en nybörjarkurs i franska för att alla i patrullen ska kunna prata åtminstone litegrann. Någon ansvarar för att underhålla patrullen med några franska temakvällar under terminen: de kåkar ostron, kollar på fransk film och besöker en grannkår som har haft utbyte med Frankrike tidigare för att höra om det är något speciellt de borde tänka på. Några andra läser på om vad katolicism är och vad som skiljer den från andra kristna inriktningar, och berättar om det för resten av patrullen. En söndag åker de till staden i närheten där det finns en katolsk kyrka och är med på en gudstjänst för att känna efter hur det känns. Voyager gör också en övernattnings i kårens stuga vid havet, för att ha den svenska kusten i färskt minne när de åker ner. De sticker ner en linjal i strandkanten och mäter skillnaden i ebb och flod så att de ska kunna jämföra med tidvattnet vid lägerplatsen.

När de kommer hem efter lägre utvärderar de projektmålen genom att i tur och ordning berättar om hur de tycker att de uppfyllt "sitt" mål.

Efter att personen som föreslagit målet pratat får de andra fylla i, och säga om de också jobbat mot eller nått det målet. De läser också texterna om målspåren igen, och gör en tumme (se rutan här intill) för att visa hur mycket de utvecklats inom respektive målspår under projektet. Voyager utvärderar också det praktiska. Funkade allt som det skulle? Lyckades de samarbeta? Ska de göra något annorlunda nästa gång?

Redovisningen av projektet blir patrullens resedagbok som nu är proppfull med texter, bilder och citat från projektet och resan. De kollar igenom alla inläggen tillsammans en gång och minns och fnissar ihop. Det blir ett slags avslutningsceremoni för att markera att utmaningen är slutförd.

TUMMEN

— EN REFLEKTIONSÖVNING

Ställ en fråga där svaret kan graderas, till exempel "Hur mår du just nu?" (kasst – inget vidare – okej – bra – toppen) eller "Hur mycket har du lärt dig?" (inget – lite – en del – mycket). Räkna till tre och räck fram era tummar. Håll din tumme så att du svarar på frågan – rakt ner betyder kasst, rakt upp betyder toppen.

Fler idéer

Till er utmaning väljer ni en av de åtta rubrikerna nedan, för att hjälpa er igång och inspirera er till ett varierat program. Varje rubrik kan bli nästan vilket projekt som helst! Galna och långsökta kopplingar till rubrikerna går precis lika bra som enkla och självklara. Några exempel på vilket innehåll rubrikerna skulle kunna fyllas med hittar ni här, och listan kan göras hur lång som helst. Ni bestämmer!

Engagera

- Ordna en inspirationsdag för kåren eller distriktet med inbjudna föreläsare
- Engagera fler i Scouterna – gör en rekryteringsturné på skolor eller få föräldrar att engagera sig mer i er kår
- Äng-agera: sätt upp en friluftsteater, eller hjälp till att hålla naturbetesmark öppen
- Engagera er i ett nationellt projekt, till exempel genom att ta ansvar för ett delområde i planeringen av ett större läger
- Ordna sponsring till er scoutkår eller ert läger
- Sälj korv till förmån för katastrofoffer
- Samla skräp, städa en strand eller en vägren
- Nattvandrade eller nätvandrade
- Engagera er i sjöräddningen eller fjällräddningen
- Testa att vara aktiv i Röda Korset eller någon annan organisation under en termin. Jämför med hur det är att vara med i Scouterna
- Planera och håll en kurs i något ni är bra på
- Skapa något vackert samtidigt som ni engagerar er i en kampanj som pågår; till exempel att sy världens största lapptäcke mot AIDS (aidsquilt.org) eller visa för makthavare att halten koldioxid i atmosfären inte får bli högre än 350 ppm (350.org)
- Engage tractor beam – var temaansvariga för kårens sommarläger och gör det bästa Star Trek-läget någonsin.

Våga

- Testa friluftsmetoder ni aldrig provat förut, till exempel isklättring, mountainbiking eller forspaddling
- Bygg en höghöjdsbana
- Åk tillsammans och gör sådant som någon i patrullen är rädd för – klappa ormar, åk hiss, prata med främlingar, sjung karaoke. Turas om så att alla i patrullen får utmana sin rädsla i gott sällskap under terminen.
- Hajk med tema vågor – gör någon vattenaktivitet ni inte känner er helt bekväma med.
- Våga stå för att du är kristen, scout, gay, medel-svensson, dansbandsälskare eller något annat du brukar hålla lite bemtligt. Använd era möten till att följa upp hur det går, peppa varandra, och ge varandra nya utmaningar.
- Rekrytera – våga fråga era kompisar om de vill hänga med till Scouterna och planera något kul för dem.
- Tema elektromagnetiska vågor. Undersök de olika våglängderna och områden där de dyker upp – röntgen, microvågsugn, el, mobiltelefoner, ögat, kärnkraft...
- Våga fråga: relationstema. Bjud in personer som ni tror har något att säga om relationer. Våga fråga dem, era ledare och varandra om kärlek och sex.
- Bygg en stor koldioxidvåg till scoutlokalen där ni kan illustrera hur mycket koldioxid olika aktiviteter släpper ut. Gör en koldioxidbudget för kåren och visa på vågen hur ni följer den
- Var helt tysta en helg när ni är på hajk, och våga möta er själva
- Sätt er själva i situationer ni inte är vana vid, testa nya subkulturer och häng med andra gäng
- Våga vara scoutledare för yngre scouter
- Våga vägra
- Väg de sopor kåren slänger under en vecka. Försök minska sopmängden, och gör om samma mätning efteråt

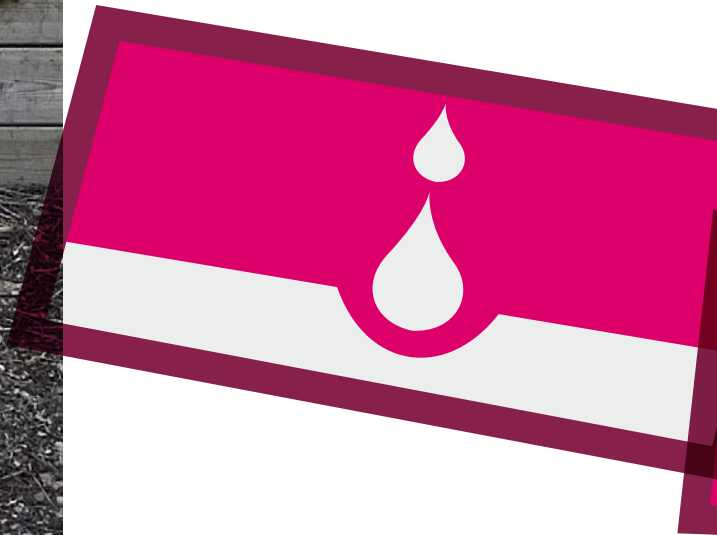
Ta ställning

- Gör en kampanj för att få folk att bli nykterister eller att tänka över sitt drickande.
- Undersök till olika sorters mat, till exempel krav-märkt, GI, närproducerad, kosher, modifierad, vegetarisk, eller E-nummer och diskutera vad ni vill äta och vad ni inte vill äta. Jämför smak, kostnad, miljö- och samhällspåverkan.
- Bygg ett jättestort pionjärarbete (en ställning).
- Diskutera olika ställningstaganden med andra. Alla tar ställning för vad de tror på och tillverkar något, till exempel ett halsband som symboliserar det.
- Ge kroppen nya ställningar – testa exempelvis yoga, fäktning och balett.
- Ta ställning mot mobbing. Håll temakvällar, gör studiebesök och öva på att säga ifrån.
- Gör en hinderbana, ordna kårmästerskap i att springa den.
- Ordna en demonstration för en fråga ni tagit ställning i.
- Planera en hajk för upptäckarna med tema Ta ställning, som innehåller till exempel värderingsövningar och demokratirollspel.

Påverka

- Påverka samhället i en fråga ni brinner för – skriv insändare, blogga, kontakta politiker.
- Få scoutkåren att börja sopsortera.
- Tänk efter hur och när ni påverkar de yngre scouterna i kåren, och gör ett projekt av att vara så goda förebilder ni kan!
- Gör en sambällsinsats.
- På verket – besök vattenreningsverket och gör ett projekt kring rent vatten, eller ett kraftverk och gör ett projekt om energi.
- Var opinionsbildare och gör ett projekt inom något ämne ni brinner för
- Gör ett projekt kring social påverkan – till exempel grupptruck, eller undersök hur ni påverkar andra människor – vad ni får för reaktioner om ni ser ut på olika sätt? Klädd i business outfit, slöja, luvtröja, sittandes i rullstol.
- Minimera miljöpåverkan från ert scoutläger.
- Rekrytera – påverka andra att börja i Scouterna!
- Påverka kroppen – se vad som händer om ni tränar mycket, äter speciell mat, dricker jättemycket vatten, sover för lite...
- Påverka – vallfärda till Rom för att träffa påven
- Påverka er scoutlokal – måla om, fixa nya gardiner eller gör något annat för att piffa upp.

Orka

- *Gör en hajk där ni får tänja era fysiska gränser*
- *Orka lyssna: Ta kontakt med och stötta en organisation som hjälper andra människor*
- *Gör en samhällsinsats och orka fortsätta fast det ibland är trögt att påverka samhället*
- *Orka-n – ge er ut på bösthajk i hårt väder, undersök väderfenomen eller samla in pengar till offer för en naturkatastrof*
- *Åk på lajv och ha rollfigurer som är exempelvis Orcher - kanske Orch A? Sy de rätta kläderna och förbered era rollkaraktärer noggrant.*
- *Ååh men orka! – undersök vad ni och andra tycker är jobbigt.*
- *Ge nyårslöften och hjälp varandra att orka hålla dem. Orkar ni hålla scoutlöftet?*
- *Lägg upp ett träningsprogram och följ det. Testa om ni orkar mer i slutet än i början av utmaningen.*

Hjälpa

- *För statistik över era goda gärningar och gör en god-gärnings-bok*
- *Gör en insamling till något gott ändamål*
- *Fördjupa er i första hjälpen och bli certifierade inom hjärt-lung-räddning*
- *Ha tema issäkerhet, rädda varandra ur isvakar och träna extra i badhuset. Avsluta med en skridsko-hajk.*
- *Gör en hajk eller aktivitet för andra scouter eller icke-scouter*
- *Fråga frivilligorganisationer, till exempel härbärgen för hemlösa eller kvinnojourer om de behöver hjälp med något.*
- *Bli hjälpt. Fundera över vad ni behöver hjälp med, som patrull och som individer, och hitta någon som kan hjälpa er. Ni kan till exempel skaffa mentorer eller bjuda in någon som är grym på gruppdynamik om det är lite dålig stämning i patrullen.*
- *Ordna läxläsning*
- *Lek med barnen på barnsjukhuset*
- *Gör ett projekt kring kärlek och 60-tal med utgångspunkt i Beatleslåten Help!*
- *Bygg något som hjälper djurlivet i ert område på traven, till exempel en bikupa, ett foderbord eller en groddamm.*
- *Gör en film som visar vem som behöver hjälp i samhället idag.*
- *Välj ut några olika hjälporganisationer och granska vad de håller på med egentligen. Vilka verkar vettigast? Vilka skulle ni kunna tänka er att ge pengar till?*

Utveckla

- Lär er origami. Vik tranor till Hiroshima eller sälj dem till förmån för atombombens offer. Lär er om atomvapen.
- Utveckla demokratin i er kår genom att göra kårstämman roligare och mer lättillgänglig
- Välj vilket ämne som helst som intresserar er och utveckla det genom att lära er mer om det.
- Utveckla nya aktiviteter eller en ny tradition till scoutkåren.
- Gör ett coolt läger
- Utveckla er syn på livet: intervjua folk som är döds-sjuka eller har haft nära-döden-upplevelser, prata med gamla människor, intervjua barnmorskor om livets början
- Ta fram en miljöpolicy för er kår
- Utveckla scoutlokalen – måla om, bygg en handi-kapppramp eller installera solvärme.
- Hitta på nya sätt att få in pengar till kåren, utveckla basaren, valborgsmässofirandet eller vad det kan vara till något häftigare
- Webbutveckla: gör en schysst hemsida för patrullen
- Håll utvecklingssamtal med varandra i patrullen, hjälp varandra att se era starka och svaga sidor
- Utveckla nya metoder för att rekrytera nya medlemmar i olika åldrar

Utforska

- Testa caving, att utforska grottor
- Jämför olika informationskällor, till exempel tidningar med olika politisk inriktning, olika nyhetskanaler och olika lexikon, som Nationalencyklopedin, Wikipedia, Conservapedia.
- Utforska en annan kultur
- Forska ute – hitta exempelvis 100 mossarter och gör ett herbarium
- Upptäck friluftsforskning – finns det något ni kan ta med er i ert friluftsliv?
- Utforska en ny naturtyp eller ny miljö
- Utforska den andliga världen – besök samlingspunkter för olika trosinriktningar och ställ massor av frågor, också till er själva
- Ha rymdtema: kolla på stjärnor, bygg en modell av solsystemet, läs Ljftarens guide till galaxen högt i slutet av varje möte och åk till Esrange Space Center i Kiruna eller Rymdobservatoriet i Onsala på hajk.
- Utforska öde öar, gör en hajk med Robinson Crusoe-tema
- Samla in pengar för att ni ska kunna gå Explorer Belt eller åka på en utbytesresa till ett annat land
- Utforska scoutings organisation, nationellt och internationellt.
- Gör en vindsröjning i kårlokalen och utforska kårens historia
- Släktforskning

Gör nå't!

Tycker du att allt står rätt till i världen? Vet du hur du kan påverka om du tycker något är fel? I det här kapitlet har vi samlat lite tips på hur vi tillsammans kan bidra för att skapa en bättre värld genom aktiva insatser i samhället. Det kommer också tips för hur man kan skriva en motion eller påverka vad politikerna beslutar. Bestäm dig för vad du tycker och agera!

Vad kan vi göra åt världen?

Elände, elände, elände och åter elände. Svält, klimathot, krig, övergrepp och naturkatastrofer. Och så undrar vissa varför inte så många läser tidningar och ser på nyheter! Det är lätt att börja tro att det inte är någon idé att engagera sig. Varför skulle du kunna göra något när inte presidenter och statsmän kan komma överens? Vem lyssnar på en tonåring från Sverige?

Den enda människa man kan påverka är sig själv

Du vet säkert hur du vill bli bemött, vad du behöver och vad som får dig att må bra. Genom att ta ansvar för dina egna behov påverkar du också din omgivning. Genom att vara tydlig med att du vill bli schysst bemött och behandla andra likadant påverkar du de du möter, både de du känner och de du precis träffat. Genom att ta hand om dig själv påverkar du också andras liv. Man tänker sällan på det, för det är vardag, det syns liksom inte. Men det är i det lilla som de stora förändringarna föds. Att släcka lampan när vi lämnar rummet, trycka på lilla spolknappen på toan och återvinna våra kapsyler spelar roll – såna småsaker är en del av ett samhällsengagemang.

Samhällsengagemanget är en del av scoutmetoden. Hur man engagerar sig i sitt samhälle varierar var du är i världen. Runt om i världen röjer scouter minor, tar hand om sårade civila, och rensar bort skadeväxter. Och det finns scouter som säljer majblommor, samlar in pengar till den internationella scoutfonden, ställer upp som läxhjälp eller som hissar flaggan på nationaldagen. En del scouter säljer vattendroppar, läser sagor på dagis, ordnar bingokvällar på ett äldreboende eller rensar stranden från skräp. Andra jobbar som volontärer på barnhem i Afrika, åker iväg med Clowner utan gränser eller delar ut reflexer. Sätten du kan göra en insats på är otaliga, och inget är mer värt än något annat. Huvudsaken är att du engagerar dig!

Världens största fredsörelse

Det England som Robert Baden-Powell återvände till efter Boerkriget i Sydafrika var mer likt samhället i Oliver Twist och Les Misérables än det England vi känner till idag. Det brittiska imperiet höll på att falla samman och industrialiseringen hade inneburit att enorma mängder människor hade flyttat från landsbygden till städerna i hopp om ett arbete. Robert Baden-Powell kom själv inte från en särskilt rik familj, men genom att hyra lyxiga hus i London under sommaren och sen bo enkelt och billigt på

sydkusten under vintern lyckades hans familj umgås i rätt kretsar. Genom de kontakterna hade de lyckats ganska bra i alla fall, berättar Elleke Böhmer i Scouting for Boys från 2004. Eftersom Robert, som var det åttonde barnet i syskonskaran, inte var speciellt intresserad av skolan och därför inte lyckades få de betyg som krävdes för att studera på universitetet, blev han istället soldat.

När Robert Baden-Powell kom tillbaka till Storbritannien efter kriget var han en kändis och den handbok han skrivit för den brittiska militären 1899 om konsten att spåra, alltså spionera, Aids to Scouting, lästes av många. I den uppmanade han sina medofficerare att använda sig av pojkar, som ju med sin "naturliga nyfikenhet" och äventyrlusta skulle kunna spåra och avslöja fienden utan att väcka uppmärksamhet. När boken blev så omåttligt populär och användes av olika organisationer för att fostra unga män blev Robert Baden-Powell inspirerad att slänga ihop en version som riktade sig direkt till pojkar.

De sociala klyftorna i samhället var stora, och en av Baden-Powells tankar var att försöka överbrygga dessa genom att få pojkar från olika samhällsklasser att jobba tillsammans och att gemensamt göra nytta i samhället genom att bli "goda samhällsmedborgare" och på så sätt "rädda Storbritannien". Vad han inte kunde ana var att hans idéer skulle få ett sådant stort genomslag, inte bara i Storbritannien och dess kolonier, utan även i resten av världen.

Redan från början var samhällsengagemang en viktig del av scouting. "A scout is a friend to all" löd fjärde punkten i den ursprungliga scoutlagen, vilket var ganska sensationellt i en tid där vetenskapen framhöll den vita, europeiska rasen som bättre än alla andra och de kristna idealen präglade de flesta människors liv. Robert Baden-Powell förespråkade att man skulle lära känna andra kulturer och lära sig av dem. Och kanske är det därför som scouting varit så framgångsrikt. Trots alla kulturella olikheter har vi scouter vissa grundläggande värderingar gemensamt och är alla intresserade av scouting.

Vad scouter i olika delar av världen gör varierar, men överallt är scouter en del av samhället på ett eller annat sätt. Många scouter hamnar också i ledande positioner. USA:s första svarta

president, Barack Obama, har varit scout, det brittiska underhusets första kvinnliga talman, Betty Boothroyd, var scout, flera av våra riksdagsmän är eller har varit scouter. Tillsammans gör vi skillnad och tillsammans kan vi förändra världen!

Ingen kan förändra världen ensam, men tillsammans kan vi göra mycket

Själv kan du åstadkomma mer än vad du tror, bara genom att vara en schysst person och göra det som du känner är rätt, men tillsammans kan vi göra ännu mer. Dessutom blir det mycket roligare om man är flera. En god gärning om dagen är ett gammalt scouttalesätt som Robert Baden-Powell skrev om i Scouting for Boys:

A good turn need only be a very small one; if it is only to put a halfpenny in a poorbox, or help an old woman to cross the street, or to make room on a seat for someone, or to give water to a thirsty horse, or to remove a bit of banana skin off the pavement where it is likely to throw people down, it is a good turn. But one must be done everyday, and it only counts as a good when you do not accept any reward in return.

(Robert Baden-Powell, Scouting for Boys, 1908)

En god gärning behöver bara vara väldigt liten: att bara lägga en femtioöring i en insamlingsbössa, eller hjälpa en gammal kvinna över gatan, eller göra plats för någon att sitta, eller att ge vatten åt en törstig häst, eller att plocka upp en bit bananskal från trottoaren där det är sannolikt att det skulle orsaka någon att falla. Men en måste göras varje dag, och det räknas bara som en god gärning om du inte accepterar någon belöning för den.

Idag ingår inte goda gärningen längre i scoutlagen, men fortfarande så talar den om för oss att vi ska göra vårt bästa att vara vänliga och hjälpsamma. Den goda gärningen är en del av scouting som har blivit lite förlöjligad och därför kommit i skymundan, men varför inte försöka göra det till en vana? Man behöver ju inte bara leda gamla tanter över gatan. Håll upp dörren åt den som kommer efter dig eller fråga om du kan hjälpa till med barnvagnen som ska på busen. Ge din plats på bussen åt en äldre farbror eller låt någon gå före i matköen i skolan. Prova att säga till personalen på favoritfiket att du vill bjuda nästa kund på kaffet, och betala dubbelt

för din kopp. Det är lätt att göra goda gärningar och det behöver inte ens märkas! Men det gör garanterat någon annan glad.

Under scouternas historia har scouter, både för sig och gemensamt, gjort mycket nytta och hjälpt till på många sätt. När en stor del av den manliga befolkningen var inkallad i försvaret under andra världskriget hjälpte scouter ofta till med skörden på gårdar runt om i landet, med mörklägningsbevakning i storstäderna, med flyktingmottagande och insamlingar. På 50-talet anordnade scouter tre olika insamlingar för att hjälpa funktionshindrade barn. Genom att jobba tillsammans samlade scouter runt hela Sverige in motsvarande över 20 miljoner kronor! Kanske kan vi tillsammans slå det idag?

Lättare tillsammans? Samarbeta med andra organisationer!

Även om så stora gemensamma aktioner inte har varit så frekventa på senare tid, så gör enskilda personer och kårer jättejobb varje år genom att till exempel arrangera läger för funktionshindrade, städa stränder och parker, ha fadderbarn och sälja majblommor.

Om man vill göra något större, hur ska man då gå till väga? Ett sätt är att samarbeta med någon annan organisation eller aktör, till exempel Röda Korset, Rädda Barnen, Unicef, Plan eller kommunens olika verksamheter.

Ett lätt sätt att bidra med mycket är att hjälpa till vid insamlingskampanjer. Kontakta den organisation som ni vill samarbeta med. Ofta kan man få låna plomberade insamlingsbössor eller få informationsmaterial om organisationens arbete så att ni i er tur kan informera de ni vill ska skänka pengar.

Röda Korset har något de kallar medmänskiskor som besöker sjuka, handikappade eller ensamma och hjälper dem med småsaker eller bara är där som sällskap. Kanske kan ni hjälpa till med det?

Unicef och Majblommekommittén har varje år försäljning av Droppar och Majblommor till förmån för barn i världen och i Sverige. Även

andra organisationer har försäljningskampanjer där pengarna går till behövande eller till forskning.

Hitta på någon rolig aktivitet och sök sponsorer! I Storbritannien är det en vanlig scoutaktivitet; "sponsored challenges". Till exempel kan man bestämma sig för att gå, eller paddla, en viss sträcka varje dag och låta personer och företag sponsra varje kilometer man klarar. Sen skänker man de pengarna till välgörenhet. Gör sponsorformulär eller skapa en blogg där man kan gå in och anmäla sig som sponsor och läsa om er utmaning.

Ett år i tält

Den första januari 2007 satte Stephen Young upp ett tält i sin farmor och farfars trädgård. Hans Explorer Scout-grupp (utmanarna i Storbritannien) hade slagit vad om att de tillsammans kunde tillbringa 365 nätter utomhus för att samla in pengar till en sjukhusmottagning för dödligt sjuka barn. Stephen Young skämtade och sa att han kunde fixa det på egen hand och skrev upp sig på 100 nätter.

Han firade sin 16-årsdag i tältet och klarade av att plugga sig igenom sista terminen i grundskolan med bra betyg. När de hundra nätterna gått fortsatte han av bara farten. Till slut hade ett helt år gått!

– Det var ganska häftigt att vakna förra vintern med tältet täckt av snö. Att tälta har blivit en vana, men nu ska det bli skönt att sova i en varm säng, sa Stephen när han efter ett års utevistelse samlat ihop 2 300 pund, det vill säga ungefär 27 600 kr till de sjuka barnen.

(Källa: Daily Telegraph, www.scout.org)

Ett sponsorformulär bör ha lite information om vad det är ni ska göra och villkoren för sponsringen. Är det en viss summa pengar per kilometer eller dag man skriver upp sig på, eller ska man ge pengar om ni lyckas genomföra det ni tagit er an? Till exempel:

”Du förbinder dig att betala valfritt belopp för varje kilometer av Bohusleden vi avverkar på vår vandring under påsk.”

Ha dessutom en kolumn för sponsorens namn, en för deras adress och en för beloppet sponsoren lovar att skänka. Ha också en kolumn för datumet ni inkasserat beloppet och sponsorens signatur. Så här kan det se ut

Sponsorformulär

Mitt namn är:

Min scoutkår:

Min utmaning: :

De insamlade pengarna kommer att gå till:

[illegible]

A.S.S.I.S.T

En guide till en aktiv insats

På lägret Scout 2001 genomfördes mängder av aktiva samhällsinsatser i programmet A.S.S.I.S.T. Ett begrepp som har två olika förklaringar. Antingen det engelska ordet assist, alltså att hjälpa eller en förkortning för Aktiva Scouter I Samhällets Tjänst.

A.S.S.I.S.T. blev en lyckad programaktivitet och efter lägret sammanfattades det i en bra guide som kan vara till nytta när ni planerar för insatser.

Först av allt ska ni naturligtvis hitta en fråga som känns viktig och angelägen i er patrull och ert lag. Istället för att bara jobba praktiskt kan ni fundera över hur ni på bästa sätt skapar möten med grupper i samhället som ni har dålig kontakt med idag. Jobba med saker som känns meningsfulla för er, och kom ihåg vad BP sa: "Om det inte är kul så är det inte scouting!"

När ni har kommit så långt är denna modell för samhällsinsatser till stor hjälp:

1. Identifiera behovet

Den viktigaste frågan när det gäller samhällsinsats är "finns det ett verkligt behov?". Ta reda på så mycket som möjligt om behovet innan ni börjar. Vilken är målgruppen, och hur kan ni möta den?

Som exempel kan vi ta barn som inte klarar av skolan på grund av att det är få lärare och för stora klasser. Ni tycker det är hemskt, och bestämmer er för att göra något åt saken. Behovet är då alltså extrahjälp till skolbarn.

Eftersom ni själva går eller nyss har gått i skolan vet ni hur det är och kan tänka efter vad ni hade velat ha för hjälp. Stöd vid läxläsning, kanske?

2. Identifiera resurser

Nästa steg är att fundera vad som görs åt problemet nu. Vem jobbar med de här frågorna? Vad kan ni bidra med? När det gäller skolbarnen börjar ni här att höra er för hos folk som vet mycket om det, exempelvis lärare, föräldrar och fritidsledare. Finns det någon som anordnar läxläsning nu, och kan ni i så fall hjälpa till där? Eller ska ni starta en egen grupp? Naturligtvis pratar ni också med barnen själva. Ni undersöker vad de egentligen vill ha för hjälp, och vilka delar av den hjälpen ni kan ge dem.

3. Planera och genomför tillsammans

Tänk på att många saker som känns naturliga och enkla inom scoutrörelsen är väldigt eftertraktade ute i samhället, till exempel samarbetsförmåga och ledarskap. Gör vad ni är bra på!

Det är viktigt att genomföra projektet tillsammans med de berörda. Med deras kunskap om problemet och era resurser som scouter kan ni uträtta storverk! Arbeta aldrig för någon, arbeta med dem.

I barnexemplet: åk till skolan! Ordna möte med barnen och lärarna, och bjud in föräldrarna. Diskutera igenom det hela, bestäm vad ni ska göra, när ni ska göra det och var ni ska vara någonstans. Kan ni låna skolans lokaler, eller ska ni vara i scoutlokalen? Sedan gör ni helt enkelt det ni bestämde, exempelvis ordnar läxhjälp en gång i veckan under en termin.

4. Utvärdera tillsammans

Låt inte projektet sluta när ni lämnar platsen eller börjar med något annat. Håll kontakten med organisationen eller kommunen och diskutera hur det gick. Hur upplevde de resultatet? Hur upplevde ni det? Kändes projektet meningsfullt och inspirerande? Vad kan ni göra bättre nästa gång?

I barnexemplet skulle det här vara bra att prata med både barnen, lärarna och föräldrarna efteråt. Går det bättre för barnen nu? Hade de roligt? Hade ni roligt?

Om det var lyckat: finns det någon annan som skulle kunna fortsätta den verksamhet som ni har startat upp?

Akta er för det här!

Ett skräckexempel på hur det kan gå om man inte följer de här punkterna alls är scouterna som skulle hjälpa hemlösa i Belgien. De upptäckte att det fanns många hemlösa på stadens järnvägsstation, och lagade därför mat och delade ut till dem där. Vad de inte hade tagit reda på var att det fanns ett härbärge inne i staden som lagade mat till hemlösa och som hade kämpat i flera år för att de hemlösa skulle bort från stationen och genom eget initiativ söka sig till härbärgen, vilket scouternas insats snabbt förstörde. Scouterna gjorde alltså sig själva, de hemlösa och härbärgen en björntjänst genom att inte sätta sig in i situationen innan de började.

Exempel från Scout 2001

- Besökte ett äldreboende och umgicks med pensionärer.
- Bakade bröd till ett härbärge för hemlösa.
- Målade om i en skateboardhall.
- Ordnade disco för sommarlediga ungdomar.
- Gjorde aktiviteter för och med barn (lekar, spel, ansiktsmålning, sagostund) på olika platser, till exempel i parker och invandrartäta områden.
- Plockade skräp och gjorde konst av det.
- Tillverkade komposter till daghem och skolor.
- Tillverkade leksaker till barn i Baltikum.
- Byggede en handikappanpassad hajkeplats.
- Guidade runt äldre och handikappade på lägerområdet och visade dem hur scouting går till.
- Besökte dagcentraler för funktionshindrade och umgicks med dem.
- Røjde naturbetesmark.
- Gjorde aktiviteter för barn med sociala problem på lägerområdet för att visa hur häftigt scouting är!

Andra idéer:

- Läxläsning med skolbarn.
- Datakurs för pensionärer.
- Skallgångskedjor, och kurser i skallgång.
- Åk hem till en ensam pensionär med fikabröd och hjälp till med saker.
- Bygga eller renovera lekplatser.
- Ordna sagostund på biblioteket.
- Starta ett nätverk mellan svenskar och invandrare.
- Samarbeta med ett behandlingshem för unga.
- Aktiviteter för barn med fosterbemsplacering.
- Hjälp Stadsmissionen eller liknande organisationer i deras arbete med hemlösa.
- Ordna ett luciatåg för ett ålderdomshem.
- Jobba aktivt mot rasism genom aktiviteter med människor från olika länder.
- Hjälp gamla människor att bära barm tunga matkassar.

Tips och goda råd

Karin Nolke var en av de ansvariga på Scout2001 och sammanfattar några tips och lärdomar såhär:

- Det är lätt att göra samhällsinsatser! Våra erfarenheter av exempelvis besök på äldreboenden och dagcentraler för handikappade var väldigt positiva. På många sådana ställen räcker det att bara visa sig där för att sprida enormt mycket glädje.

- Vårt ledord under planeringen av aktiviteterna var möten. Vi ville försöka skapa möten mellan människor som i vanliga fall inte träffas så ofta. Fundera över olika grupper i samhället som ni har liten kontakt med. Det kan vara allt från gamla, handikappade till invandrare och barn.

- Varje insats behöver inte rädda hela världen – små och enkla insatser är väldigt viktiga och gör stor skillnad i längden.

- ”Gå inte över ån efter vatten”, titta på vad som kan göras på er hemort och gör det! En bra samhällsinsats behöver inte alls hjälpa folk på andra sidan jordklotet, det är minst lika bra att göra något lokalt. Då får man också se resultatet själv, och det blir lättare att uppleva projektet som meningsfullt.

- Man kan göra samhällsinsatser på många olika sätt. Det behöver inte alls vara sociala saker som att besöka ålderdomshem, utan kan lika väl vara praktiska saker som att tillverka leksaker, baka bröd eller märka ut vandringsleder.

- Tänk på att ni inte ska vara gratis arbetskraft genom att göra saker som någon annan hade kunnat få betalt för att göra. Tänk igenom att det verkligen saknas resurser hos de som är ansvariga när ni identifierar behovet. På Scout 2001 var en princip att inte stödja vinstdrivande företag, men gärna kommuner. Det är ju samhället man vill hjälpa.

Påverka hela världen!

Visste du att du har en chans att påverka världspolitiken genom Scouterna? Två som gjort just det är Sara-Linnéa Andersson och Wilhelm Tunemyr som deltog i det stora klimatomötet i Köpenhamn i december 2009.

– Jag är så himla stolt över att man får göra sådana här saker som scout. Jag fick möjlighet att göra något som jag inte skulle ha gjort annars – jag fick göra en insats för världen genom Scouterna, säger Sara-Linnéa Andersson, som var på klimatomötet för att representera WAGGGS, världsorganisationen för alla flickscouter.

På FN:s klimatomöte i Köpenhamn samlades tusentals representanter från hela världen för att enas om åtgärder som kan hindra den globala uppvärmningen. Huvudfrågan var hur mycket man kunde minska utsläppen av växthusgaser, och efter två veckors förhandlingar enades länderna om ett slutdokument.

WAGGGS var på mötet som lobbyorganisation och Sara-Linnéa Andersson hade som uppgift att föra WAGGGS tio miljoner medlemmars talan.

– Vi försökte påverka förhandlingarna så gott vi kunde för att få in ett genusperspektiv. I fattiga länder är kvinnor mer utsatta för klimatförändringar än män på grund av sina roller i jordbruket.

Sara-Linnéa Andersson säger att hon är väldigt besviken på det dokument som mötet resulterade i, men berättar att det kom in saker om kvinnor i de pågående dokument som ska tas upp på kommande klimatomöten.

– Det står till exempel att man ska ha särskilt fokus på kvinnor när man gör program för länder som ska anpassa sig till klimatreglerna, och att kvinnor ska få ta del av utbildningar om vad som händer med klimatet.

Wilhelm Tunemyr representerade den andra världsorganisationen, WOSM, och var i stället på plats för att informera om scouting och de miljöprojekt som Scouterna bedriver.

– Jag berättade om Världsscoutjamboreen som hålls 2011 i Sverige, den kan också ses som ett miljöprojekt. När unga kommer till jamboreen och berättar om sin miljö för varandra skapar det en medvetenhet om miljöfrågor.

– Det gick bra. Vi hade en monter och många kom och pratade med oss, vi fick en chans att visa Scouterna som en internationell organisation, berättar han och säger att det var en häftig upplevelse.

– Det var inspirerande att se hur många som kom från hela världen för att den här frågan är så viktig.

TIPS:

Vill du vara med och påverka världspolitiken?

Titta efter uppdrag via

www.scout.se

www.wagggs.org

www.scout.org

Demokrati och Organisation

Alla medlemmar i scoutrörelsen har både rätt och möjlighet att påverka organisationen. Det spelar ingen roll om du är ung eller gammal, ny eller medlem sedan många år, bor i Oxelösund, Stockholm eller Delsbo. Så länge du betalar medlemsavgift har du rätt att vara med och bestämma.

Det innebär inte att du alltid och i alla sammanhang kan säga vad du tycker eller vara med och rösta om en fråga. I scoutrörelsen använ-

der vi oss ofta av representativ demokrati. Det innebär att medlemmarna väljer representanter, eller delegater, som företrädare till olika typer av möten, till exempel årsmöten på regional eller nationell nivå som ofta kallas för en stämma. Hur många delegater scoutkåren får välja beror oftast på antalet medlemmar.

Vad bestäms var i scoutrörelsen? Så här hänger det ihop – från dig till världen.

Scoutkåren

Som utmanarscout är scoutkåren ditt närmaste demokratiska sammanhang. Varje scoutkår är en förening med egna stadgar, men kan också vara en del av en annan lokal förening.

Regional sammanslutning

Ofta bildar scoutkårer inom ett visst geografiskt område i samma scoutförbund ett gemensamt distrikt eller en region. De kan skilja sig mycket åt vad gäller till exempel geografisk storlek och medlemsantal. Där jobbar man tillsammans med aktiviteter, läger och ledarutbildningar. I några av scoutförbunden är det också distriktet som sänder delegater till förbundets årsmöte. Större distrikt har ofta ett kansli med en eller flera anställda.

Förbundet

Sveriges scouter organiseras i olika förbund, flera av dem är nästan lika gamla som scoutrörelsen. Scoutförbunden i Sverige är Frälsningsarméns Scoutförbund, KFUK-KFUMs scoutförbund, Nykterhetsrörelsens Scoutförbund, SMU Scout och Svenska Scoutförbundet. Antalet medlemmar varierar mellan förbunden, från drygt tusen medlemmar upp till nästan 55 000. Det gör förstås att demokratin ser olika ut. Men alla förbund har ett årsmöte där delegater väljer en styrelse och tar beslut om verksamheten under kommande år. Det kan handla om medlemsavgift, olika arrangemang och samarbete med andra förbund.

Förbunden skickar delegater till Svenska Scoutrådets årsmöte dit man också lägger fram olika motioner, det vill säga förslag. Alla förbund har kanslier i Stockholm med personal som stöttar verksamheten. Alla förbund utom Svenska Scoutförbundet har kopplingar till en moderorganisation. Tillhörigheten avgör vilken scoutprofil scoutförbundet har. Moderorganisationen har i sin tur en egen styrelse och ett årsmöte, vars beslut kan påverka scoutförbundet.

Svenska Scoutrådet

Genom Scoutrådet jobbar Scouterna tillsammans med utveckling av verksamheten och stöd till den lokala verksamheten för att göra fler unga redo för livet. När vi tillsammans till exempel utvecklar program och utbildningar gör vi det i Scoutrådets regi. Scoutrådet arrangerar också årligen internationella äventyr genom till exempel Explorer Belt och Upptäcksfärd Norden, dessutom samordnas Sveriges medverkan i världsscoutjamboreer och liknande. Vill ni ha kontakt med en scoutkår i ett annat land finns kontakten nära genom Scoutrådet. På www.scout.se hittar du information och kontaktuppgifter.

Scouternas världsorganisationer

Alla scouter i världen är anslutna till någon av de två världsorganisationerna. Båda har en kommitté som vart tredje år väljs av en världskonferens där alla medlemsländer deltar. WAGGGS (World Association of Girl Guides and Girl Scouts) har 10 miljoner medlemmar, nästan bara flickor. WOSM (World Organization of the Scout Movement) har 28 miljoner medlemmar av båda könen, mestadels pojkar. I världsorganisationerna beslutas hur scoutrörelsen ska utvecklas globalt. WOSM anordnar världsscoutjamboree vart fjärde år. WAGGGS profilerar sig på att stötta unga kvinnors utveckling.

International Commissioners (IC)

International Commissioners kan liknas vid Scouternas utrikesministrar. De företräder Scoutsverige internationellt. IC är ideella och väljs av Scoutrådets årsmöte.

Scouternas tidningar

Tidningarna är ett öppet forum där medlemmar kan komma till tals och föra debatt. Redaktionerna för Scouten och Scoutmagasinet är en del av Scoutrådets kansli. Scoutrådets styrelse beslutar om tidningarnas ekonomi och policy. Chefredaktörerna bestämmer innehållet.

PÅVERKA! TA PLATS!

Scouterna är en barn- och ungdomsorganisation. Ändå sitter det fortfarande förvånande få ungdomar i styrelserna. Tveka inte att stå på dig, påverka och ta plats! För att du och dina kompisar ska ha kul i Scouterna måste programmet utgå från dina och dina kompisars intresse, behov och vilja. Självklart fyller alla vuxna en viktig roll i Scouterna genom att stötta och leda. Alla har en given plats i Scouterna men det är ni som ska hitta de projekt ni vill genomföra, de aktiviteter som ni vill göra och lägga upp ett terminsprogram med stöd av de äldre i kåren.

Scouterna är en stor internationell organisation och det kan ta lång tid att påverka. Men det är ingen anledning till att låta bli att försöka. När många ska vara med och bestämma tar det ett tag innan man märker förändringar. Det kan vara frustrerande, men är egentligen ganska bra, för man vill ju heller inte att den som skriker högst hela tiden ska få sin vilja igenom.

Det är alltid lättast att få sin vilja igenom om man lär sig hur systemet fungerar. Jämför det med om du skulle spela Fia med din familj. Det skulle förmodligen bli ganska kaotiskt om du hävdade att dina egna nya, regler gäller när alla andra är inställda på att spela efter de regler som kom med spelet. Men om du motiverade varför dina regler var bättre och roligare än gamla, om du visade och förklarade, så skulle du kanske lyckas få familjen att åtminstone pröva dem. Likadant fungerar demokrati.

Hur funkar beslutsvägarna i ditt förbund?

Vilka sitter i er kårstyrelse? Finns det någon Utmanar-representant där? Vem för er talan?

**När har er kår sina styrelsemöten?
Var någonstans är de?**

Hur är din kår representerad i distrikts-/regionstyrelsen? Vem för er talan där?

Så även om man tycker att det verkar krångligt och stelbent, så är det smart att lära sig hur det funkar, om inte annat för att kunna förändra.

Många kårstyrelser har möten ungefär en gång i månaden. Speciellt på kår- och distriktsnivå brukar det gå ganska lätt och hyfsat fort att få till förändringar. Prata med ledarna, de i styrelsen eller skriv en motion. Förklara hur situationen ser ut nu och vad ni vill förändra och varför. Lämna ett förslag på hur förändringen ska genomföras. Om den kostar pengar är det alltid bra att ha ett förslag på hur det ska bekostas. Om man visar på möjligheterna kan ingen komma och säga att det inte går!

Vill ni lära er mer?

På Scoutshopen finns utbildningslådan 'Ta plats!'. Använd den som den är eller gör en studiecirkel med den som material. Kanske kan någon som vet mycket om organisationen hålla en kurs med er. Prata med ledarna eller den som ansvarar för utbildning i scoutkårer, kanske kan ni ha en kurs i samband med ett årsmöte eller stämma?

SKRIV EN MOTION!

Bakgrund: Så här är det nu. Detta är anledningen till att vi vill förändra. Vi skulle vilja göra så här i stället. Om vi inte förändrar kommer det här att hända.

Förslag: Att... Börja alltid dina förslag med att. Underteckna med ditt/era namn och kontaktuppgifter så att de som behandlar motionen kan ta kontakt om de har frågor!

Påverka i kommunen

Vem som helst kan påverka vad som händer i kommunen där de bor. Mycket bestäms av de folkvalda politikerna, men du som invånare i din kommun har flera vägar att påverka vad som händer där du bor:

Rösta! Det är det enklaste sättet att påverka. För att få rösta i kyrkovalen måste du vara medlem i Svenska kyrkan och minst 16 år, och för att få rösta i kommunvalet ska du vara över 18. Detsamma gäller om du ska rösta i riksdagsvalet, plus att du är svensk medborgare.

Förmodligen tycker du att det är svårt att hitta något parti som tycker precis som du gör i olika frågor. I Sverige har vi ett flerpartisystem som bygger på att olika partier bekänner sig till olika ideologier, som i sin tur grundar sig på olika personers tänkande, de flesta från 1800-talet. En politisk ideologi är en samling idéer, som handlar om hur samhället ska styras och vilken människosyn ett samhälle ska ha.

Traditionellt brukar man prata om en höger

– vänsterskala i svensk politik. Generellt sett kan man säga att partier på vänstersidan strävar efter ett samhälle där skatter ska bekosta sjukvård, skola och annat som alla i samhället behöver och att staten ska äga viktiga industrier och transportsystem. På högerkanten vill man att välfärden ska bekostas av privata försäkringar och att det mesta ägs av privata företag.

Ismerna kan verka lite mossiga, men om man verkligen vill kunna påverka måste man ändå veta vad de olika partierna står för, för att kunna veta vilket forum som är mest effektivt för att få igenom sin åsikt.

Om du hittar din ideologi och du verkligen vill engagera dig är det värmt att veta att de flesta partier är väldigt intresserade av att ungdomar engagerar sig, för de vill gärna ha representanter i kommunfullmäktige och till och med i riksdagen, som är unga, engagerade och goda förebilder.

Konservatism

Världen har en naturlig ordning som man inte ska försöka förändra för mycket. Den naturliga ordningen visas i ett samhälles tradition, seder och kultur. Människan är både god och ond och ska styras av den tradition och kultur som samhället redan har prövat ut.

Det parti som ligger närmast konservatismen i Sverige är:

- Kristdemokraterna som kallar sin ideologi för Kristdemokrati.

Liberalismen

Här förespråkar man individens frihet. Alla människor är lika mycket värda. Samhället ska hjälpa till genom att ge alla lika möjligheter. Demokrati är en förutsättning för samhället.

De partier som ligger närmast liberalismen är:

- Moderaterna, som kallar sin ideologi för liberalkonservatism och socialliberalism
- Folkpartiet, som kallar sin ideologi för socialliberalism.
- Centerpartiet, som kallar sin ideologi för socialliberalism och ekohumanism.

Socialism

Jämlikhet mellan grupper och individer är en förutsättning för ett fungerande samhälle. Samhället, staten, ska lösa politiska och ekonomiska problem. Gruppen är viktigare än individen.

De partier i Sverige som ligger närmast socialismen är:

- Socialdemokraterna som kallar sin ideologi socialdemokrati eller demokratisk socialism.
- Vänsterpartiet som kallar sin ideologi socialism.

Ta reda på:

Det finns ju fler partier, både i riksdagen och lokalt, än de som är nämnda här tillsammans med de tre största ideologierna: Miljöpartiet kallar sig till exempel ekologister. Vad har övriga partier för ideologier?

Skriv insändare!

Alla tidningar har en insändarsida, dels för att pressen har ett ansvar att alla sidor kommer till tals, men också för att det är viktigt för tidningen att visa att de bryr sig om vad läsarna tycker. Vem som helst kan skicka in en insändare, om vad som helst, men det finns alltid en insändarredaktör som bestämmer vilka insändare som kommer med i tidningen. De flesta insändarredaktörer är intresserade av att publicera insändare som väcker känslor och tankar hos både politiker och andra läsare, men struntar i om du

stavar illa, om du skriver för hand eller skickar via e-post eller vykort. Även om du har möjlighet att vara anonym måste du alltid uppge kontaktuppgifter för att redaktören ska kunna ta kontakt med dig för att kolla detaljer eller för att ge dig råd om hur du ska skriva. Om du vill vara anonym kan du känna dig trygg, för enligt lag så behöver inte journalister avslöja sina källor, om källan valt att vara anonym. Dock måste du själv tänka på HUR du skriver din insändare, så du inte kan identifieras, och du får inte använda din anonymitet för att förtala någon annan!

Här i Triffle finns det egentligen bara fyra saker för ungdomar att göra: Man kan hänga på sta'n, gå till fritidsgården, vara scout eller engagera sig i fotbollsforeningen. Hänga på sta'n är inget kul, och kallt på vintern, på fritidsgården är det bara folk under 15 och fotbollslaget satsar för det första bara på de som är duktiga, och för det andra tycker inte alla om fotboll.

Tyvärr tror många att det är tråkigt att vara scout, men oftast är det för att man inte vet vad scouting är. Andra tror att man måste börja när man är åtta men det är inte sant, man kan lika gärna börja när man är tonåring.

Kom med till oss och prova!

Oscar Wilsson, Triffles Utmanare

Det är så himla tråkigt i Triffle och det enda man kan göra är att hänga på stan, och alla tycker att det bara är fjortisar på fritidsgården. Jag tycker att politikerna kan göra nått för ungdomar någon gång och i alla fall ge pengar till något annat än fotboll. Alla borde bli scouter istället, det är inte alls så tråkigt som vissa säger.

Scouten94

Vilken av insändare publiceras? Varför?

Det är alltid bäst att stå för sina åsikter, men det är viktigt att man inte uttalar sig för någon annan! Till exempel är det inte okej att säga "alla i min skola hatar skolmaten" och sedan skriva under med sitt namn. Däremot kan man säga att "JAG hatar skolmaten, och jag vet att andra tycker som jag". Om man vet med sig att många tycker som man själv gör, är det bra att få så många som möjligt med sig och kanske underteckna sin insändare med flera namn, eller "Patrull Ugglan, Falkenbergs scoutkår", "Klass 10BF, Boxholms gymnasium" eller liknande.

Medborgarförslag

I många kommuner kan vem som helst komma med medborgarförslag. Medborgarförslag är ganska informella och kan skickas in både som brev och mejl. I princip så skriver man bara VAD man vill ändra på, VARFÖR man vill ändra på det och HUR man vill att det ska vara i stället. Ibland så är det okej att man skickar in medborgarförslaget anonymt, men det är alltid mest effektivt att stå för sina åsikter. Medborgarförslaget liknar motionen.

Påverka nationellt

Riksdagspolitikernas uppdrag är att vara din länk till regeringen! Därför kan du också alltid ta kontakt med den riksdagsrepresentant som du tycker företräder dig, till exempel en politiker från din stad eller region. Riksdagsledamöternas mejladresser och telefonnummer finns på www.riksdagen.se.

KNEP FÖR ATT FÅ SOM MAN VILL:

Auktoritet! Citera någon klok person eller någon i maktposition. Eller ännu bättre, få dem att skriva under tillsammans med dig!

Sakliga argument! Spela på fakta snarare än känslor! Läs på och ta reda på EXAKT hur många träd som ska avverkas, hur mycket pengar som slösas, och vad som hänt på andra ställen där förslaget genomförts.

Gör en konsekvensbeskrivning! Tala om vad som händer om det inte blir som du vill och vilka risker det har.

Tänk igenom motståndarsidans argument! Om du funderar ut vad din motståndare kommer att säga för att slå håll på dina argument och i din insändare presenterar argument för att bemöta dem, så har du en betydligt bättre chans att få gehör för dina idéer.

127

Att vara ute

I Scouterna är vi ofta ute och många förknippar scouting med friluftsliv. Vi tar naturen till hjälp för att utmana oss själva, lära oss och få upplevelser utöver det vanliga. Därför finns friluftsliv med i scoutmetoden och känsla för naturen med bland målspårén.

I det här avsnittet kommer några konkreta tips på hur ni kan göra friluftslivet säkert och roligt för alla – så att varken ni eller naturen behöver ta skada. Att må bra och trivas ute handlar också till stor del om att vara bredd på det oförutsedda. Genom att ha tänkt igenom vad som skulle kunna hända när du är ute och vilka grejer du behöver ha med dig ger du dig själv bättre möjligheter att uppleva friluftslivet i stunden i stället för att vantrivas för att du är blöt, kall och hungrig. För är man varm, torr och mätt blir allt mycket enklare.

Hur friluftsvana är ni i patrullen? Är det stor skillnad på era erfarenheter? Låt inte det vara ett hinder. Att friluftslivet är en metod för att nå målen i scouting betyder inte att den som har

varit ute mest har kommit längst. Även den som sover ute 50 nätter om året kan lära sig av den som är på sin första övernattning i vindskydd. Ibland kan man till och med vara för bra på friluftsliv, när intresset för prylar och strategier kommer i vägen för upplevelserna. Kom därför ihåg att lyssna till varandras tankar, och du som är ovan – var inte rädd att komma med nya tankar och idéer!

En förutsättning för att vi ska kunna vara så mycket i naturen är Allemansrätten. Om du behöver uppdatera dina kunskaper om de regler som gäller kan du läsa på Naturvårdverkets sajt: www.naturvardsverket.se. Där finns även mycket annan bra information som ni kan ha hjälp av i era projekt.

varm, torr och mätt

Att trivas och känna sig trygg i naturen är egentligen ganska enkelt, så länge du kommer ihåg det viktigaste – håll dig varm, torr och mätt! Då mår man oftast bra och känner sig nöjd och glad.

Det mesta av prylarna du tar med dig ut i naturen är också till för att hålla dig just varm, torr och mätt. Prata igenom ordentligt i part-rullen vad ni behöver ta med er innan ni ger er ut. Att tillverka sin egen friluftsutrustning kan också vara kul att göra tillsammans på ett möte, och det är ofta betydligt billigare än att köpa.

Det finns massor av friluftskläder att välja på, och varianterna på material är många. Konstfibermaterial är vanliga, och ofta blandar man konstfiber med ylle eller bomull. Men många gånger är ren ylle ändå det bästa alternativet, eftersom det värmer även om det blir vått. Det finns både strumpor, underkläder, underställ och tröjor av ull. Ylle är dessutom ett naturligt material som inte tär på jordens resurser. Bomull är oftast inget vidare utomhus, eftersom det drar till sig fukt som sedan kyler.

Så håller du dig varm och torr

- Ha tåliga, rymliga och praktiska kläder.
- Rena kläder värmer bättre än smutsiga.
- Med flera tunna lager av kläder i stället för ett tjockt kan du lätt anpassa så att du varken svettas eller fryser.
- Om du ska göra något ansträngande, ta av dig lite kläder redan i förväg så behöver du inte bli svettig och kan klä på dig igen efteråt i stället.
- Är det kallt så ha gärna ett underställ av bambu eller funktionsmaterial närmast kroppen som leder bort svetten, och sedan ett lager ylle eller bomull.
- Ha alltid extrakläder lättåtkomliga i rygsäcken, de kan behövas vid längre pauser. En vindjacka eller anorak kan vara bra att ha.

TIPS!

Ett par rekordrika raggssockor håller fötterna varma och gör faktiskt att du somnar lättare!

Klädd och beredd

- Välj byxor i ett material som torkar fort. Jeans tar lång tid att torka och passar därför dåligt för längre vandringar eller hajker.
- En yllemössa förstärkt med vindtätt tyg håller kölden borta länge.
- Vantarna ska ha långa muddar så att de värmer handlederna, och tumvantar värmer bättre än fingervantar. Även under årstider då man normalt inte använder mössor och vantar är det skönt att ha med dem på hajk.
- En tunn balsa duk kan hjälpa dig att hålla rätt temperatur. Börjar du frysa – knyt balsa duken tätare kring halsen. Börjar du svettas – ta av balsa duken. Den varma luften stiger uppåt och försvinner genom balsa linningen.
- Fötterna ska förstås också vara torra och varma. Kängor eller stövlar är bra även på sommaren eftersom det ofta är fuktigt på marken tidiga morgnar och sena kvällar. På vandringar kan trekkingskor eller walkingskor vara ett lättare alternativ.
- Regnkläder är ett måste om man vill hålla sig torr och det finns många olika varianter. Fundera på vad du behöver – hur viktigt är det att regnkläderna är lätta, hur mycket regn ska de stå emot, behöver du kunna röra dig obehindrat? Se till att ha ett regnställ som släpper igenom luft, så att det inte blir kondens från kroppens egen värme. Kom ihåg att ta på regnkläderna innan regnet kommer! Det är genom att vara torr under regnstället som du håller dig varm.
- Använd sittunderlag! Det finns många varianter; dagstidning i plastpåse, cellplastunderlag eller det torvade, som man kan tillverka själv.

BOKTIPS!

Lättare packning från A till Ö
av Jörgen Johansson
Friluftslivets pedagogik, för kunskap
känsla och livskvalitet
av Britta Brügge, Matz Glantz och Klas Sandell

Mat i magen

Är du inte mätt är det inte roligt att vara ute. Tänk på att det tar tid att laga maten också, så pausa i tid på vandringen! Och glöm inte att räkna in matlagningstiden när ni planerar en hajk eller ett läger. En fruktpaus kan göra susen för både humöret och orken. Och sist men inte minst – glöm inte att dricka.

TIPS!

En påse blandad, torkad frukt, nötter och mandel är inte bara en superbra energireserv när blodsockret är lågt, utan även gott i frukostgröten.

TIPS!

Tänk på att viss utrustning kan ha dubbla funktioner: Sovkläderna är också ett extra ombyte om det krisar och du syr lätt en necessär av en handduk.

Sova ute

- Ett liggunderlag under sovsäcken är nödvändigt eftersom kylan ofta kommer från marken.
- Om du tvättar dig innan du kryper ner i sovsäcken får du bort dagens svettrester och du håller värmen bättre. Ta på dig rena, torra sovkärl som släpper ut kroppens värme. Det är den egna kroppsvärmen som värmer luften i sovsäcken och gör så att du inte fryser.
- En nattmössa kan vara bra för den som inte tycker om att ha huvudet inuti sovsäcken
- För att skydda sovsäcken mot smuts och för att få det varmare, använd ett påslakan eller sovpåse inuti sovsäcken och ett sovsäcksöverdrag.
- När man sover i vindskydd sommartid kan myggen bli en plåga. Sy eller köp ett myggnät och använd öronproppar så slipper du att böra myggen.

TIPS!

Scoutstövlar: Packa alltid några 5-liters fryspåsar och gummiband i ytterfickan! Blir du trots allt blöt om fötterna är det bara att byta till torra strumpor och trä fötterna i påsarna i skorna, så är fötterna varma och torra även om skorna är blöta. Sätt gummibanden om vristerna för att hålla påsarna på plats. (Eller så kan du ju ha påsarna att plocka skräp i)

packa lätt och lagom

En tung hajkpackning är scoutens lott – eller? Kanske behöver du inte ha så sjukt mycket prylar med dig när du drar ut på vandring. Det är faktiskt möjligt att hålla sig varm, torr och mätt utan att ha med sig hela hemmet, och ibland kanske det kan vara värt att vara lite skitig och blöt och i stället orka mer för att packningen är lättare.

Traditionellt sett bär scouter sitt hus på ryggen: Det ska vara tält, stormkök, många ombyten och värsta kängorna. Men den fjäderlätta packningen blir alltmer populär – det finns massor av tips för dig som vill lära dig att packa lätt och rätt, och det behöver inte vara de dyraste grejerna som är lättast och bäst. När du köper ryggsäck, kök och tält – be att få väga och jämföra.

Du behöver oftast färre klädesplagg än du tror och regnställ och vindjackor tillverkas i allt tunnare material. Lättare och lägre skor är ett smart knep för att inte känna sig tung när man vandrar; det sägs att ett kilo tyngd på fötterna motsvarar fem på ryggen. Om du kompletterar med ett ankelskydd kan du få nästan samma stabilitet som med ett par vandringskängor.

För att ta hand om små och större krämpor behöver ni ha en sjukvårdsutrustning. Se till att den alltid är påfylld och att det är ordning i den så man lätt hittar det man behöver.

Stora lägerlådan *(alla ska veta var den finns)*

- Plåster
- Förband
- Brännskadeförband
- Fotlinda
- Kompresser
- Kirurgtejp
- Sårservetter
- Ögonskölj
- Bomull
- Bindor
- Handskar
- Mun-till-mun-mask
- Sax
- Pincett
- Säkerhetsnålar
- Fästingborttagare (eller pincett)
- Sidavbitare (för att ta bort fiskekrokar)
- Ficklampa
(Det är inte alltid ljus när man gör sig illa)
- Lysstavar
(tre st för att markera så att det syns från luften)

Lilla utfärdspaketet *(lätt att ta med)*

- Plåster
- Första förband
- Fotlinda
- Pincett
- Sårservett
- Ögonskölj

Microkitet *(som passar att ha med sig i fickan)*

- Plåster
- Sårservett

ÄVENTYRLIGT FRILUFTSLIV

Friluftsliv behöver inte bara vara vandring eller lägerbygge. Vad tycker du bäst om att syssla med i naturen? Vågar du anta nya utmaningar tillsammans med dina scoutkompisar? Vi fick hjälp av Erik Hellström som skriver för Scoutmagasinet. Han har pratat med fem personer om deras stora passioner. Låt dig inspireras till nya utmaningar.

Under ytan *Sofia Alpsjö, 19 år*

Vilket är ditt friluftssintresse?

– Jag håller på med dykning. Jag dyker mest på västkusten, här finns det massor med intressanta djur att titta på under ytan!

Hur ofta dyker du?

– På vintern blir det inte så mycket dykning, det är lite för kallt i vattnet då. På sommaren dyker jag kanske två-tre gånger i veckan.

Varför har du valt att dyka?

– För att dykningen ger tillgång till en värld som man annars inte ser så mycket av.

Vad är roligast?

– Att njuta av viktlösheten och alla vackra djur. En gång tappade jag och min parkamrat Anna bort oss och hamnade mitt i ett hummerslagsmål. Två stora hanar bråkade om revir och hemmagrottor – vi låg i mitten och njöt av showen.

Finns det några mindre bra bitar?

– Det är en ganska farlig sport om man inte är försiktig. Sedan är det dyrt att hålla på med också.

Vad har varit den största utmaningen?

– Det har varit att få ihop pengar till utrustning och att lära sig dyka i riktigt kallt vatten.

Ha häng *Johan Ekblad, 18 år*

Vilket är ditt friluftssintresse?

– Att klättra är min stora passion! Frihetskänslan när man tagit sig upp för en vägg är oerhört skön att uppleva.

Hur ofta klättrar du?

– Sommartid försöker jag att hitta klippor att klättra på, det finns inte så många i Göteborg så därför försöker jag åka någonstans för att klättra med några kompisar. På vintern är det klättervägg inomhus som gäller.

Varför har du valt att hålla på med klättring?

– Känslan när du bestigit något är helt underbar, och det var när några kompisar berättade om den för mig som jag också ville prova. Sedan dess är jag fast.

Vad är roligast?

– Det bästa är när man klättrar med kompisar och tillsammans får uppleva natur och göra härliga saker.

Finns det några mindre bra bitar?

– Det är ganska väderberoende, i alla fall för mig. Jag gillar inte att klättra i dåligt väder, det tar bort en del av känslan.

Vad har varit den största utmaningen?

– Att hela tiden hitta nya utmaningar utan att behöva åka så långt och spendera så mycket pengar.

Över alla hinder *Andreas Johnsson, 15 år*

Vilket är ditt friluftsintrasse?

– Jag håller på med det som kallas parkour, det handlar om att ta sig igenom miljöer med bara kroppen som hjälpmedel.

Hur ofta håller du på med parkour?

– Jag försöker att testa nya miljöer och ställen så ofta jag kan, det blir flera gånger i veckan.

Varför har du valt att hålla på med parkour?

– Jag tycker om att ha full kontroll över min kropp. Att det inte är det hindret man står vid just nu som spelar roll, utan rörelsen framåt.

Vad är roligast?

– Det måste vara att övervinna ett hinder man inte trodde att man skulle klara av.

Finns det några mindre bra bitar?

– Att hålla på med parkour kan vara farligt om något går fel. Det gäller att hela tiden veta vad man gör och att hålla sig i bra form.

Vad har varit den största utmaningen?

– Helt klart att hitta bra ställen att köra på. Men när man hittar ett bra ställe känner man sig nöjd, och det är bara att ge sig ut och övervinna hindren.

Hästkraft *Jonna Väsentönen, 17 år*

Vilket är ditt friluftsintrasse?

– Jag håller på med ridning och hästar.

Hur ofta rider du?

– Ungefär tre–fem gånger per vecka. Ibland mer, ibland mindre.

Varför har du valt att rida?

– Jag tycker om hästar och ridning eftersom jag tycker om gemenskapen. Hästar innebär mycket extra ansvar och jag har alltid tyckt om att ta ansvar och ha koll på saker och ting.

Vad är roligast?

– Att man kan hitta på så mycket roligt, det finns flera grenar inom ridsporten och det finns för det mesta alltid något som passar den individ man är. Dessutom utvecklas man hela tiden.

Finns det några mindre bra bitar?

– Eftersom man håller på med levande varelser så behöver de mat och skötsel varje dag året om, inga undantag över jul eller annan högtid.

Vad har varit den största utmaningen?

– Den största utmaning som alltid har funnits är väl att ridning inte direkt är en billig sport.

Det går fort utför *Vera Strandell Almé, 21 år*

Vilket är ditt friluftssintresse?

– Mitt största intresse är utförs cykling, det kallas även downhill när det är tävling. Downhill handlar om att cykla nedför ett berg på kortast möjliga tid.

Hur ofta cyklar du?

– På somrarna kan det bli två till tre gånger i veckan, men på vintern varierar det beroende på vädret.

Varför har du valt att hålla på med downhill?

– Jag har alltid tyckt om naturen och fartglädjen har jag varit hela livet. Polarna köpte cross och jag kom billigare undan med en fulldämpad cykel. Något race på crossbanan blev det inte men väl inne i skogen träffade jag många andra cyklister.

Vad är roligast?

– Det är jättehärligt att komma ut i naturen, få motion och känna den där fartkänslan. Gemenskapen är också stor bland cyklisterna, man träffar nytt folk hela tiden.

Finns det några mindre bra bitar?

– Här i Stockholm finns det inte så många banor. Jag åker hellre iväg till ett större berg, men det kostar en del med resa och boende. Cykeln i sig är inte heller billig, det är en dyr sport.

Vad har varit den största utmaningen?

– Jag och tre andra cyklister tog på oss ansvaret att arrangera Svenska downhill-cupen förra säsongen. Vi gjorde fyra tävlingar runt om i Sverige med cirka hundra startande på varje tävling. Det var både en utmaning och väldigt roligt.

Aha!

Kritiskt tänkande är en viktig egenskap i livet, både för den som leder och den som följer. Världshistorien är dessvärre full av ledare som kanske borde ha både ifrågasatt sig själva och som borde ha lyssnat på dem som ifrågasatte dem. Ännu fler är de människor som borde ha ifrågasatt sina ledare.

Ledarskap du har nytta av

Alla kan bli bättre på att samarbeta, lyssna på varandra och våga leda. Det blir du i Scouterna. I det här avsnittet har vi samlat tips om ledarskap och hur du kan dra nytta av att du är scout utanför scouterna – till exempel när du söker jobb.

Att våga leda

Ibland kan du hamna i situationer när du inte vet vad du ska göra. Det kanske handlar om en så enkel sak som att välja rätt stig på kartan, men det kan också handla om vad du ska göra om du märker att en kompis är taskig mot någon eller en annan svår situation. Då kan det ibland kännas lättast att inte göra något alls. Du kanske låter andra lösa problemet eller väntar på att det ska lösa sig självt.

Anledningen till att man gör så varierar. En del av oss är rädda för att misslyckas och därför vågar vi inte chansa. Andra är rädda för vad kompisen ska tycka om man säger till henne att hon inte är schysst.

En bra ledare blir du genom att ta bra beslut. Bra beslut tar du genom att ta en massa dåliga beslut och sen lära dig av dem. Okej, det kanske är lite överdrivet, men det ligger en hel del i det.

Tänk på ett barn som lär sig att gå. Det finns inget barn i världen, hur stor talang de än har, som helt enkelt bestämmer sig en dag för att bara ställa sig upp och knalla iväg. Nej, det är en lång tid av krypande, hasande, kravlande, tril-

lande... Ja, du fattar poängen. Att lära sig att gå är helt enkelt en enda lång tid av att prova sig fram. Det finns folk runt omkring barnet som barnet kan härma och få hjälp av. Men det är barnets eget jobb att lära sig att gå och barnet kommer inte att lyckas med en gång. Learning by doing helt enkelt.

Samma sak är det med ledarskap. Det finns ingen som är en perfekt, eller ens en bra, ledare från första början. Gå bara inte på niten och tro att någon är den felfria ledaren. En del verkar perfekta, men alla har sina brister. De kanske inte bara pratar om dem.

Vi måste alla börja någonstans och ta de första stegen. I Scouterna får många testa ledarskap första gången genom att vara patrulledare eller ta andra roller där man får börja med ett begränsat ansvar och sedan ta på sig större och svårare uppgifter. Våga prova och börja med något litet.

Vad finns det för uppgifter i din avdelning eller kår där du kan få ansvar och prova på ledarskapet?

Ledarskap handlar om...

Kortfattat handlar ledarskap om att få en grupp att jobba mot ett gemensamt mål. Det kan ju låta enkelt men de flesta vittnar om att ledarskap är en livslång resa, vilket också är en av de positiva sidorna med att vara ledare – det finns alltid mer att lära.

I målspåret för utmanarscouter, som du kan läsa på sidan 27, står det bland annat:

"Som utmanare utvecklas man till att tänka kritiskt, bilda sig en egen uppfattning och respektera andras."

Fundera ett tag på det där. Hur kan du som ledare bära dig åt för att hjälpa andra att bilda sig en egen uppfattning och respektera andras? Hur gör man? Ibland kan det vara lättare att tänka tvärtom. Fundera på hur du som ledare kan göra så att andra INTE kan bilda sig en egen uppfattning eller respekterar andras. Diskutera tillsammans med dina kompisar och er ledare. Gör en lista på de fem bästa tipsen. Kolla sedan om ni kan vända på dem så de istället blir tips för att få scouterna att bilda en egen uppfattning och respektera andras.

Att leda sina kompisar

Det kanske inte är så svårt att leda de som du redan är kompis med. Men tänk dig följande:

Du har fått i uppdrag att visa en klass elvaåringar vad scouting är. Typiskt nog ösregnar det ute och dessutom har du fått punka på cykeln. När du ringer den ansvariga läraren för att säga att du blir lite sen är hon jättesur och säger att barnen redan är uttråkade. Du ber om ursäkt, men hon bara fnysar och lägger på telefonen.

Som ledare måste du kunna leda alla – inte bara de som du gillar att umgås med. Det är när du träffar på folk som du av någon anledning inte har någon bra relation till som det verkligen kommer att visa sig om du är en bra ledare eller inte.

En första tumregel att tänka på är det som brukar kallas för den gyllene regeln och som finns inom de flesta religioner och etiska läror, även om olika läror lägger olika vikt vid den. Matteus-evangeliet är till exempel helt centralt i kristendomen, medan Hillel "bara" är en inflytelserik uttolkare av Torah. I Scoutlagen återkommer den i flera av punkterna: Att visa hänsyn och vara en god kamrat, vara ärlig och hjälpsam och känna ansvar för sig själv och andra är speglingar av den gyllene regeln.

Kristendomen

Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem. Det är vad lagen och profeterna säger. (Matt. 7:12, Bibel 2000)

Judendomen

"Det som är dig själv förhatligt, skall du inte göra mot din nästa. Detta är hela Toran. Det övriga är förklaringar. Gå och läs!" (Hillel)

Islam

Ingen är rättrogen förrän han älskar sin broder som sig själv.

Hinduismen

Detta är summan av plikterna: Gör inte mot andra något som skulle vålla dig smärta, om det gjordes mot dig. (Mahabharata 5:17)

Buddhismen

Plåga inte andra med det som pinar dig själv. (Udanavarga 5:18)

Taoismen

Anse din grannes vinst som din egen vinst, och anse din grannes förlust som din egen förlust. (Tai Shang Kan Ying P'ien)

Men även om du är bra på att använda den gyllene regeln kommer inte alltid saker bli som du tänkt dig ändå. Du kanske blir missförstådd och även om du vill väl så blir det fel. Den gyllene regeln förutsätter nämligen att det som är bra för dig också är bra för andra och så är inte alltid fallet. Visst har vi människor grundläggande behov som alla delar – vi behöver äta, sova, bli bekräftade, bli sedda och älskade. Men vi är ganska olika i vilket sätt vi vill bli mätta, när vi vill sova, hur vi vill bli bekräftade och så vidare.

Om jag som ledare hela tiden bara utgår från hur jag fungerar så är risken stor att det så småningom skiter sig. Jag måste därför försöka möta varje människa där den är. Även om jag älskar bruna bönor med fläsk så kanske inte alla andra vill äta det varje dag. Även om jag tycker om att kramas kanske inte alla andra tycker om det lika mycket. Det är när jag förutsätter att alla funkar på samma sätt som jag gör som det blir problem.

“Men om jag ska se till alla individer utifrån deras unika behov så kommer jag inte ha tid att göra något annat än springa runt och vara alla till lags. Kan jag verkligen hitta en maträtt som alla älskar? Ska jag inte våga krama folk för

att det finns en del som inte tycker om det lika mycket som jag? Hur sjutton ska man kunna möta alla där de är?”

Visst hade det varit skönt att få ett svar på den frågan, att ha ett facit att kolla i då och då? Tyvärr finns det inte något sånt facit. Det handlar helt enkelt om lära sig med tiden, att pröva, misslyckas och pröva igen. Det för oss in på nästa ämne – finns det något sätt att leda som är mer rätt eller fel?

Rätt eller Fel, det beror på...

Det finns tyvärr inte en ledarstil som är bättre än de andra, det hade ju annars varit ganska skönt. Det handlar snarare om vad den grupp som du leder behöver just nu. Vi kan ta ett par exempel.

Exempel "terminsprogrammet"

Låt oss säga att du sitter och planerar terminsprogrammet för dig och dina kompisar i utmanarscouterna. Vilket tror du fungerar bäst?

1. Du presenterar en färdig termin utifrån vad du tycker att ni behöver lära er, när ni ska göra det, vem som ska göra vad och hur det är tänkt att gå till. Alla får med sig ett detaljerat schema för de kommande tolv träffarna med en personlig att-göra-lista som du har skrivit.
2. Du presenterar ett tomt schema över terminen, berättar om sommarens vandring som ni tidigare har bestämt er för att göra och ställer frågan till dina kompisar om vad de tror och tycker att ni behöver göra för att förbereda er inför resan ni ska göra om ett halvår. Efter att alla har kommit med idéer sorterar ni dem i prioritetsordning och bestämmer när ni ska göra vad och vem som är ansvarig för de olika delarna. Några kanske är bra på logistik och kolla tågtider och andra transporter medan andra vill prova något nytt som de tidigare inte har gjort och bestämmer sig för att torka mat.

Exempel "hajken"

Du är ute på hajk med ett gäng äventyrarscouters när Ella plötsligt kommer springande och håller sig för handen. Det visar sig att hon har skurit sig ordentligt i tummen, blodet rinner, en rejäl hudbit hänger löst och hon börjar se lite blek ut. Vilket tror du fungerar bäst?

1. Du säger till Ella att lägga sig ner med benen höjda för att få blod till huvudet och hålla handen högt. Du ber en annan av tjejkamraterna att hämta ett liggunderlag för Ella att ligga på, förstaförbandslådan och en sovsäck att breda över henne om det blir kallt.
2. Du samlar gänget i en ring runt Ella och frågar om det är någon som har någon bra idé om vad ni ska ta er till. Alla får bidra med olika tankar och erfarenheter om vad man skulle kunna göra, allt medan Ella som skurit sig blir blekare och blekare.

Vilket tror du fungerar bäst och varför?

Som du märker så finns inte en ledarstil som alltid är bäst. Det beror på vad gruppen och situationen behöver. I vissa situationer är det rätt att tala om för folk vad de ska göra, som i fallet med skadan. Andra gånger är det mycket bättre att inte bestämma själv utan låta gruppen göra det, vilket oftast skapar mycket mer engagemang, glädje och utveckling. En tumregel kan vara att om det är bråttom eller om människor riskerar att skada sig OCH du vet ett bra sätt att lösa situationen så kan det vara rätt att tala om för folk vad de ska göra. Annars kan det vara väl värt att involvera människor i beslutsfattandet.

Myter i ledarskapet

När vi pratar om ledare och ledarskap så finns det en del som tycker att det verkar vara något stort, svårt och läskigt. Det finns till och med de som säger ”nej, jag är ingen ledare”, som om det är något man föds till. Det finns också de

som tycker att de inte kan vara scoutledare för att de inte kan knyta knopar eller tända en eld. Både inom scouterna och i samhället i övrigt finns det en hel del myter kring ledarskap. Låt oss ta några exempel:

1. En bra ledare måste veta bäst

Det här är en ganska vanlig myt som bidrar till kaxiga ledare med alldeles för mycket pre-stigetänk. Nej, snarare är det så att för mycket kunskap i ett ämne kan stå i vägen för ett bra ledarskap. Om man själv är väldigt duktig på att laga mat så kan det göra att man alltid vill vara den som styr och ställer över matlagningen och då kommer ju de andra aldrig att lära sig. Det här betyder inte att det är dåligt att vara kunnig på området man ska leda i och det kan vara bra att ha en grund att stå på, men det finns inget likhetstecken mellan stor specialistkunskap och bra ledarskap.

2. Det finns EN rätt ledarstil

Det här har vi redan varit inne på tidigare men det tål att upprepas – den bästa ledarstilen är den som tar hänsyn till vad gruppen och situationen behöver. Det finns dessutom oftast många olika sätt att lösa ett problem på och alla är lika bra.

3. Man föds till bra ledare

Det finns ingen ledarskapsgen som gör att du eller någon annan skulle vara bättre lämpad att bli ledare. Det finns heller inget ämne i modersmjölken som gör att du kommer ta bra beslut eller bli grym på att motivera andra. Om det hade funnits så hade det sålts i pillerform för miljoner. Precis som med allting annat handlar det om hur mycket tid och kraft man lägger ner för att bli bra på det.

4. Som ledare får man inte misslyckas

Fel, fel, fel! Det får du visst. Okej, vissa saker är verkligen inte bra att misslyckas med, särskilt om du har ansvar för andra människor. Men det du ska fokusera på som ledare är att lära dig av dina misslyckanden så att du undviker att göra om dem gång på gång. Skillnaden mellan tio års erfarenhet och ett års erfarenhet är att den första ledaren hunnit göra tio gånger så många misstag och lärt sig av detta. Om man har ansvar för människors säkerhet är det rent ut sagt farligt att inte erkänna när man är osäker. I de allra flesta fall har folk mer respekt för en ledare som är ödmjuk och kan erkänna sina fel, än någon som försöker skyla över sina misstag.

Men det finns också några saker vi tror att du måste kunna, åtminstone om du ska bli en bra ledare.

Testa det här:

Skriv ner namnen på alla som ingår i din grupp/patrull. Titta nu på listan och reflektera över vilka namn som står först och vilka som står sist. Antagligen är det så att de namn som står sist är de som du normalt sett inte ägnar lika mycket uppmärksamhet åt. Nästa gång ni träffas, se då till att uppmärksamma de personerna lite extra.

Att tänka på

Se alla i gruppen

Det är naturligt att vi känner starkare för vissa människor än andra och att vi blir bättre kompisar med en del. Framför allt blir det så om vi inte tänker efter och bara gör som vi alltid har gjort. Men en ledare är något annat än en vanlig kompis och som ledare är det viktigt att se alla i gruppen, inte bara de du är extra bra kompis med. När vi säger "se alla i gruppen" handlar det inte bara om att faktiskt se dem utan också uppmärksamma dem, att få dem att förstå att du ser dem. Rent praktiskt kan det handla om att se till att hälsa på alla när ni träffas, att tilltala alla med namn varje möte eller att se till att man får några minuter med var och en och kan fråga hur de mår. Ofta handlar det om ganska små saker men som gör stor skillnad och skapar förtroende för dig som ledare.

Våga ta beslut

En av ledarens viktigaste uppgifter är att fatta beslut. Det handlar inte om att du alltid måste vara den som bestämmer. Det du ska eftersträva är att bli bra på att kunna välja när du bestämmer och när det är bra att låta andra bestämma. En del är väldigt bra på att själva bestämma men behöver öva på att låta andra göra det. Andra är väldigt bra på att låta andra bestämma men har problem med att själva säga sin åsikt och fatta ett beslut. I Sverige finns en stark tradition och kultur av konsensus, det vill säga att alla ska vara med och besluta och att alla ska vara överens. En fördel med konsensus är att när beslutet väl är fattat så håller alla med, gör sitt bästa för att nå målet och det blir lätt att följa upp och leda arbetet. En nackdel är att det kan ta lång tid att komma fram till ett beslut, folk blir frustrerade och tycker inte att man kommer någon vart.

I Scouterna eftersträvar vi ett lyssnande och stödjande ledarskap, läs mer på sida 51, vilket innebär att du som ledare ibland avstår från att ta ett beslut för du tror att gruppen kan lära sig något av att ta beslutet själva. Säg till exempel att ni är ute på hajk och ska hitta en bra tältplats att slå läger på. Om du som ledare har varit ute och tältat mycket och resten av gruppen inte

har varit det så kan det ligga nära till hands att du bestämmer var tälten ska stå. Men i ett sånt läge kan det vara en bra idé att låta gruppen bestämma det, även om du förstås ska hjälpa till och stötta. På det sättet kommer din grupp att få öva både på att sätta upp tält och på att samarbeta. Individernas och gruppens utveckling blir då ett viktigare mål än själva uppgiften som ska lösas.

Involvera människor i din omgivning

Det här kan betyda flera olika saker. Bland annat handlar det om att delegera, alltså att inte göra allt själv. De flesta vill faktiskt oftast hjälpa till med saker, men de behöver ibland få veta på vilket sätt de kan vara till hjälp. Det här tipset handlar också om att informera alla som har med projektet ni håller på med att göra. Se till att alla som ska med på lägret vet när ni ska åka, får en packlista, vet vilken väg ni ska ta och så vidare. Om de har den informationen så kan de också ta egna beslut ifall något oförutsett skulle hända. Om ni kör bil till hajken och någon måste stanna och tanka så behöver inte alla andra stanna och vänta om alla som kör vet vart ni ska. Om alla vet var sjukvårdsväskan finns så räcker det med att be någon hämta den utan att behöva förklara var den är.

Fokusera på det som är bra

Kommer du ihåg exemplet tidigare med barnet som ska lära sig att gå? Hur reagerar föräldrarna när barnet försöker ställa sig upp men trillar? Säger de "nej, så ska du inte göra!" eller "nu misslyckades du igen, att du aldrig lär dig!"? Antagligen inte. Istället fokuserar de på de framsteg som deras barn gör. När barnet första gången börjar krypa eller ställer sig upp så får det beröm – "bra gjort, precis så ska det gå till!", "vad duktig du är!" och så vidare.

En bra ledare gör likadant, fokuserar på det som är bra istället för det som är dåligt. Vi kan ibland tänka att det är bra att uppmärksamma andra på vad de gör som är dåligt så att de blir bättre. Bra tanke, men det fungerar sällan speciellt bra, utan får mest personen att känna

Ledarutbildning Bas

sig osugen på att testa igen. Det är oftast mycket bättre att berätta, eller visa, vad personen gör som är bra och uppmuntra till att testa andra bra grejer. Tror du inte på det? Prova och se vad som händer!

Ta ansvar för dig själv och andra

En bra ledare ställer sig frågan ”hur kan jag göra situationen bättre?” snarare än ”vems är felet?”. Att vara ledare handlar om att ta ansvar, även om det inte är ditt fel. Det handlar inte om att hela tiden lägga sig i andras saker eller att tro sig veta vad som är bättre för andra utan att fråga. Det här är något som de flesta av oss kan bli bättre på hela tiden. Det är särskilt lätt att sluta ta ansvar om man är trött, hungrig eller sårad. Det är därför det står i scoutlagen att man ”tar ansvar för sig själv och andra” istället för ”tar ansvar för andra och sig själv”. Det är nämligen så att man först behöver ta ansvar för sig själv för att kunna ta ansvar för andra. Därför ser en ledare till att äta ordentligt och sova tillräckligt så man har kraft och energi att se till andra än bara sig själv. Enkelt – ja. Lätt – nej.

Är du nyfiken på ledarskap?

Gå ledarutbildning Bas! Lärorikt för nya ledare. Ledarutbildning Bas är utbildningen där du som fyllt 15 år får lära dig grunderna i ledarskap och om scouting. Här går vi igenom hur vår organisation är uppbyggd och vad scoutmetoden egentligen går ut på. Du lär dig första hjälpen och vad allemansrätten innebär. Du får också ta del av teorier och diskussioner kring ledarskap. Allt för att bli en bättre och säkrare ledare på hemmaplan!

En del av utbildningen sker utomhus. Du övar friluftsteknik för att bli trygg i naturen. Du lär dig att elda och laga mat på stormkök. Du får många tips på hur du gör för att hålla dig själv torr, varm, mätt och glad.

Mycket tid ägnas åt att diskutera och reflektera. Varför arbetar vi utifrån en metod? Vad är säker scouting? Vilka ledarstilar finns? Hur kan jag utvecklas i min ledarroll?

Flexibelt upplägg

Utbildningen är upplagd på olika sätt beroende på var och vem som arrangerar. Ibland ingår den i ett arrangemang, ibland är det en del av en längre utbildning, ibland halvdagar och ibland heldagar. Ledarutbildning Bas är uppdelad i olika delar, moduler, som kombineras på olika sätt. Till vissa moduler kan det förekomma förberedelseuppgifter.

Ledarutbildning Bas är sammanlagt 9 timmar lång och består av 5 moduler: Scoutprogrammet grund (3 timmar), Scoutrörelsen (0,5 timmar), Ledarrollen grund (2,5 timmar), Säkerhet och ansvar (0,5 timmar), Friluftsliv i scouting (2,5 timmar).

En del av Scouternas utbildningsramverk

Ledarutbildning Bas är en av alla möjligheter att utbilda sig i Scouterna. Ramverket för Scouternas ledarskapsprogram är förbundsgemensamma ramar för utbildningar inom Scouterna i Sverige. Efter Bas finns flera ledarutbildningar att fortsätta med och kurser inom en rad andra ämnen på olika håll i landet. På www.scouternasledarskapsakademi.se hittar du uppdaterad information och datum för olika kurser.

Att bli redo för livet

Ibland kan vi ställa oss frågan om varför vi håller på med scouting. Spontant kanske vi svarar "för att det är kul", "för att träffa kompisar" eller "för att jag gillar att vara ute". Allt det där är viktigt och om det inte finns med i aktiviteten så är det inte säkert att det är scouting. Men scouting har ett annat syfte också och det är att göra unga människor redo för livet som vi skrivit om tidigare i boken. Det innebär att verksamheten i scouterna när det kommer till kritan inte syftar till att vi ska bli bättre scouter utan att vi ska bli redo för livet. Det innebär att om vi lär oss något i Scouterna som vi aldrig kommer ha nytta av eller använda oss av någon annanstans så borde vi ifrågasätta om vi inte skulle sluta med det.

Det är inte ovanligt att människor som är framgångsrika i yrkeslivet säger att de har Scouterna att tacka för mycket av det de har lärt sig. Vad tror du att de menar med det? Det kan ju knappast vara livlina eller knopar de syftar på. Nej, det vi lär oss i scouterna handlar ju naturligtvis om något annat.

- *Organisera*
- *Lösa problem*
- *Tränas i att ta ansvar*
- *Lyssna på andra*
- *Leda grupper*

Tänk på de här orden när du skriver ditt nästa CV eller sitter i en anställningsintervju.

"Jag är bra på att organisera, lösa problem och ta ansvar. Jag är van att samarbeta och lyssna på andra, men kan också ta en ledande roll när det behövs."

Vilken arbetsgivare skulle tacka nej?

Dra nytta av att du är scout

Söker du sommarjobb, praktikplats, undrar du hur det är att jobba på ett särskilt företag eller funderar du på om det är lönt att berätta för andra att du är scout? Genom att du är scout har du ett enormt nätverk av bra kontakter i alla

åldrar och du har fått erfarenheter som du kan ha stor nytta av även utanför Scouterna.

Att ha utvecklats som person, ha fått samarbeta med andra under svåra omständigheter och att ha fått öva ett stödjande och lyssnande ledarskap är något som många chefer, personalansvariga och blivande kollegor tycker är jättebra. Var stolt över vem du är och tveka inte att berätta vad du har varit med om och vad har lärt dig på vägen. Fråga andra i scoutkåren om de har tips på jobb som du är intresserad av. De vet vem du är och vill säkert rekommendera dig eller har tips på hur du kan göra för att komma dit du vill. Har du varit ledare för yngre? Har du suttit i ett arbetsutskott eller en styrelse? Har du ansvarat för en aktivitet, genomfört ett projekt? Tänk igenom vilka erfarenheter du har som kan komma till pass i jobb eller andra sammanhang. Skriv upp det i CV:t, fråga din ledare om han eller hon kan vara referens och var stolt över att vara scout...

– Allt jag kan om ledarskap har jag lärt mig i scoutrelsen.

Christoffer Taxell, styrelseordförande i Finnair och Stockmann samt kansler för Åbo Akademi

– I Scouterna får man träna på ledarskap under roliga former och man lär sig hur grupper fungerar. Det har man nytta av i näringslivet, som på ett sätt är lättare än Scouterna, för man har möjlighet att välja bort folk som inte fungerar i gruppen.

Lars-Johan Jarnheimer, styrelseledamot i Apoteket AB, förbundsstyrelseordförande i Barnens rätt i samhället, BRIS

– Scoutrörelsen är en inspirationskälla med sitt välorganiserade arbete.

Per Taube, VD Gelba Management

– Scouterna gav mig en chans att prova på ledarskap tidigt, och redan när jag var 15 år fick jag gå ledarutbildningar. Det har gjort mig till en bättre ledare men också att jag alltid har sett det som en självklarhet att kunna arbeta i grupp.

Cecilia Borg, Oracle

– Man kan säga att The Volvo Way på ett vis är vår scoutlag, ja tittar man noga kan man se att ganska mycket är copy/paste! Den handlar om energi, passion, respekt för individen och att driva förändringar, men allra mest handlar den om vår gemensamma värdegrund.

Tony Larsson, chef för Sport Sponsorship and Global Events, Volvo

DISKUTERA:

Sätt er i patrullen eller i smågrupper och diskutera vad ni själva tycker är viktigt att tänka på inför och under den första dejten.

Vem är du?

Det händer mycket, både i kroppen och knoppen, och när en säger si, och en annan säger så, är det inte lätt att veta vad man ska tro på, vem man ska hålla med och ibland inte ens vad som är rätt eller fel. Det här kapitlet handlar om att ta ansvar för sig själv och andra, att ta hand om och vårda din bästa vän: Dig själv!

Kärlek, kärlek, kärlek

Att vara kär är något av det bästa som finns. Det kittlar och spritter i magen och du känner dig tusen gånger gladare än vad du brukar vara. Du vill säkert gärna vara nära personen du gillar, men blir alldeles knäpp när personen pratar med dig. Är du en sån som pratar lite för högt och spexar lite mer när den du är kär i är i närheten, eller kanske en sån som blir tyst och helst vill vara osynlig? Hur som helst försöker du säkert impa på alla möjliga sätt. Och ibland händer det – du lyckas få personen intresserad, och får till och med en dejt. Då blir man helt sjukt nervös! Vad ska vi prata om? Vad ska vi göra? Kommer vi kyssas? Vem tar första steget? Vad ska jag ha på mig? Tänk om jag gör bort mig!

- *Vad gillar du att göra på första dejen?*
- *Vad pratar man om?*
- *Vad ska man inte prata om?*
- *Vad gör man om man råkar göra bort sig?*
- *Hur var din allra första dejt?*

– Men vad ska jag göra om det blir läge för sex? För jag är inte tretton år gammal! Jag har ju åldern inne, och det kan faktiskt bli aktuellt.

Var lugn, här kommer ingen moralpredikan som ska avskräcka dig från att ha sex innan du är 30. Enligt lagen får man börja ha sex när man är

15 år. Då är man byxmyndig, som det så vackert kallas. Och vi kan säga såhär; sex har man av två orsaker – njutning och för att skaffa barn. Det finns lika många åsikter om när det är lagom att börja ha sex som det finns människor.

Sex är något spännande, fint, mysigt och skönt. Men för många blir första gången bara något jobbigt, äckligt, pinsamt och inte alls någon njutning. Många av dem som tror att man måste bli av med oskulden så snabbt som möjligt för att bli accepterad är just de som får en taskig start på sexlivet.

Har du bestämt dig för att ha sex? Glöm inte att skydda dig! Både du och den du har sex med är ansvariga för ert förhållande och för er hälsa. Kondom är det bästa skyddet, eftersom det skyddar både mot könssjukdomar och mot oönskad graviditet. Om ni misstänker att ni kan ha blivit gravida, behöver hjälp med preventivmedel eller tror att ni fått en könssjukdom – sök hjälp med en gång! I de allra flesta städer finns Ungdomsmottagningen. Det är en gynekologmottagning för unga dit du kan gå gratis och få professionell hjälp och stöd. Känns det jobbigt att ta kontakt själv kan skolsköterskan hjälpa dig att fixa en tid.

Hur vet man när man träffat den rätta?

Ibland går det ju inte som du tänkt dig och kärleken varar kanske inte för evigt. Om du blir lämnad kan det kännas som hela tillvaron rasar och som att livet lika gärna kan ta slut. Och att vara den som lämnar är inte heller jättekul. Har ni varit tillsammans länge har ni ju gemensamma vänner, och ofta har man fått ganska bra kontakt med den andras familj. Helt plötsligt blir allt annorlunda för båda. Kanske är ni båda med i samma Utmanargrupp, eller till och med i samma patrull. Kan ni fortsätta umgås, eller

känner en av er att ni måste sluta i Scouterna?

Gör ert bästa för att avsluta förhållandet på ett schysst sätt för båda. Försök att prata ut om varför ni inte känner att ni kan fortsätta vara ihop, och snacka absolut inte bakom ryggen på varandra med era gemensamma vänner, det kan bara bli fel! Försök att vara glad för ditt ex skull om han eller hon hittar någon ny, det kommer ni båda säkert göra. Och de gamla klyschorna är faktiskt sanna – mister du en, står dig tusen åter och tiden läker alla sår. Det tar bara ett tag.

DISKUTERA:

Sex, sex, sex – överallt. Reklam och media spelar hela tiden på sex för att sälja.

Varför är sex så intressant?

Att spara sig till den rätta, eller träna för att kunna göra den rätta lycklig i sängen?

Hur länge ska man vänta sedan man blivit ihop med någon?

Handtag, famntag, klapp eller kyss: Vad är sex egentligen?

Är det bara samlag eller också att grovhängla?

"Mitt första sex var med en tjej. Det var väl ok, mest mysigt för att vi var kompisar. Det är en helt annan grej sen jag kom på att jag är bög."

"Jag var 22 år när jag hade sex första gången. Då hade jag varit stressad över att jag var så sen i flera år, och jag hade försökt ha sex med två personer utan att det funkade. Jag hade ju egentligen inte lust att ha sex, min kropp ville inte, men mitt huvud ville. Eller mitt huvud ville att jag skulle vilja."

"Mitt första sex var en katastrof. Jag var 16 år och mitt i alltihop reste sig killen upp, klädde på sig och sprang ut genom dörren. Vi pratade aldrig med varandra efter det."

"Det var sommar, jag träffade en kille på en fest. Vi gick ut på piren och hänglade, och sen skulle vi ha sex. Men han hade druckit, han fick inte upp den. Gud vad pinsamt det var."

"Jag hade sex första gången efter jag hade gift mig. Det var fantastiskt, det kändes verkligen som kronan på verket. Det perfekta sättet att visa hur mycket vi älskar varandra."

"Man tror att det ska vara så himla lätt, man ser det på TV hela tiden: man träffas, man blir kära, man har underbart sex. Jag blir inte kär. Det har aldrig hänt mig."

"Jag har sex med mig själv, det är den bästa sorten. Då får man bestämma helt själv."

LÄSTIPS!

Unga tjejers bok om sex och kärlek – Katerina Janouch.
Kukbruk – Manne Forssberg
Sex med mera – Sandra Dahlén
Är klänningar farliga? – Annika Ruth Persson
www.umo.se Ungdomsmottagningen på nätet

BOOSTA DIN SJÄLVKÄNSLA!

– Dålig självkänsla? Nä, inte jag! Jag är ju både ordförande i elevrådet och spelar huvudrollen i skolmusikalen.

Så tänker säkert många, men att våga spela huvudrollen i en pjäs eller hålla ett föredrag inför klassen behöver inte alls vara tecken på att man har bra självkänsla. Det kan vara ett tecken på att man har bra självförtroende. Men det är faktiskt inte samma sak. Har man bra självförtroende är man bra på att tro på sig själv och vågar göra läskiga grejer. Bra självkänsla kännetecknas av att vi känner oss trygga i det vi gör. För varför är du ordförande i elevrådet? Är det för att du själv vill och tycker att det är kul eller är det för att du vill att andra ska tycka att du är bra?

Hur ligger det till med din självkänsla?

Gör vårt test så får du svaret! Kryssa i de alternativ som eventuellt stämmer in på dig.

- ☐ Du är svartsjuk minst en gång i veckan.
- ☐ Du styrs av det du är rädd för.
- ☐ Du är väldigt självupptagen.
- ☐ Du ser ner på andra människor och har lätt för att prata skit om andra.
- ☐ Du tycker att du är ful och att livet skulle vara så mycket bättre om du bara vore lite snyggare.
- ☐ Du känner dig som en bluff och är rädd för att snart bli avslöjad.
- ☐ Du gör saker för andra för att visa att du faktiskt kan, i stället för att göra sådant du egentligen vill.
- ☐ Du jämför dig ständigt med andra människor och känner dig bara bra när det inte finns någon som är bättre än vad du är.

Stämde något in på dig? Då behöver du en självkänslboost! Listan är hämtad från Mia Törn-

bloms bok *Du äger!* som framför allt vänder sig till ungdomar. Boken peppar dig och ger dig konkreta tips på hur du ska öka din självkänsla. Mia Törnblom menar att självkänsla är som kondition: Man måste träna för att behålla den. Ett av hennes tips är *Braboken*. Läs noga nu!

Ert uppdrag:

- Skaffa varsin liten skrivbok.
Den får se ut hur som helst.
- På omslaget ska ni skriva *Braboken*. I denna bok får ni bara skriva om bra saker som hänt.
- Det ska vara som en dagbok men den får inte innehålla något negativt alls.

Du behöver inte lägga en timme varje kväll på *Braboken*, och du behöver inte skriva ett visst antal sidor heller för den delen. Det räcker med några få meningar, några få ord. Det viktiga är att du besvarar följande frågor:

- Vad har du gjort som varit bra idag?
- Vad gjorde dig glad i dag?
- Vad längtar du efter just nu?

Det är inte fel att vara nöjd med något som man gjort eller att känna sig snygg eller rolig. Det är helt rätt! Folk fokuserar alldeles för mycket på det som är dåligt hos dem själva och det som inte går som de tänkt sig att de glömmar bort vilka de egentligen är. Med *Braboken* får du hjälp att utveckla din förmåga att uppmärksamma allt bra du gör istället.

Glöm inte att *Braboken* bara är din. Den ska inte läsas av eller jämföras med andras. Den är till för dig och bara dig. Men däremot kan det vara intressant att gå tillbaka om några månader och läsa vad du skrev i början. Kan du se en utveckling?

Vad har jag gjort som varit bra idag?

Jag vågade ifrågasätta samhällslärares
provuppgift. = Modigt

Jag följde med min kompis till
Ungdomsmottagningen som stöd. = Snällt

Jag hjälpte pappa med att vika
tvätten. = Ansvarsfull och smart

Vad gjorde dig glad idag?

Jag är glad för att min svarta tröja är så fräck.

Jag är glad för att jag fick med mig alla på
min hajkidé.

Jag är glad för att jag ska få gå på konsert
imorgon.

Vad längtar du efter just nu?

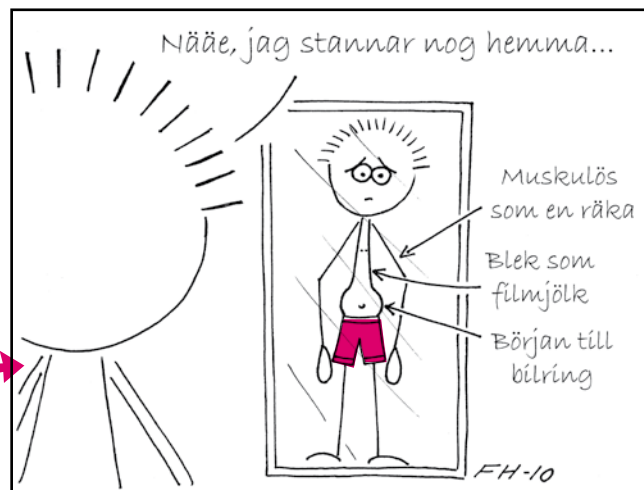
Jag längtar efter att våga bjuda tjejen från den
andra scoutkåren på bio.

Jag vill kunna känna mig nöjd med ett Godkänt
på en skoluppgift.

Jag vill bli bättre på att komma ihåg:

Det här är jag
och jag står för det!

nöjd med dig själv

Love-boosta varandra!

Hur många känner igen sig i det här? Säkert ganska många, väldigt många, kanske till och med alla! Det vimlar av olika ideal i samhället och en viktig fråga är hur vi ska lära oss att stå emot det vi får höra, se och läsa är snyggt. Hur ska vi lära oss stå upp för oss själva och säga "jag är nöjd med mig själv, jag vill inte ändra på hur jag ser ut"?

Det är så himla lätt att ge komplimanger, men de brukar vara svårare att ta emot. "Det säger du bara" är ett ganska vanligt svar på en komplimang, tyvärr. Träna på att tacka och tro på allt positivt du får höra om dig själv! Ofta berättar vi för andra om hur mycket vi beundrar någon eller saker som har varit bra, istället för att säga dem direkt till personen. Nästa gång någon gör något bra, se till att säga det! Och glöm inte att berömma varandra för det ni ÄR!

TIPS!

Skriv ett brev till de tidningar som ni upplever som sänker självkänslan! Vi lever i ett demokratiskt land med yttrandefrihet – så vi har alla rätt att påverka!

UPPGIFT

Gå hem och börja samla ihop tidningsartiklar som du läst. Nästa gång ni träffas i patrullen sorterar ni alla artiklar i två högar, en hög för "Höjer självkänslan" och en hög för "Sänker självkänslan". Vilken hög blev störst? Varför tror ni att den högen blev störst? Vad skulle ni vilja läsa mer om i tidningarna? Hur ser idealen ut idag? Hur bör de se ut, tycker du?

FESTEN

Rickard kollade sig i spegeln och rättade till håret med en klick vax. Snygg i håret, den nya tröjan satt bra, den där envisa finnen på hakan hade försvunnit mirakulöst över natten... Bara en grej kvar att göra sen var det dags att dra. Han skulle på årets fest, killarna i 9B skulle ha fest ikväll och Rickard var bjuden. Han var bjuden, Rickard, för första gången någonsin! Och det var inte vilken fest som helst heller. Alla skulle vara där, och alla skulle dricka.

Pierre hade annonserat ut nyheten under tio-rasten, och det var bara en slump att Rickard hade hört det. Han tyckte att Pierre var dum i huvudet, men han önskade också samtidigt att de vore kompisar.

Rickard visste att Pierre och i stort sett hela klassen tyckte att han var en tönt eftersom han var scout. Han var inte mobbad eller så, men visst drog de en del skämt om honom och scouterna. Det var just det som hade hänt på morgonen den här fredagen.

– Rickard, var redo! ropade Pierre och kastade en hård basketboll i huvudet på honom. Det gjorde väldigt ont, men istället för att bli arg eller ledsen valde Rickard att bara flina tillbaka och haspla ur sig något fullkomligt idiotiskt.

– Redo nu? Lägg av! Fan, jag har sån jävla baksmälla.

Ja, det var just dessa ord som lämnade Rickards mun denna fredagsförmiddag i skolan. Baksmälla? På en vardag? Han? Det värkte till i magen på honom. Hjärtat kändes svart och tungt som bly. Varför sa han så? Det var ju bara en stor fet lögn alltihop.

– Sällan att du är bakfull! Har du ens supit någon gång? Vad drack du då? sa Pierre.

Rickards hjärna arbetade för fullt. Ja, vad hade han "druckit" egentligen?

– Klart jag har, vad snackar du om? Jag drack vin. Rött vin! svarade Rickard och kände direkt att det var fel grej att säga.

– Har du nåt kvar? Pierre, kan inte Rickard komma på festen ikväll? Vin låter fett nice! sa Emmy som med ett råsminkat ansikte lutade sig mot Pierres vita tröja. Där och då förstod

Rickard att han satt sig i den värsta knipan någonsin. Det var klart att han inte hade något kvar av det där vinet. Han hade ju inte haft något från första början! Men Pierres vänskapliga dunk i ryggen fick honom dock att känna sig kaxig och dyrt och heligt lova att han skulle anlända till festen med både vin och sprit.

Vad ska Rickard göra?

Här har han världens chans att möjligen slippa alla dumma scoutskämt från Pierre och hans gäng, och istället bli polare med dem. Men för att bli deras vän måste kanske han stjäla alkohol från sina föräldrar, ljuga för dem och dricka sprit trots att han egentligen inte vill. Är det värt det? Vad tycker ni? Diskutera i en större eller mindre grupp.

Blir man modigare och gladare av alkohol?

Alkoholen kan ofta förstärka den sinnestämning du redan befinner dig i. Är du glad när du kommer till festen kommer du förmodligen blir ännu gladare efter att ha fått i dig alkohol. Det innebär också att du som är ledsen kan bli ännu ledsnare med alkohol i kroppen. Ju mer man dricker, desto sämre kontroll får man över sin kropp och sina känslor. Humöret kan svänga häftigt, man kan få svårt att prata ordentligt och istället sluddra fram ofullständiga meningar och man får svårare att hålla balansen. De flesta människor som dricker alkohol blir glada och uppsluppna, men en del blir aggressiva. Många bråk och olyckor beror på att de inblandade är berusade.

ALKOHOL OCH droger - FAQ

Hur mycket alkohol är okej att dricka?

Det går inte att göra en allmän uppskattning av hur mycket alkohol som är okej att dricka. Det beror helt på din ålder och vikt.

Varför blir man bakfull?

Till stor del beror bakfyllan på grund av vatten- och saltbrist, men alkohol är också ett slags gift som kroppen reagerar mot. Att man ibland mår dåligt dagen efter att man har druckit beror på att kroppen jobbar med att få bort alkoholen ur blodet.

Är alkohol mindre farligt än andra droger?

Alla droger har sina risker. Alkohol och andra droger sänker omdömet och får en att utsätta sig för risker man annars inte tagit. Till exempel är en övervägande del av alla offer för våldsbrott och trafikolyckor onyktra. Även om alkohol går ur kroppen fortare än exempelvis hasch, som lagras i kroppens fettvävnader, så är det ett gift som påverkar dina organ både på kort och lång sikt.

Svampar & marijuana är väl inte farligt?

Bara för att något är naturligt är det inte ofarligt! Blomma för dagen och Änglatrumpet kan även i små doser ge hjärtstillestånd. Vissa växter kan, förutom ruset, ge leverskador och otäcka hallucinationer. Det är dessutom omöjligt att veta vad som är en "säker" dos, eftersom verkningsgraden inte kan kontrolleras.

Blir man missbrukare av att prova en gång?

Nej, vanligtvis inte. Men alla droger är förrädiska och har en "smekmånadsfas", annars skulle ingen bli knarkare. Man upplever att man mår bra och att drogen tillför något; att man blir avslappnad, rolig, pigg eller helt enkelt mår bra. Problemet är bara att man inte själv brukar kunna avgöra när smekmånaden går över i ett beroende. Vissa droger har också en väldigt starkt psykiskt beroendeframkallande effekt, även om de går ur kroppen snabbt. Man kan också vända på det och säga att det kan räcka med en gång för att man ska behöva ångra det hela livet ändå.

Kan man bli frisk från ett missbruk?

Det finns det delade meningar om. Det är dock säkrast att inte chansa.

Källa: www.drugsmart.se

UPPDRAG!

Ta reda på allt du kan om droger: Vilka finns? Hur påverkar de kroppen? Hur påverkar de hjärnan och psyket? Hur känner man igen någon som är hög eller full? Vad finns det för hjälp att få i er kommun om man själv eller någon man känner håller på att fastna i missbruk?

FLER DISKUSSIONSFRÅGOR:

1. Vad skulle ni ha gjort i Rickards situation?
2. Varför tror ni det finns så många som "faller" för grupptricket?
3. Vad tycker ni man ska göra om man märker att någon har hamnat i samma situation som Rickard?
4. Kan man sudda ut töntstämpeln som sätts på dem som väljer att inte dricka alkohol?
5. Vad kan ni göra för att minska alkoholkonsumtionen bland folk i er ålder?

Efter 27 år har jag fortfarande mardrömmar!

När provade du droger för första gången?

– Jag började dricka alkohol när jag var ungefär tolv år, och sedan testade jag hasch i fjorton-årsåldern. Vi var en grupp som gärna utmärkte oss utöver det vanliga, dåtidens värstinggång om man säger så. Det var en tid då man hade mycket resurser men ingen kunskap. Jämfört med idag, när man har kunskap och inga resurser! Vi var en förtrupp till de missbrukare som finns idag. Sorgligt att man inte lyckas förmedla att det inte finns några genvägar till lycka, och absolut inte på konstlad väg.

Vilken, tror du, är den vanligaste anledningen till att man söker sig till droger?

– Gruppträck! Tonåren är den känsligaste åldern, då bygger man upp sin identitet. Jag blev mobbad under mina första skolår. Jag ville slippa det, så då började jag mobba själv. Jag gjorde allt för att få ett bättre rykte. Jag ville inte upplevas som svag, trots att det egentligen var det jag var.

Finns det någon drog som inte är farlig?

– Så här är det: alla droger började egentligen som medicin. De blev droger när folk började använda dem utanför läkarnas ordination. Sedan om det är farligt eller ej varierar från person till person. Man vet aldrig vad som kan hända när man tar första blöset marijuana eller första nålsticket i armen med amfetamin. En kvinna testade ecstasy för första gången på en krog. Hon dog på dansgolvet – uttorkad av drogen.

Alla droger är farliga när man går utanför läkarens rekommendationer. Kroppen vänjer sig vid drogen, så ju mer man tar desto mer behöver man nästa gång för att ”känna” något. När jag provade hasch för första gången trodde jag aldrig att jag skulle gå så långt att jag testade amfetamin eller LSD. Men det är en inkörsport, helt klart! Men det tog mig 24 år att inse det.

Vilken drog är farligast?

– Som sagt, alla droger kan vara farliga. Vissa droger föll mina kompisar ihop av medan jag själv höll mig uppe, och tvärtom. Jag tog ett gram opium en gång. Det slog slint och jag spenderade natten med att kräkas och skita. Jag trodde aldrig jag skulle överleva. Jag har varit och seglat på andra sidan allt för många gånger. Kompisarna också. Jag och en polare tog LSD en gång. Vi var ute på stan och allt gick i slow-motion. En bil körde förbi oss, och efter bilen kommer bilens färg. Min kompis balanserade på ett räcke och föll. Han dog direkt. Droger är en effektiv dödshjälp.

Vilka drabbas av en persons missbruk?

– Många! Jag vill aldrig mer ljuga för min mamma! Jag blev ett sånt barn som mamma varnade mig för att umgås med. Jag fick en dotter som jag inte fick träffa förrän hon var 18 år. Men jag hade ändå vissa gränser. Jag stal aldrig från äldre eller yngre människor.

Hur orkar man leva vidare med minnena? Förtränger man allt?

– Man glömmar aldrig! Jag kommer att få leva med det här livet ut. Jag har fortfarande mar-
drömmar. Men mitt liv har fått en mening och
det är att jag fått förmånen att informera våra
barn och ungdomar om riskerna med droger, i
vilken form de än visar sig.

Hur lyckades du ta dig ur ditt missbruk?

– Jag dog. Jag hade hjärtstillestånd i 40 sekun-
der. Då hade jag både amfetamin och alkohol i
kroppen. Jag höll på med skiten i 27 år, men jag
kan inte säga att jag är fri från missbruket. Om
elva år kan jag säga det. Nu kan jag bara säga att
jag har ett uppehåll.

Hur ser ditt liv ut i dag?

– Jag har det bra! 2004 fick jag beskedet att jag
hade obotlig cancer och att jag troligen skulle
dö. Men jag vågade erkänna mig besegrad, jag
tänkte kämpa! Överleva! Det var första gången
som jag inte gömde mig bakom drogerna. Idag
är jag friskförklarad. Jag överlevde! Jag har fått
en ny chans och det tackar jag skaparen för.

Sist men inte minst:

Vad skulle du vilja säga till dagens
ungdomar när det gäller droger?
– Livet är kort, gör det inte kortare!

*Peter Brych åker bland annat runt och håller
föreläsningar i skolor om sitt liv och sin personliga
kamp mot missbruk. Han bloggar också och
har en hemsida: www.brych.se*

EN SCOUT SÖKER SIN TRO OCH RESPEKTERAR ANDRAS

Vad du tror på är personligt för dig. Du kan tro på många olika saker, och flera saker samtidigt. Att tro är att ha en övertygelse. Scouterna är religiöst och partipolitiskt obundet, vilket betyder att alla är välkomna, oavsett vilken övertygelse man har.

Att söka sin tro är en del av en persons utveckling, och att söka sin tro är också det som står först i den svenska scoutlagen. Det står inte vilken tro du ska söka, bara att du ska försöka komma på vad du tror på.

I den första scoutlagen, som Robert Baden-Powell formulerade i *Scouting for Boys* 1908 står det ingenting om tro. I det edvardianska samhället förutsattes det att man trodde på en kristen gud. Däremot står det att en scout är "vän och broder till alla andra scouter, oavsett klasstillhörighet". "En scout är ALDRIG en snobb!" säger Baden-Powell. En variant av det uttalandet lever kvar i andra delen av den moderna scoutlagen – vi respekterar nämligen andras tro också. Även om du känner att du funnit din tro ska du inte se ner på det någon annan valt att tro på.

Scouting och tro

Många scoutkårer i Sverige och världen är knutna till en kristen församling, men även bland kårer som inte är det är det vanligt med ceremonier och traditioner med religiösa inslag. I vissa fall firar man kanske bara Sankt Georg i kyrkan, medan man i andra kårer kanske inleder eller avslutar varje möte med en andakt eller bönestund.

Det finns också muslimska scoutkårer. Verksamheten skiljer sig inte speciellt mycket från någon annan kår, utom att man kanske har gemensamma bönestunder, att lägermaten är halal och att man i vissa fall inte har både flickor och pojkar i samma patrull.

Hur söker man sin tro?

Genom att ta reda på mera, diskutera och ifrågasätta! Att man diskuterar och ifrågasätter innebär inte att man inte respekterar, utan det tyder tvärtom på att man är nyfiken. Att agitera däremot, alltså att man framför sin egen över-

AKTIVITETSTIPS FÖR ATT SÖKA SIN TRO:

Ta reda på vad det finns för religiösa samfund i din stad och gör studiebesök, eller bjud in representanter till era möten.

Kolla upp spännande helgdagar i de olika religionerna och fira tillsammans! Hur firar man Diwali, Aayam-i-ha, eller Samhain? Kolla upp om någon kan berätta om traditioner och lära er att laga festmaten. Sensus har en multireligiös almanacka med de sex största världsreligionernas högtider, och mer information finns på nätet.

Fundera på och diskutera vad ni tror på. Tror ni lika? Vad tror ni inte på?

FUNDERA PÅ:

Har er kår en inriktning mot någon religion? Hur märks det? Måste alla vara troende i en scoutkår med en religiös inriktning? Hur gör man för att hitta sin tro? Vem kan hjälpa en på vägen?

tygelse och åsikt för att man tycker att den är bäst och vill att alla andra ska tro som man själv, är ingen bra idé, eftersom det sällan blir en bra dialog och man lär sig inget nytt.

Tro och tradition är inte samma sak.

Många firar jul och påsk utan att vara kristna, eller firar chanukka utan att vara praktiserande judar. Man firar för att det är tradition, för att man alltid har gjort det och för att det är norm i den kultur man lever i. För vissa spelar inte tron så stor roll i det liv de lever, medan den för andra är väldigt viktig. Det kan vara bra att tänka på det här när ni planerar ert program, så ni inte lägger hajker eller möten på dagar som har stor betydelse för några eller någon i gruppen. De flesta i Sverige skulle ju inte lägga ett möte på julafton, för det är mot normen.

Vad tror du på?

Vi ställde frågan till ett antal personer, scouter och andra i utmanaråldern. Vi fick många olika svar...

–Att alla kan fixa det! Anonym

–Andar. Jennifer

–Jag tror på att allting som händer har en mening. Matilda

– Jag kan tro på gamla berättelser, från antiken och sånt. Fredrik

–Jag tror på att jag kommer att jobba med människor efter gymnasiet. Johanna

–Jag tror på sanningen. Linn

–Jag tror på min familj och mina vänner, för det är det bästa jag har. Zeineb

– Jag tror på att vänskap kan hålla hela livet, och även kärlek, även om det kommer ett och annat hinder i vägen. Johan

–Mig själv! Camilla

–Jag tror på mig själv. Evelina

–Jag tror på att när jag dör så kommer jag att komma upp till himlen och där sitter Gud på en tron vid en stor sjö och han kommer att tilldela mig ett hus där jag ska bo. Eve

–Ödet. Nadine

–Jag tror gott om alla! Amanda

–Jag tror på det övernaturliga. Isabell

–Jag tror om man bara kämpar tillräckligt hårt så kommer man att klara av allt i världen. Alex

–Jag tror inte på något särskilt, vad jag kan komma på nu i alla fall. Caroline

–Jag tror att vi alla kan leva ett gott liv om man bara hjälps åt. Sami

–Jag tror på något, men jag vet inte vad. Kanske är livet på jorden en hållplats inför nästa steg. Karin

–Jag tror att alla är lika värda! Cherbel

–Jag tror på att "shit happens – men det löser sig". För det gör det. Alltid. Lisa

–Jag tror på att världen kom till genom molekyler och djur som utvecklades. Louise

–Jag tror på svenska U21-landslaget i fotboll. Jag tycker de är grymma killar som kommer att komma in i A-landslaget med en skräll. Elin

–Jag tror att motion och rätt kost förlänger mitt liv och gör mig lyckligare. Said

–Jag tror att om man är positiv och gör sitt bästa kommer det att gå bra. Rebecca

Inkludera, inte stänga ute:

Tänk på maten!

På samma sätt som man ska respektera folk som har matallergier så finns det vissa saker som man kan tänka på för att respektera folk av olika tro. Lägg till exempel hellre kycklingkorv på grillen istället för vanlig korv, för de som inte äter griskött. Försök tänka på att laga mat som alla kan äta, så att ingen känner sig annorlunda.

Tänk på att tänka!

Ge utrymme för privat reflektion, bönestund eller bara för att ge möjlighet för att gå undan någonstans. Ordna ett litet ställe i lokalen eller på lägret där man kan vara för sig själv en stund.

Tänk på tiden!

Försök att inte lägga möten på stora helgdagar och ge utrymme för bönestunder.

Tänk på integriteten!

Respektera kompissars önskan att inte vara med i ceremonier, bönestunder och andakter. Och om du väljer att inte delta aktivt – gör inte för stor affär av det. Sitt stilla, var tyst och visa respekt.

SKITSNACK

Artikel skriven av Charlotte Neumann

Om att råka kränka

Oscar är inte invigd i utmanarscouterna. Han missade hajken då det brukar ske. Sedan bestämde kårstyrelsen att invigningen inte skulle få se ut som den gjort de senaste 30 åren. Det var två av de vuxna ledarna, själva invigda i utmanarscouterna när de var yngre, som tog upp frågan. Flera ur utmanargänget och roverscouterna blev ganska sura och tyckte att det var mesigt.

Styrelsen hävdade att invigningen innehöll moment som inte bara var olämpliga, utan faktiskt olagliga. Bland annat så skjutsades scouterna runt en bit på grusvägar inne i ett täckt släp, något som kanske var ok för 30 år sedan, när det inte ens var lag på att ha säkerhetsbälte och det var hälften så många bilar på vägarna.

– Jag trodde inte det var sant när jag fick reda på att om det hade hänt en olycka så hade den som kört bilen blivit dömd till fängelse! säger en av ledarna som hade varit med om många utmanarinvasioner i kåren.

Oscar vet ungefär hur invigningen gick till, fast det är meningen att den ska hållas hemlig. Han vet också att några har tyckt att det varit ganska obehagligt, även om de efteråt varit stol-

ta över att ha blivit invigda. Själv tycker han det är ganska skönt att ha sluppit, men han tänkte inte så mycket på det förrän han råkade få se en annan kårs utmanare ha en invigning på ett storläger i somras.

– De var skittaskiga mot en kille som de hade klätt ut i en sopsäck. De hällde surströmmingspad över honom, och sen slängde in en surströmming i en bajamaja och stängde in killen där. När någon undrade vad de gjorde skrattade de bara och sa att det var invigning. Jag gick och sa till mina ledare, men när de kom dit hade gänget redan gått. Bajamajorna stank och ingen ville gå in dit på hela kvällen. De sabbade ju för alla. Och det verkade inte så kul för killen heller. Såg mest ut som mobbning.

I mitten av 2000-talet skärptes lagstiftningen gällande kränkning. Bland annat kan skolor straffas om de inte stoppar mobbare, och om man blir utsatt för kränkning kan man i vissa fall få skadestånd. Det är den utsatta personens upplevelse som gäller – om den känner sig kränkt, spelar det ingen roll om de som kränkt bara ville skoja.

När Oscars kår diskuterade invigningen sa flera

SKITSNACK=

Något som du skulle skämmas för, eller ångra att du sagt, om personen du pratar om råkade höra.

DISKUTERA:

Har din kår några invignings- eller övergångsceremonier? Hur ser de ut? Varför ser de ut så? Vem har varit med och skapat dem? Kan du påverka dem?

att de aldrig skulle göra något mot någons vilja, och att ingen hade klagat. Men efter ett tag visade sig att flera visste om att någon slutat på Scouterna efter invigningen och att det hänt flera gånger att personer blivit både ledsna och arga.

-Jag tror inte det är så lätt att säga nej i ett sådant läge, tänker Oscar. Jag menar, om du har ögonbindel på dig och inte vet vad som ska hända. Du litar ju på dina kompisar. Och det är faktiskt ganska svårt att stå emot om några står och hetsar en.

Han och de andra utmanarna ska fixa en ny invigningsceremoni. Vissa saker ska få vara kvar men istället för att man skjutsar de ögonbindelsförsedda scouterna i släp, ska de bli led- da av en som redan är invigd. Det blir ju också mer miljövänligt.

– Dessutom blir det symboliskt på ett sätt. Någon äldre som visar att man kan lita på den, att den leder en rätt och visar en vägen när man själv inte ser.

Kränkning är inte bara att rent fysiskt göra någon illa och förödmjuka någon. Idag är det alldeles för lätt att kränka och mobba på nätet eller via sms. Ett exempel på det är ett gäng 16-åriga killar som gjorde kränkande bildspel på YouTube med bilder som de plockade från vanliga tjejers profiler på nätet. I filmerna skrev de att tjejerna var horor och påstod att de hade gjort en massa saker som de inte gjort. Vanliga bilder från till exempel Bilddagboken blev snuskiga med kränkande bildtexter och tjejerna tog väldigt illa vid sig. Till slut kunde polisen avslöja vilken dator filmerna lagts upp från och killarna åtalades.

Det finns också flera exempel på att man delat med sig av något ganska oskyldigt på nätet eller via telefonen, som sedan spridits på fel sätt. Vem vill hitta en bild på sig själv när man råkat tappa byxorna i ett kedjemejl som gått över hela världen?

TÄNK PÅ:

Sprid aldrig någonting som du själv tycker är pinsamt eller inte kan visa för din egen eller kompisens mamma!

Sprid aldrig bilder som inte föreställer dig själv!

Sprid aldrig bilder på dig själv som kan tolkas på ett sätt som du inte står för!

Sprid aldrig skitsnack, det kommer alltid tillbaka!

ROLIGARE att vara fler

Varför är inte alla med i Scouterna? Vågar ni släppa in fler i gruppen? Det här avsnittet handlar om att bli fler och vad det är för "konstigt" vi håller på med. Vad är en sälja till exempel?

En orsak till att bli fler är att det går att göra mycket fler och roligare grejer. När det är fler som deltar så blir kostnaderna nästan alltid lägre för varje person. När det är fler som är med blir aktiviteter inte heller så tungrodda, fler som hjälps åt gör att var och en kan ta en mindre bit av ansvaret. Om ni är med som ledare eller i andra roller på avdelningar med de yngre scouterna i kåren så blir det också roligare om ni är ett gäng. Det blir lättare att komma på häftiga aktiviteter och lekar. Och dessutom: om ni blir fler utmanare betyder det att fler får lära sig mer om sig själva och om hur man är en schysst kompis. Alltså, det bästa med att vara scout!

Så hur kan ni bli fler? Att det kommer upp scouters från äventyrarna är ett givet sätt, det mest uppenbara kanske till och med. Men hur kan vi tillsammans göra så att vi blir fler scouters ändå? Det finns ju många fler på din skola och i din omgivning som säkert skulle tycka att det är kul att vara scout om de bara fick prova på det!

Tänk dig att du får frågan om vad ni gör i scouterna, typ "vad gjorde du egentligen på det där lägret i somras, vad är det som är så kul med att vara med i scouterna?" Fundera på allt det bästa med att vara scout och att vara på lägret. Fundera sedan på vilket av allt det här som just den här personen kan förstå och hålla med om. Är det att vara borta från sina föräldrar och bestämma nästan helt själv i en vecka? Är det att testa hinderbanan som går delvis under vatten, att prova på silversmide, eller disco hela natten? Är det att träffa någon att hängla med framför lägerelden?

Ibland tänker vi i Scouterna att scout, det blir man när man är åtta år. Men det är långt ifrån sant. Det kommer hela tiden till nya medlemmar i alla åldrar. Men i skrivande stund kommer det inte till så många i utmanarscoutåldern. Vad tror du att det kan bero på? Några tankar om det finns längre ner på sidan om du vänder boken upp och ner, men fundera gärna en stund själv innan du vänder och läser (om du inte är sjukt bra på att läsa upp och ner förstås, då behöver du ju inte ens vända på boken).

När den här frågan kommer upp tror man att det handlar om framförallt två saker. Dels tror folk att det är för att en del tycker att scouting är viktigt. Men egentligen handlar det om att väldigt få vet vad scouting är, utan bara gå runt och tror en massa saker. Dels handlar det om något så knäppt som att ingen har frågat om de vill vara med! Eftersom vi scouters tror att man går med som åttaring så frågar vi inte någon som är mellan femton och arton. Eller...? Hur många har du frågat på sistone? Har ni koll på andra utmanarscouters i er närhet? Ett kul sätt att utveckla sin egen verksamhet, och på så sätt öka chanserna att fler vill prova på, är att samarbeta med andra utmanarscouters.

Har ni tänkt på att samla er på nätet?

Facebook, Buzz och andra sociala medier kan vara bra ställen finnas på och blir ett lätt sätt för folk som är lite nyfikna att få kontakt med er. Men också perfekt för att ha kontakt med andra utmanarscouters som ni träffar på arrangemang. Finns det arrangemang ni kan bjuda in kompisar som inte är scouters ännu till?

Kom bara ihåg att hålla era sajter levande! Det ser väldigt trist ut med en hemsida eller blogg som inte uppdaterats på flera månader. Turas om att fota och skriva något (mobilkamera-kvalitet räcker bra, för då behöver man inte ändra bildstorlek innan man lägger upp dem). Mobilbloggar ni blir det smidigt att uppdatera det som händer, när det händer.

Utmanarscouting handlar om att ta egna initiativ och att utmana sig själv och sina polare. En utmaning kan vara att utlysa en tävling, i distriktet eller regionen eller mellan närliggande scoutkårens utmanarscouter, om vem som kan rekrytera flest nya medlemmar under en bestämd tidsperiod. Eller en tävling om vem som får med sig flest personer som inte är scouter till en hajk eller någon annan aktivitet som ni själva arrangerar. För att lyckas riktigt bra så kan ni förbereda er genom att tänka igenom hur ni ska hantera de här punkterna:

Vad och hur ska ni berätta om scouting så att de ni vill bjuda in blir lockade?

Utgå från det ni själva tycker är roligast men kom ihåg att det ska gå att förstå som icke-scout!

Vilken utrustning och kunskap behöver var och en ha om friluftsliv för att det ska bli kul?

Om ni vill ha många nya med så lägg ribban lågt!

Hur blir aktiviteten så rolig att de vill komma tillbaka och prova mer?

Ett vanligt möte kanske inte är det roligaste ni själva vet, så försök att skapa en extra rolig grej till de nyas första gång!

Ta hjälp av ledarna i scoutkåren eller distriktet/regionen om ni inte har kontakt med utmanarscouter i andra kårer redan. På många håll finns också utvecklingskonsulenter som kan vara till god hjälp.

VARNING FÖR FIKONSPRÅK

Patrull, hajk, jamboree och sälja. Självklara ord för en scout, men helt obegripliga för omvärlden. Scoutmagasinet tar en titt på Scouternas fikonspråk – något som både stänger ute och skapar gemenskap.

Tänk dig att du har bestämt dig för att börja rida. Du har varit alldeles pirrig inför första ridlektionen och har ägnat flera dagar åt att hitta rätt kläder att ta på dig. Nu står du där i dina skinande stövlar och vill inget annat än att smälta in.

– Voltige... longera... hurry scurry...

De konstiga orden fladdrar omkring, och du har svårt att greppa vad ridläraren och de andra egentligen pratar om. Du vågar inte riktigt fråga, utan känner dig mest av allt som ett stort frågetecken.

Precis så kan det vara när man är ny i Scouterna. Skillnaden är bara att orden är utbytta till slana, trefot och patrull. Och att det är du som använder dem.

– Det finns helt klart ett scoutspråk. Vi använder mycket förkortningar och speciella ord som man inte har någon aning om vad de betyder om man är ny i Scouterna. Det kan vara väldigt exkluderande, säger Svenska Scoutrådets kommunikationschef Linda Hagberg och berättar om när hon började jobba hos Scouterna och skulle gå en ledarutbildning.

– Jag fick en packlista där det stod att jag skulle ha med mig en hajkbricka. Vad sjutton är en hajkbricka? Jag fick gå och fråga runt på kontoret innan jag fick reda på att det var en träbricka man ska ha med sig för att vifta på elden med och använda som skärbräda.

När man är inne i rörelsen går det lätt av bara farten. Man blir blind och tänker inte på att vissa inte förstår alla ord.

– Det är jättesvårt. Därför är det viktigt att be de nya att fråga om man säger något konstigt. Man måste också hjälpas åt och säga till varandra, säger Linda Hagberg.

Hon menar att det handlar om att Scouterna ska vara en organisation som är öppen för alla, och tycker att det är viktigt att prata så att alla förstår i alla situationer där det finns nya medlemmar och icke-scouter med. Till exempel på ett föräldramöte eller när man är ute och rekry-

terar. Hon påpekar också att det inte bara är orden det handlar om.

– Vi kan även vara dåliga på att hälsa välkomna, ta i hand och se till att nya personer kommer in i gruppen. Det är viktigt att vi blir duktigare på det.

Det är heller inte bara nya medlemmar som kan stängas ute med hjälp av språket. En person som alltid varit scout kan ha jättesvårt att förstå vad som sägs och skrivs när han eller hon hamnar i ett nytt scoutsammanhang.

– Om man till exempel börjar jobba med styrelsearbete blir det en helt ny värld av ord. Det är en maktfaktor, säger Linda Hagberg och menar att det blir svårare att delta i besluten när man inte förstår allt.

Att man har ett specifikt språk är ingenting som är speciellt just för Scouterna. Gudrun Svensson, som är lektor i nordiska språk och har forskat kring gruppsspråk, menar att scoutspråket fungerar precis som många andra gruppsspråk.

– Det finns många olika sorters gruppsspråk, och det har alltid funnits. Det finns till exempel arbetsspråk, fackspråk och ungdomsspråk. Det kan vara att man använder speciella ord, men också att man uttalar på olika sätt. Det kan också handla om meningsbyggnaden, språkmelodin och även om den grammatiska uppbyggnaden.

Det mest kända gruppsspråket är kanske knoparmojet – sotarnas eget språk som användes fram tills början av 1900-talet. Det var i princip ett hemligt språk med ord som knopa (sota), lank (kaffe) och bubba (sko). På så sätt stängde man ute de som inte var sotare, samtidigt som man stärkte samhörigheten i gruppen.

Även om scoutspråket inte är lika extremt fungerar det på samma sätt. Det kan stänga folk ute, men markerar också gemenskap mellan dem som är en del av rörelsen. Gudrun Svensson betonar just den positiva delen, och menar att språkets förmåga att skapa samhörighet är imponerande.

– Det är en markering om att man tillhör varandra. I grund och botten handlar det om samhörighet. Det är lite samma sak som ungdomsgrupper som har vissa moden och ser ut på ett visst sätt, säger hon.

SPRÅKTESTET

Tre icke-scouters sätts på prov. Jamboree är ett scoutinstrument eller kanske att bygga något tillsammans? Och sälja måste väl ha med vatten att göra? Fantasin flödar när tre icke-scouters ska gissa vad scoutorden betyder.

"Kanske att man slantar terrängen"

Paula Lenninger

Vad betyder jamboree?

– Jag tror att det är en sammankomst, att man åker på läger med scouter från hela världen. Jag har haft kompisar som var scouter.

Sälja?

– Har ingen aning. Det låter som något med vatten och sjöscouter.

Hajk?

– Det är väl att åka på hajk. Att man bor ute i skogen i en eller två dagar.

Slana?

– Nej, det har jag ingen aning om. Kanske att när man ska resa ett tält där terrängen är jobbig så slantar man terrängen så att man kan resa tältet.

Lägerbål?

– Det är väl att man tändar en eld i mitten av lägret och sitter och myser.

Paula Lenninger, student. 3 av 5 rätt.

"Jag tycker att det låter som ett täcke"

Filip Peretz

Vad betyder jamboree?

– Ingen aning. Något instrument kanske?

Sölja?

– Det vet jag inte heller. En båt kanske?

Hajk?

– Det har jag hört, fast jag kommer inte ihåg. Jag hörde det på något sportläger jag var på, som ett sommarkollo. Nej, jag kan inte gissa.

Slana?

– Vet inte. Jag tycker att det låter som ett täcke.

Lägerbål?

– Jag vet inte. Jag kan inte gissa.

Filip Peretz, student. 0 av 5 rätt

"Antingen att sova eller att skjuta en fågel"

Rebecca van Wilsem

Vad betyder jamboree?

– Eh, jag vet inte. Tälja kanske.

Sölja?

– Jag vet inte. Det kanske är att sällskapa ute i skogen. Man måste ju gissa på något ...

Hajk?

– Jag har hört det ordet. Varför tänker jag på båtar? Att åka ut i båt. Eller bergsklättring.

Slana?

– Det är två saker som kommer upp i huvudet. Antingen att sova eller att skjuta en fågel.

Lägerbål?

– Det kanske är någon sorts bälliknande dryck som man dricker vid lägerelden.

Rebecca van Wilsem, student. 0 av 5 rätt.

– sång och lek kring lägerelden

Lägerbål

– nedåtgått lång och smal trädstam

Slana

– utflykt med friluftsanskiviter och övernatning

Hajk

– accessoar som håller ihop scouthalsduken

Sölja

– stort internationellt scoutläger

Jamboree

De rätt svaren:

SKOGRÄNS

Vandra vidare

Ett par sidor kvar i boken och här i slutet har vi samlat lite fakta om roverscouting och hur det kan vara att lämna utmanarscouterna. Men som du vet har vi inte gjort boken för att man ska läsa den från pärm till pärm. Vi förändrar vårt sätt att se på olika frågor, och gå gärna tillbaka till fakta och reflektionsfrågor: Tänker du likadant ett år senare? Använd boken och passa på att dra nytta av alla tips både i och utanför Scouterna.

Din utmanartid kanske inte närmar sig slutet första gången du läser det här kapitlet, men kom ihåg att komma tillbaka hit när det är dags att vandra vidare. Förhoppningsvis kan du då blicka tillbaka på en tid fylld av erövrade utmaningar, lyckade projekt och massor av glada och lärorika minnen. Förmodligen har du genom ditt engagemang träffat massor av människor som du har lärt känna och tycka om, som du kommer att hålla kontakten med i framtiden, både i och utanför scouterna, människor med samma intressen och värderingar som du själv. Under den här tiden har du lärt känna dig själv,

dina styrkor och svagheter, vilket du kommer att ha stor nytta av i framtiden.

Ta ställning för livet

Baden-Powell inspirerades av medeltidens rid-dare, japanska samurajer och av både zulukrigare och indier när den första scoutlagen skapades. Tanken var inte att skapa några budord eller lagar som måste följas. Scoutlagen var, och är fortfarande, en uppställning av de ideal som scoutrörelsen uppmuntrar, och när vi avger scoutlöftet lovar vi oss själva att göra vårt bästa för att leva upp till de idealen.

Följ scoutlagen efter bästa förmåga

Alla är välkomna i Scouterna, men det finns en skillnad för alla scoutledare och roverscouters. Eftersom scoutings syfte är att hjälpa barn och unga att utvecklas är alla upp till 18 år välkomna oavsett sina egna värderingar. Men som vuxen i Scouterna måste du stå bakom våra stadgar

och de värderingar som bland annat uttrycks i scoutlagen. Därför är det viktigt att du tänker igenom vad scoutlagen betyder, och vad den betyder för dig. Kanske passar det att ni har en ceremoni och förnyar scoutlöftet. Kan du leva upp till värderingarna?

1. En scout söker sin tro och respekterar andras.

Vad tror du på?

Är det lika mycket värt att tro på något annat än en viss religion?

Är det ok att vara djävulsdyrkare och scout? Nazist och scout?

2. En scout är ärlig och pålitlig.

Vad är ärlighet för dig? Pålitlighet?

Är det ok att till exempel ladda ner rättighets-skyddat material från Internet utan att betala för det om man är scout?

Måste man alltid vara ärlig, även om det sårar någon annan?

3. En scout är vänlig och hjälpsam.

Vad är hjälpsamhet?

Kan man alltid vara vänlig?

4. En scout visar hänsyn och är en god kamrat.

Vad innebär det att vara en god kamrat?

I vilka situationer behöver man visa hänsyn?

5. En scout möter svårigheter med ett gott humör.

Vad tror du scoutlagen menar med svårigheter?

Hur kan du ha ett gott humör utan att vara kläm-käck jämt och ständigt?

6. En scout lär känna och vårdar naturen.

Vad innebär det att lära känna naturen?

Hur vårdar du naturen?

7. En scout känner ansvar för sig själv och andra.

Hur tar man ansvar för sig själv?

Hur kan man ta ansvar för andra?

Är du redo att följa scoutlagen?

Mer scouting

I slutet av utmanaråldern är det mycket som händer och många spännande val att göra. Kanske hägrar det första riktiga jobbet, kanske är det läge att plugga, resa eller flytta hemifrån. Alldeles oavsett vad du gör eller vilken världsdela du är i, har du en given plats i scoutgemenskapen. Roverscouting skiljer sig en del från de andra åldersgrupperna i Scouterna. Kanske är det inte längre den lokala scoutkåren som är den givna hemvisten. Istället bildar ni kanske ett nätverk av scouter från olika håll som är intresserade av samma sak. Kanske brinner ni för ett visst projekt och hjälper många scoutkårer att få koll på sin sopsortering eller kanske ni hittar på ett grymt bra aktivitetspass för upp-täckarscouter och avlastar deras ledare i olika scoutkårer genom att erbjuda er att ansvara för ett eller några möten. Kanske behåller du kontakten med din mentor, kanske är det dags att hitta en ny mentor, kanske fortsätter du att vara mentor för några av de yngre scouterna i kåren. Din erfarenhet är viktig och det finns alla möjligheter för dig att fortsätta utvecklas oavsett om det är som ledare, som roverscout eller båda delar. Gemenskapen, glädjen och utmaningen fortsätter.

Innan du slutar som utmanarscout är det dags för den sista personliga utmaningen. Det är dags att se tillbaka på din tid som utmanarscout, vad som har hänt sedan du jobbade med det första profilkortet och det är dags att fundera på hur du vill utvecklas och utmanas vidare. Från sida 91 finns allt om utmaningen. Bestäm också hur ni vill att avslutningen och övergången till roverscout ska se ut och ladda för nya utmaningar och äventyr.

Lycka till!

Scouternas märkes

I Scouterna har vi länge jobbat med olika typer av märken, både för att uppmuntra den personliga utvecklingen och som ett stöd för planeringen och genomförandet av programmet. Märket är alltså mycket mer än bara själva tygbiten; det står för en del av programmet. Vi kan koppla varje märke till minnen och upplevelser i ett projekt, eller till när vi lärde sig något speciellt.

Det finns fyra typer av märken för utmanarscout: tillhörighet, deltagande, bevis och personliga utmaningar (i de lägre åldrarna finns även intressemärken). Tillsammans med era ledare väljer ni att jobba med de typer som passar bäst för er.

Märkena kan beställas på www.scout.se/ shop. Där står det också mer om vad de står för.

Tillhöra

Tillhörighetsmärkena och symbolerna skapar en känsla av tillhörighet. Som utmanarscout tillhör du inte bara en patrull och en åldersgrupp, utan ofta också, en scoutkår, ett distrikt eller en region, ett förbund och ett världsförbund. I scoutshopen finns en mängd färdiga patrullmärken för den som föredrar det, men det är förstås mycket roligare att göra sitt eget unika märke, eller en annan symbol för patrullen. Det finns också åldersgruppsmärken och andra produkter som är kopplade till en åldersgrupp att köpa.

Delta i programmet

Deltagandemärkena står för de upplevelser ni gör tillsammans i patrullen. Märket blir ett minne för varje scouts upplevelse av att ha tagit del av patrullens program. I utmanarscout bygger deltagandemärkena på de projekt (utmaningar) som ni gör tillsammans. Utmaningarna och hur ni kan jobba med dem finns beskrivet på sidan 91. Alla som har varit med i projektet

får märket, på samma sätt som att alla som har varit på ett läger får ett lägermärke, oavsett om de varit med hela tiden eller bara en del. Gör ni andra typer av projekt än utmaningarna eller vill skapa andra minnen eller märken från det projekt ni genomför, så skapa gärna era egna symboler, t ex ett märke, t-shirts eller något helt annat.

Utmana dig själv

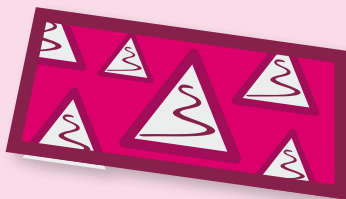
De personliga utmaningarna är en egen märkeskategori eftersom de just bygger på dina egna upplevelser och mål som du arbetar med själv. Denna typ av märke finns bara i utmanarscout. De personliga utmaningarna finns beskrivna på sidan 91. De vill ge dig tillfälle att tänka till på vem du är och din egen personliga utveckling.

Bevisa

Bevismärkena ger dig behörighet att göra något (till exempel att ha ansvaret ombord en viss båttyp) efter att du har visat att du kan utföra det på ett säkert sätt. Om ni har behov att arbeta med bevismärken eller inte beror på vilken typ av verksamhet ni har. Är ni till exempel ute och seglar eller klättrar finns det rent säkerhetsmässiga saker som gör att någon i gruppen måste ha viss licens eller certifiering.

Märkesutdelning

Utmaningsmärkena – både de gemensamma och de individuella – delas ut när projektet är slut. Ofta delar man ut märken i samband med en ceremoni, för att skapa en högtidlig känsla. Se till att bestämma hur ni vill att utdelningen ska gå till så att ni får er egen stil på ceremonin, fira och var stolta över det ni uträttat! Om ni bjuder in andra kan det kan vara kul att visa eller berätta vad ni har gjort som hör ihop med just de märkena eller vad de står för.

System

Märken från världsförbunden

Det är inte bara Scouterna i Sverige som tar fram märken och programmaterial. Världsförbunden WAGGGS och WOSM tar ibland fram programmaterial, projekt och märken för både individuellt arbete och patrullarbete, inriktade på olika ämnen. Några exempel är: Our rights, Our responsibility, Advocacy Toolkit, AIDS badge Curriculum, Lands of Adventure, World Scout Environment Programme och Scouts of the World. I möjligaste mån översätts och anpassas de till Sverige, men titta gärna direkt på världsförbundens egna hemsidor för det senaste materialet.

Scoutdräkten

Den svenska scoutdräkten består av skjorta, pikétröja och t-shirt. De olika plaggen är likvärdiga, vilket innebär att alla räknas som scoutdräkt. Du väljer själv vilket av dem du vill bära i vilket sammanhang, men ibland kan ni förstås komma överens om att alla i patrullen ska ha samma, om ni vill vara enhetligt klädda. Dräkten är komplett när man har halsduk till. Halsduken kan också användas till vilket annat plagg som helst. De olika förbunden har sina olika halsdukar, och scoutrådet har en. Ofta har kåren en egen, och ibland har man speciella halsdukar vid särskilda arrangemang eller för att signalera att man har en viss funktion på ett läger. I så fall används de bara i det sammanhang de är framtagna för.

Var ska märkena sitta?

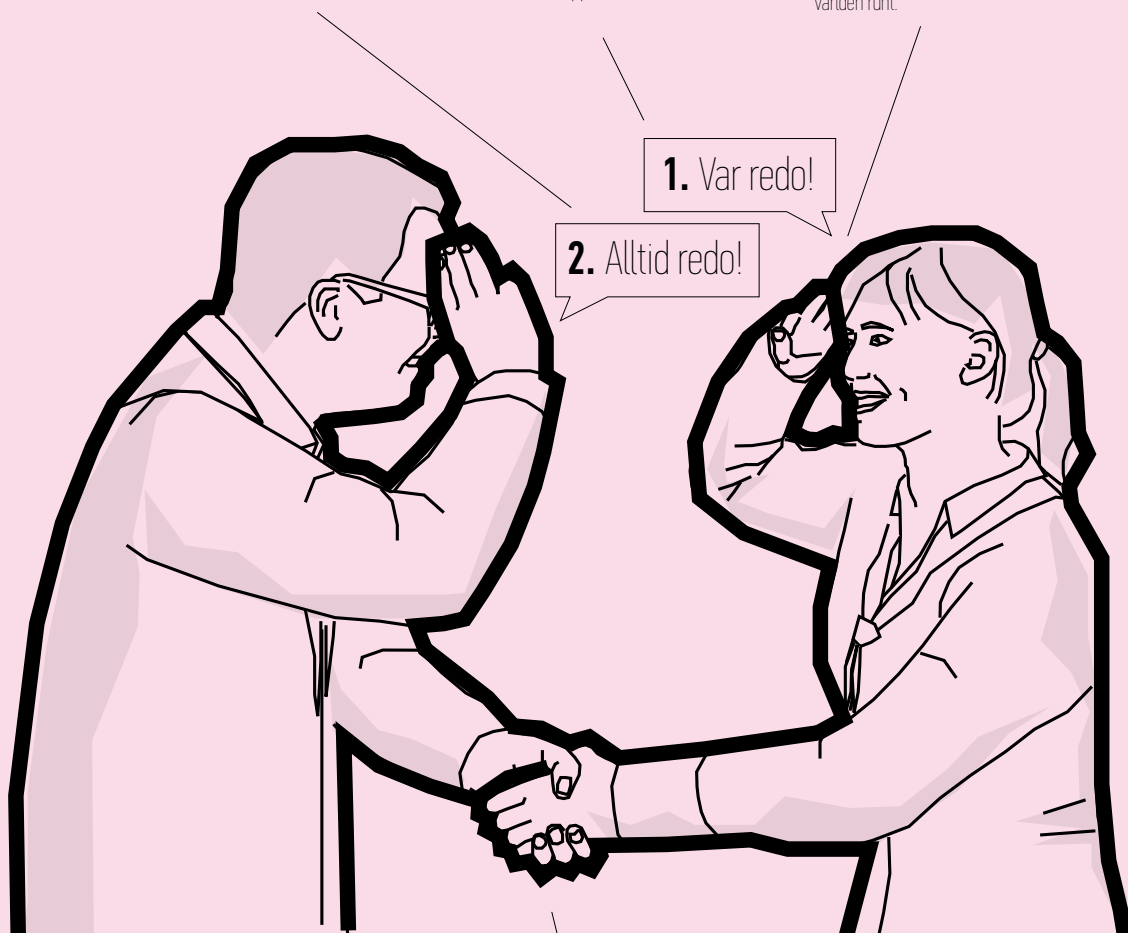
På www.aktivitetsbanken.se/marken finns all information om Scouternas märkessystem

SCOUTIGHETER

Scoutrörelsens lösen. Förr kallade man en signal eller tecken för att känna igen någon för lösen, det fungerade ungefär som ett lösenord. Att ge lösen är ett sätt att visa att du är scout, och håller med om valspråket.

Scoutrörelsens valspråk. Tanken med valspråket är att kort sammanfatta vad vi står för, ungefär som en slogan. Scouterna vill vara redo att göra rätt sak vid rätt tillfälle, både i kroppen och i tanken.

Scouthälsningen. Kan ges olika symbolisk innebörd. En tolkning är att de tre uppsträckta fingrarna symboliserar tro, hjälpsamhet och att följa scoutlagen, och att ringen som bildas av tumme och lillfinger symboliserar gemenskapen bland scouter världen runt.

Scouter hälsar ofta med vänster hand. Grundaren Baden-Powell pratade om detta som ett hemligt tecken — om du träffar en person som hälsar på dig med vänster hand, så vet du att hon eller han är scout. En del i Scouternas ursprungliga symboliska ramverk.

Scoutlagen

1. En scout söker sin tro och respekterar andras
2. En scout är ärlig och pålitlig
3. En scout är vänlig och hjälpsam
4. En scout visar hänsyn och är en god kamrat
5. En scout möter svårigheter med gott humör
6. En scout lär känna och vårdar naturen
7. En scout känner ansvar för sig själv och andra

Scoutlöftet

”Jag lovar att efter bästa förmåga följa scoutlagen.”

Valspråk och lösen

Var redo! – alltid redo!

Scoutbönen

Käre Fader i din himmel
Du som alltid hjälper mig
Vart jag går i världens vimmel
Hör min bön som söker Dig

Hjälp mig leva Dig till ära
Hedra Sverige, mor och far
Min och andras bördor bära
Hjälp mig lyda scouters lag.

Amen.

Index

Adept	24	Patrullsystem	11, 53
Aktivitetsbanken	73, 78	Pratpinne	19, 52
Alkohol	65, 155, 156, 158	Profilkort	Pärmens insida, 72, 92, 93
ASSIST	118	Programplanering	27, 71ff
Baden-Powell, Robert	7, 113ff, 160	Projektledare	11, 28, 51, 53, 83,
Brainstorming	73, 76	Projekt, projektmetod	81-83, 91ff
Ceremonier	52, 161	Rekrytera	21, 106, 165
CV	146	Religion	140, 160, 172
Demokrati	34, 53, 56, 122, 124,	Samhällsengagemang	56, 113, 114
Dokumentation	13, 20ff, 67, 95ff	Scoutdräkt	174
Droger	41, 156, 158	Scoutlag	7, 37, 57, 114, 172, 177
Dräktordning	174	Scoutledare	107, 143, 172
Explorer Belt	60	Scoutlöfte	7, 37, 52, 57, 171, 177
Finansiering	64, 67, 87, 116	Scoutmetod	8, 49-57, 71, 81
Friluftsliv	33, 54, 59, 129, 166	Scouts' own	22
Frälsningsarméns scoutförbund	122	Självkänsla	38, 98, 150, 152,
Gyllene regeln	140	SMU Scout	122
Hajk	33, 74, 92, 132	Sponsorformulär	115, 116
HUPP-lista	82	Stress	38
Ideologi	125	Stödjande och lyssnande ledarskap	28, 51, 146
IMGD	16, 18	Svenska Scoutförbundet	122
Insändare	108, 126	Svenska Scoutrådet	123
internationella scoutcentra	61, 64,	Symboler	8, 17, 52, 74
Jamboree	62, 167	Tema	46, 52, 73, 74,
Kreativitet	46, 76ff	Tidsplan	83
Learning by doing	34, 50, 139	Utbildning	65, 123, 145
Ledarskap	12, 15, 28, 51, 53, 139ff	Utmaningar	8, 91-111
Liberalism	125	WAGGGS, World Association of	
Livsåskådning	36, 160	Girl Guides and Girl Scouts	7, 63, 68, 78, 121, 123
KFUK-KFUM:s Scoutförbund	122	Valspråk och lösen	177
Medborgarförslag	127	Wheelan, Susan	16, 18
Mentorskap	24, 25	Visum	65
Motion	122, 124	Volontär	34, 61, 113
Målspår	27-46, 72-74, 82, 91-96	WOSM, World Organization	
Märken	91, 176	of the Scout Movement	7, 63, 68, 121, 123
NSF, Nykterhetsrörelsens Scoutförbund	122		

Författare

Projektgruppen som har ansvarat för utvecklingen av Scouternas program har bestått av:

Fredrik Svensson, projektledare

Arne Jamtrot

Gustav Öhrn

Sara-Linnéa Andersson

Inledning

Charlotte Neumann, Fredrik Svensson

Att jobba tillsammans

Charlotte Neumann, Sara Nilsson, Fredrik Svensson

Mål att sikta mot

Fredrik Svensson, Arne Jamtrot, Gustav Öhrn,
Sara-Linnéa Andersson, Sofia Hallonsten, Johanna
Eklundh, Charlotte Neumann

Scoutmetoden

Fredrik Svensson, Sara-Linnéa Andersson, Arne
Jamtrot, Gustav Öhrn, Sofia Hallonsten, Charlotte
Neumann

Världen för dina fötter

Linda Fröström, Charlotte Neumann, Arne Jamtrot,
Sara Nilsson, Johanna Eklundh, Anna Bratt

Planera program

Fredrik Svensson, Gustav Öhrn, Charlotte Neumann

Att jobba i projekt

Charlotte Neumann, Fredrik Svensson, Anna Bratt

Utmaningar

Sara-Linnéa Andersson, Gustav Öhrn, Arne Jamtrot,
Fredrik Svensson

Gör nå't

Charlotte Neumann, Sara-Linnéa Andersson, Karin
Nolke, Åsa Kahn

Att vara ute

Sofia Hallonsten, Arne Jamtrot, Sara-Linnéa
Andersson, Erik Hellström

Ledarskap du har nytta

Patrik Hedljung, Charlotte Neumann, Fredrik
Svensson

Vem är du?

Sara Nilsson, Charlotte Neumann, Sara-Linnéa
Andersson

Roligare att vara fler

Katarina Djäken, Åsa Kahn, Charlotte Neumann

Vandra vidare

Charlotte Neumann, Fredrik Svensson

PROFILKORT 2

Fyll i profilkortet under din andra personliga utmaning, när du är på väg att lämna utmanarscouterna. Färska upp minnet genom att läsa om målspåren igen i och tänkt på att bara ta några målspar i taget. Läs mer om de personliga utmaningarna på sidan 92.

Målspar	Hur långt har du kommit i din utveckling i det här målsåret?	Tänk på en situation då du använde dig av det här målsåret. • Vad gjorde du bra? • Vad kunde du ha gjort annorlunda?
Ledarskap	Inte alls långt — En liten bit — Ganska långt — Valdigt långt	
Aktiv i gruppen	Inte alls långt — En liten bit — Ganska långt — Valdigt långt	
Relationer	Inte alls långt — En liten bit — Ganska långt — Valdigt långt	
Förståelse för omvärlden	Inte alls långt — En liten bit — Ganska långt — Valdigt långt	
Känsla för naturen	Inte alls långt — En liten bit — Ganska långt — Valdigt långt	
Aktiv i samhället	Inte alls långt — En liten bit — Ganska långt — Valdigt långt	
Existens	Inte alls långt — En liten bit — Ganska långt — Valdigt långt	
Egna värderingar	Inte alls långt — En liten bit — Ganska långt — Valdigt långt	
Självinsikt och självkänsla	Inte alls långt — En liten bit — Ganska långt — Valdigt långt	
Fysiska utmaningar	Inte alls långt — En liten bit — Ganska långt — Valdigt långt	
Ta hand om sin kropp	Inte alls långt — En liten bit — Ganska långt — Valdigt långt	
Problemlösning	Inte alls långt — En liten bit — Ganska långt — Valdigt långt	
Kritiskt tänkande	Inte alls långt — En liten bit — Ganska långt — Valdigt långt	
Fantasi och kreativt uttryck	Inte alls långt — En liten bit — Ganska långt — Valdigt långt	

Målspar	Vad är det viktigaste du har gjort eller lärt dig inom det här målsparat under din tid som Utmanare (i eller utanför Scouterna)?	Skriv ner ett exempel på när du använt dig av det här målsparat, i eller utanför Scouterna?
Ledarskap		
Aktiv i gruppen		
Relationer		
Förståelse för omvärlden		
Känsla för naturen		
Aktiv i samhället		
Existens		
Egna värderingar		
Självisikt och självkänsla		
Fysiska utmaningar		
Ta hand om sin kropp		
Problemlösning		
Kritiskt tänkande		
Fantasi och kreativt uttryck		

Tips: På www.aktivitetsbanken.se/marken finns profilkortet att ladda ner om du vill skriva ut.

Våga utmana!

Våga utmana! är fylld med fakta, tips, intervjuer, bra-att-ha grejer och allt möjligt för att lägga grunden till och förgylla din tid som utmanarscout. Texterna väcker förhoppningsvis en hel del frågor för dig och dina utmanarkompisar att diskutera och ta ställning till, och ger er metoder att påverka både i och utanför Scouterna.

En viktig grund för scoutprogrammet är varför (våra mål & syften) och hur (Scoutmetoden) vi gör något och i boken får du verktygen som gör det lätt att planera det bästa programmet. Du hittar också allt du behöver veta om utmaningarna som är särskilda projekt för utmanarscouters, både för dig själv och tillsammans med andra utmanare.

Dessutom finns det tips och fakta som du garanterat har nytta av även utanför Scouterna. I boken hittar du till exempel enkla modeller för hur man kan jobba i projekt, tips för att skriva insändare, metoder för hur man kommer på de bästa idéerna och mycket annat. Boken är helt enkelt fylld av massor av saker på temat våga utmana. Våga utmana dig själv och andra!